

Załącznik do Uchwały Rady Gminy Raszyn Nr

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016-2023 – Integracja Społeczna i Terytorialna



Spis treści

| | | |
|-------|---|----|
| 1. | Wstęp..... | 5 |
| 2. | Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych. | 6 |
| 2.1. | Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji | 6 |
| 2.2. | Analiza danych ilościowych..... | 21 |
| 2.3. | Sfera społeczna..... | 21 |
| 2.4. | Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna..... | 32 |
| 2.5. | Sfera gospodarcza | 33 |
| 2.6. | Sfera środowiskowa | 34 |
| 2.7. | Badania jakościowe | 35 |
| 2.8. | Spacer badawczy w Podobszarze I | 35 |
| 2.9. | Podobszar II – Falenty, wywiady z mieszkańcami..... | 36 |
| 2.10. | Wywiad grupowy z interesariuszami rewitalizacji | 38 |
| 2.11. | Identyfikacja potencjałów | 41 |
| 2.12. | Podsumowanie pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji | 42 |
| 3. | Zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji wraz z ich charakterystyką | 43 |
| 4. | Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi w gminie, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych..... | 46 |
| 4.1. | Strategia Rozwoju Gminy Raszyn do 2020 r. | 46 |
| 4.2. | Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Raszyn na lata 2012-2025 | 47 |
| 4.3. | Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Raszyn na lata 2016 – 2022 | 48 |
| 4.4. | Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego | 49 |
| 5. | Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. | 53 |
| 6. | Cele rewitalizacji i kierunki działań..... | 54 |
| 7. | Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych | 57 |
| 7.1. | Charakterystyka podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych..... | 57 |
| 7.2. | Charakterystyka uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych | 69 |
| 8. | Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych – mechanizmy komplementarności | 80 |
| 8.1. | Komplementarność przestrzenna | 80 |

| | | |
|-------|---|-----|
| 8.2. | Komplementarność problemowa..... | 81 |
| 8.3. | Komplementarność proceduralno-instytucjonalna..... | 83 |
| 8.4. | Komplementarność międzyokresowa..... | 83 |
| 8.5. | Komplementarność źródeł finansowania..... | 83 |
| 9. | Szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych..... | 85 |
| 10. | Mechanizmy włączania różnych grup interesariuszy w procesie rewitalizacji. Partnerstwo i partycypacja..... | 88 |
| 10.1. | Etap opracowania Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji..... | 88 |
| 10.2. | Etap opracowania Programu Rewitalizacji..... | 91 |
| 10.3. | Etap wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji..... | 97 |
| 11. | Struktura zarządzania gminnym programem rewitalizacji..... | 100 |
| 11.1. | Organizacja wdrożenia..... | 102 |
| 11.2. | Komitet Rewitalizacji..... | 103 |
| 11.3. | Operator Gminnego Programu Rewitalizacji..... | 104 |
| 11.4. | Przedsięwzięcia rewitalizacyjne..... | 104 |
| 11.5. | Komunikacja..... | 105 |
| 11.6. | Koszty zarządzania wdrożeniem Gminnego Programu Rewitalizacji..... | 106 |
| 12. | System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji..... | 106 |
| 12.1. | Monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji..... | 106 |
| 12.2. | Ocena Gminnego Programu Rewitalizacji..... | 109 |
| 12.3. | System modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu..... | 110 |
| 13. | Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322)..... | 111 |
| 14. | Specjalna Strefa Rewitalizacji..... | 111 |
| 15. | Sposób realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego..... | 111 |
| | Spis tabel..... | 113 |
| | Spis rysunków, wykresów i schematów..... | 114 |
| | Załącznik nr 1. Lista podmiotów opiniujących dokument Gminnego Programu Rewitalizacji..... | 115 |

| | |
|--|-----|
| Załącznik nr 2. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016-2023 – Integracja Społeczna i Terytorialna wraz ze streszczeniem w języku niespecjalistycznym | 116 |
| Załącznik nr 3 graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000, opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989r.- Prawo geodezyjne i kartograficzne (załącznik nr 3, plik pdf.) | 116 |
| Załącznik nr 4. Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016-2023 – Integracja Społeczna i Terytorialna..... | 117 |
| Załącznik nr 5 Szczegółowy wykaz ulic wraz z numerami budynków, które wchodzi w skład obszaru rewitalizacji | 117 |

1. Wstęp

Gmina Raszyn położona jest w powiecie pruszkowskim. Bliskość stolicy kraju powoduje, że Gmina charakteryzuje się dodatnim saldem migracyjnym oraz jest terenem atrakcyjnym dla prowadzenia działalności gospodarczej i związanych z tym inwestycji. W centrum gminy znajdują się tereny o dużych walorach przyrodniczo-historycznych. Rezerwat przyrody „Stawy Raszynskie” o powierzchni ok. 110 ha i strefa chronionego krajobrazu, obejmuje pradolinę rzeki Raszynki. Na terenie rezerwatu występuje 130 gatunków ptaków wodnych i lądowych. Gmina Raszyn posiada unikatowy kompleks pałacowy w Falentach oraz zabytki takie jak: rzymskokatolicki kościół parafialny św. Szczepana czy kompleks Austerii.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, Gminny Program Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016-2023 – Integracja Społeczna i Terytorialna (GPR) to dokument operacyjny, który ma na celu realizację zadań w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, gospodarczej, środowiskowej. Ich realizacja ma na celu wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego, a także stymulowanie rozwoju społeczno-gospodarczego całej gminy.

Zarówno diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, jak i Gminny Program Rewitalizacji zostały opracowane zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. Poz. 1777), Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r., Załoženiami Narodowego Planu Rewitalizacji 2022.

Główną rolę w procesie rewitalizacji pełnią społeczności lokalne, które mają trudności by samodzielnie przeciwdziałać problemom społecznym i przestrzenno-funkcjonalnym oraz ich skutkom. Dlatego też jednym z najistotniejszych elementów Gminnego Programu Rewitalizacji jest diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych, która ma na celu identyfikację obszarów problemowych na terenie gminy. Diagnoza sytuacji w gminie pozwoliła wytypować obszar zdegradowany i rewitalizacji, czego wyrazem jest Uchwała nr XXVII/256/16 Rady Gminy Raszyn z dnia 6 października 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Raszyn.¹ Przystąpienie do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji zostało umocnione uchwałą nr XXVII/262/16 Rady Gminy Raszyn z dnia 4 listopada 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016 - 2023 - Integracja Społeczna i Terytorialna.² Potrzeba przeprowadzenia procesu rewitalizacji jest wynikiem realizowanej całościowej wizji rozwoju gminy, zapisanej m.in. w Strategii Rozwoju Gminy Raszyn do 2020 r.

Gminny Program Rewitalizacji to dokument operacyjny, za pomocą którego władze samorządowe będą mogły uruchamiać mechanizmy oraz realizować przedsięwzięcia mające na celu szczególny rodzaj interwencji.

¹ www.edziennik.mazowieckie.pl/#/legalact/2016/8868/ dostęp 18.01.2017

² www.bip.raszyn.pl/?a=11291 dostęp 18.01.2017

2. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.

2.1. Metodologia wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

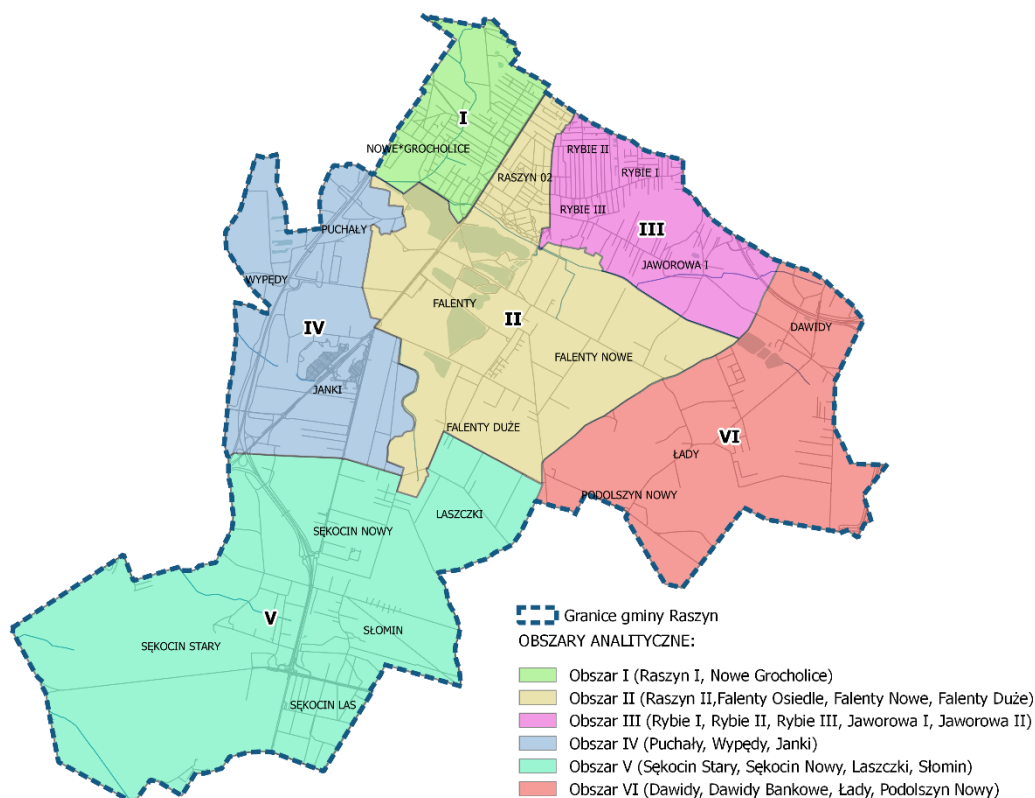
Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016-2023 – Integracja Społeczna i Terytorialna, która została załączona do niniejszego opracowania (**załącznik 4**) przedstawia przeprowadzone **analizy na poziomie gminy**. Poniżej przedstawiono metodologię wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, która w pełni została opisana w załączniku nr 4 do niniejszego dokumentu.

Gmina Raszyn składa się z 22 jednostek administracyjnych (sołectwa i osiedla). Na potrzeby analiz, które posłużyły wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, gmina została podzielona na 6 obszarów analitycznych - jednostek referencyjnych:

- I (Raszyn I, Nowe Grocholice),
- II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle),
- III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II),
- IV (Wypędy, Puchały, Janki),
- V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki),
- VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy).

W procesie delimitacji granic obszarów analitycznych uwzględniono zwartość i rodzaj zabudowy, uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne, użytkowanie terenu, lokalizację głównych ciągów komunikacyjnych, liczbę ludności zamieszkującą daną jednostkę referencyjną, a także dostęp do infrastruktury społecznej. Wskazane jednostki referencyjne tworzą regiony gminy. Jednostki administracyjne Gminy (sołectwa i osiedla) różnią się dynamiką rozwojową poszczególnych funkcji, w tym funkcji usługowej. Dlatego też, podczas tworzenia jednostek referencyjnych wzięto pod uwagę również ten element.

Rysunek 1. Obszary analityczne



Źródło: opracowanie własne, podkład mapowy © autorzy OpenStreetMap

Tabela 1. Uzasadnienie podziału gminy na jednostki referencyjne

| Obszar analityczny | Uzasadnienie podziału |
|-------------------------------|--|
| I (Raszyn I, Nowe Grocholice) | <p>I obszar analityczny obejmuje osiedle Raszyn I oraz sołectwo Nowe Grocholice, wraz z główną arterią komunikacyjną gminy - Al. Krakowską. Naturalną granicą terenu po stronie wschodniej jest Al. Krakowska, która dzieli Raszyn na dwa osiedla – Raszyn I i Raszyn II.</p> <p>Teren I obszaru analitycznego stanowi jednolity układ przestrzenno-funkcjonalny o wykształconej zabudowie mieszkaniowej, głównie jednorodzinnej. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego (dalej SUIKZP) wskazuje ten obszar jako ośrodek administracyjny, polityczny, kulturowy i społeczny - stanowiący centrum obszaru gminy. Raszyn I i Nowe Grocholice stanowią strefę centrum, która zaopatrzona jest w system obsługi mieszkańców w zakresie usług administracji, oświaty, nauki, zdrowia, sportu, kultury, kultu religijnego, handlu, rekreacji, obsługi turystyki i komunikacji z terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową.</p> <p>Do głównych pierzei usługowych z placami kształtującymi krajobraz terenów zurbanizowanych zalicza się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Al. Krakowską, ul. Godebskiego, ul. Pruszkowską w Raszynie. • Trakt Grocholiccki, ul. Waryńskiego i ul. Partyzantów w Nowych Grocholicach <p>Mieszkańcy Nowych Grocholic korzystają z obiektów użyteczności publicznej oraz infrastruktury społecznej zlokalizowanej w Raszynie I. W Nowych Grocholicach dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna bez wykształconych usług publicznych (szkoły, ośrodki zdrowia itp).</p> |



| | |
|---|--|
| <p>II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle),</p> | <p>II obszar analityczny obejmuje jednostki administracyjne Raszyn II oraz Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle. Jest to teren wyróżniający się walorami rekreacyjnymi, w SUIKZP określono iż rozwój funkcji rekreacyjno-turystycznej w skali lokalnej i ponadlokalnej, w tym związana z utworzeniem miejsc rekreacji i wypoczynku oraz organizacją szlaków turystyki rowerowej, będzie odbywać się w Falentach i w Raszynie II</p> <p>Do głównych pierzei usługowych z placami kształtującymi krajobraz terenów zurbanizowanych zalicza się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ul. Sportową w Raszynie II • ul. Opackiego i Al. Hrabską w Falentach <p>Raszyn II rozwija się wraz z sąsiednim Raszynem I jako centrum usługowo-administracyjne z funkcjami mieszkaniowymi. Falenty Osiedle, zgodnie z SUIKZP w zakresie realizacji funkcji usługowo-administracyjnej stanowią wielofunkcyjne, ponadlokalne centrum. Wyraża się to również poprzez funkcjonowanie ponadlokalnego ośrodka naukowo-badawczego - Instytutu Technologiczno - Przyrodniczego (z działającą przy instytucie Wyższą Szkołą Przedsiębiorczości i Rozwoju Regionalnego). Podstawowy układ usług rozwijany jest w Falentach Dużych i Falentach Nowych.</p> |
| <p>III (Rybie - I, II, III, Jaworowa - I, II),</p> | <p>III obszar analityczny obejmuje jednostki pomocnicze Rybie (I, II, III) i Jaworową (I, II). Obecnie miejscowości te charakteryzują się zwartą zabudową mieszkaniową. Bezpośrednio graniczą z Warszawą. Do głównych pierzei usługowych z placami kształtujących krajobraz terenów zurbanizowanych zalicza się ul. Raszynską w Rybiu i w Jaworowej.</p> <p>Tereny te, z podstawowym programem usług w Jaworowej oraz kontynuowaną rolą Rybia jako jednego z ośrodków administracyjnego, politycznego, kulturowego i społecznego (w sąsiedztwie z Raszynem I, II oraz Nowymi Grocholicami), stanowią zwarty region gminy, w który opisany jest w SUIKZP jako teren przeznaczony pod bazy, logistykę, magazynowanie i wytwórczość oraz z tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową.</p> |
| <p>IV (Wypędy, Puchały, Janki),</p> | <p>IV obszar analityczny obejmuje jednostki pomocnicze Wypędy, Puchały, Janki. Miejscowości te położone są wzdłuż trasy S8. W SUIKZP zostały określone jako ponadlokalny ośrodek działalności handlowo – magazynowej. Miejscowości te rozwijają się w zakresie zapewnienia podstawowego programu usług dla obsługi mieszkańców w zakresie usług handlu, z ponadlokalnym wielofunkcyjnym centrum handlu, z terenami przeznaczonymi pod usługi, w tym handel wielkopowierzchniowy, z terenami przeznaczonymi pod bazy, logistykę, magazynowanie, wytwórczość, z ograniczeniem rozwoju zabudowy mieszkaniowej.</p> <p>Cechą charakterystyczną obszaru analitycznego jest obecność centrum handlowego na jego terenie – IKEA oraz Centrum Janki. Na obszarze zabudowa mieszkaniowa to domy jednorodzinne.</p> |
| <p>V (Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin, Laszczki),</p> | <p>V obszar analityczny obejmuje jednostki administracyjne położone w południowej części gminy, które charakteryzują się zbliżonym poziomem rozwoju. Miejscowościom tym w SUIKZP zostały przypisane pojedyncze usługi elementarne, z zakresu handlu, oświaty oraz innych usług towarzyszących zabudowie mieszkaniowej, z miejscowym dopuszczeniem usług, produkcji, składów i magazynów w Laszczkach oraz terenami przeznaczonymi pod usługi, bazy, magazynowanie i wytwórczość w Sękocinie Nowym oraz z terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową.</p> <p>Obecnie zabudowa mieszkaniowa na wskazanym obszarze to głównie rozproszone domy jednorodzinne. Na terenie jednostki działa ośrodek naukowo – badawczy: Instytut Badawczy Leśnictwa z siedzibą w Sękocinie Starym.</p> |
| <p>VI (Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady, Podolszyn Nowy).</p> | <p>VI obszar analityczny obejmuje jednostki administracyjne Dawidy, Dawidy Bankowe, Łady i Podolszyn Nowy. Miejscowości te położone są we wschodniej części gminy. Do głównych pierzei usługowych z placami kształtującymi krajobraz terenów zurbanizowanych zalicza się: ul. Miklaszewskiego istniejącą i projektowaną oraz ulice projektowane w Dawidach Bankowych, Ładach i Podolszynie Nowym.</p> |

Wyróżnione miejscowości są na zbliżonym poziomie rozwoju, który opiera się na zapewnieniu podstawowego programu usług dla obsługi mieszkańców w zakresie usług oświaty, nauki, zdrowia, sportu, kultury, kultu religijnego, handlu i rekreacji, z terenami obsługi turystyki i komunikacji, z terenami przeznaczonymi pod bazy, logistykę, magazynowanie i wytwórczość oraz z terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową.

Wykorzystanie w analizie danych ilościowych (dane z BDL GUS, Urzędu Gminy, jednostek pomocniczych, PUP, Urzędu Skarbowego, itp.), danych jakościowych (badanie ankietowe z mieszkańcami gminy oraz spotkania z mieszkańcami) oraz wyliczenie wskaźnika syntetycznego dla przyjętych obszarów analitycznych wykazało występowanie sytuacji kryzysowej w dwóch obszarach – obszarze analitycznym I (Raszyn I, Nowe Grocholice) i w obszarze analitycznym II (Raszyn II, Falenty). W dalszej części dokumentu została opisana analiza wskaźników metodą standaryzacji.

Analiza wskaźników w podziale na sześć jednostek referencyjnych (wyżej opisanych w tabeli) pozwoliła na przeprowadzenie głębszej analizy, w oparciu o wystandaryzowane wskaźniki, a następnie wyliczenie wskaźnika syntetycznego. Wystandaryzowanie wskaźników odbywało się w oparciu o następujący wzór:

$$W_s = \frac{W_w - W_{\text{śr}}}{\sigma}$$

Gdzie:

W_s – wskaźnik wystandaryzowany,

W_w – wartość wskaźnika dla sołectwa/osiedla,

$W_{\text{śr}}$ – średnia arytmetyczna wskaźnika dla całej gminy,

σ – odchylenie standardowe wskaźnika.

Wystandaryzowanie wskaźnika oznacza jego odchylenie od wartości dla gminy, która zawsze wynosi 0. Wartości wystandaryzowanych wskaźników mogą przyjmować wartości dodatnie lub ujemne. Wskaźniki dodatnie wskazują, które jednostki funkcjonalno-przestrzenne są zdegradowane w poszczególnych zagadnieniach, wartości ujemne natomiast wskazują na korzystniejszą sytuację w poszczególnych jednostkach. Wskaźniki, których wyższe wartości świadczą o degradacji pozostają bez zmian, natomiast wskaźniki, których wartość im niższa tym wyższy poziom degradacji w celu wyrównania ich wartości zostały pomnożone przez (-)1.

Następnie zespół roboczy ds. rewitalizacji Gminy Raszyn, z uwagi na szczególnie istotne znaczenie w procesie rewitalizacji aspektu społecznego nadał wagi poszczególnym wskaźnikom w sferze społecznej, które pozwoliły na ocenienie znaczenia poszczególnych wskaźników dla występowania stanu kryzysowego w wyznaczonych jednostkach analitycznych. Nadając wagi poszczególnym wskaźnikom kierowano się wartościami wskaźników dla gminy w porównaniu do województwa, wskazaniem najistotniejszych

problemów przez respondentów badania społecznego oraz wiedzą członków zespołu roboczego ds. rewitalizacji Gminy Raszyn.

W sferze społecznej każdy z 10 wskaźników otrzymał osobną punktację od 1 do 10, gdzie 10 oznacza najistotniejszy dla rozwoju gminy, 1 nieistotny.

Tabela 2. Przepisanie wag do poszczególnych wskaźników w sferze społecznej

| Wskaźnik | Waga wskaźnika | Uzasadnienie wagi wskaźnika |
|---|----------------|---|
| Liczba osób korzystających z GOPS na 1000 mieszkańców | 10 | Wskaźnik jest niezwykle istotny z punktu widzenia rozwoju społecznego gminy Raszyn. Wartość wskaźnika jest ponad 6-krotnie wyższa niż wartość wskaźnika dla województwa mazowieckiego. Również ponad 1/3 wskazań w badaniu społecznym nt. najważniejszych problemów społecznych dotyczyło zagadnień, które kwalifikowane są bezpośrednio jako powody przyznawania pomocy społecznej (bezdomność, ubóstwo, uzależnienia). Dlatego wskaźnik otrzymał wartość wagi 10. |
| Liczba rodzin objętych świadczeniami GOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców | 9 | Liczba rodzin objętych świadczeniami GOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców w danej jednostce analitycznej świadczy o kumulacji rodzin dysfunkcyjnych w jednym miejscu. Dlatego też oprócz liczby osób korzystających również ten wskaźnik jest niezwykle istotny z punktu widzenia rozwoju społecznego danej jednostki analitycznej. Dodatkowo ponad 1/3 wskazań w badaniu społecznym nt. najważniejszych problemów społecznych dotyczyło zagadnień, które kwalifikowane są bezpośrednio jako powody przyznawania pomocy społecznej (bezdomność, ubóstwo, uzależnienia). Dlatego wskaźnik otrzymał wartość wagi 9. |
| Wysokość świadczenia przypadająca na jedną rodzinę | 8 | Wysokość świadczenia przypadająca na jedną rodzinę świadczy o zapotrzebowaniu poszczególnych rodzin na pomoc finansową. Wskaźnik ten jest istotny dla rozwoju społecznego obszaru. Wartość wskaźnika dla gminy Raszyn jest prawie o 30% wyższa niż średnia dla województwa mazowieckiego. Dodatkowo ponad 1/3 wskazań w badaniu społecznym nt. najważniejszych problemów społecznych dotyczyło zagadnień, które kwalifikowane są bezpośrednio jako powody przyznawania pomocy społecznej (bezdomność, ubóstwo, uzależnienia). Dlatego wskaźnik otrzymał wartość wagi 8. |
| Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców | 7 | Z uwagi na specyficzny charakter gminy, wielokulturowość, położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy przestępczość stanowi istotny czynnik rozwojowy gminy Raszyn, a tym samym jednostek analitycznych w obszarze zdegradowanym. Również respondenci w badaniu społecznym wskazali, iż przestępczość oraz wandalizm bardzo istotny problem w gminie Raszyn (ponad 43% wszystkich wskazań). Dlatego wskaźnik otrzymał wartość wagi 7. |
| Liczba uczestników zajęć CKR na 1000 mieszkańców | 6 | Z uwagi na specyficzny charakter gminy, wielokulturowość, położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy liczba uczestników zajęć CKR na 1000 mieszkańców stanowi istotny czynnik rozwoju społecznego gminy. W opinii respondentów badania społecznego brak aktywności mieszkańców to istotny problem społeczny (prawie 24% wszystkich wskazań). Dlatego wskaźnik otrzymał wartość wagi 6. |
| Średnia liczba świadczeń przypadająca na jedną osobę w rodzinie z nich korzystających | 5 | Średnia liczba świadczeń przypadająca na jedną osobę w rodzinie z nich korzystających ma istotne znaczenie dla rozwoju, jedna osoba może korzystać z więcej niż jednego powodu. Jednakże bardziej istotne z ww. punktu widzenia rozwoju społecznego gminy jest liczba osób z nich korzystających na 1000 mieszkańców, liczba rodzin objętych świadczeniami GOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców oraz wysokość świadczeń przypadająca na jedną rodzinę. Dlatego wskaźnik otrzymał wartość wagi 5. |
| Dynamika zmian ludności w latach 2011-2015 w % | 4 | Dynamika zmian ludności w gminie Raszyn w latach 2011-2015 była na bardzo podobnym poziomie jak w całym województwie |

| | | |
|--|---|---|
| | | mazowieckim. Jednakże z uwagi na specyfikę gminy i jej położenie względem Warszawy wskaźnik otrzymał wartość 4. |
| Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców | 3 | Bezrobocie stanowi bardzo istotny wskaźnik rozwoju społecznego. Jednakże w gminie Raszyn ww. wskaźnik nie stanowi istotnego hamulca rozwojowego. Z uwagi na położenie bezpośrednio przy Warszawie oraz obecność na terenie gminy dużych centrów handlowych bezrobocie w gminie liczone na 1000 mieszkańców jest prawie dwukrotnie niższe niż w województwie mazowieckim. Również w badaniu społecznym liczba wskazań na bezrobocie jako problem społeczny wynosiła jedynie 7,5%. Dlatego też wartość wagi wskaźnika wynosi 3. |
| Osoby bezrobotne z wykształceniem max gimnazjalnym na 1000 mieszkańców | 2 | Osoby bezrobotne z wykształceniem max gimnazjalnym na 1000 mieszkańców to osoby szczególnie narażone na wykluczenie społeczne. Jednakże, tak jak w przypadku wskaźnika dotyczącego bezrobocia, w gminie Raszyn ww. wskaźnik nie stanowi istotnego hamulca rozwojowego. Z uwagi na położenie bezpośrednio przy Warszawie oraz obecność na terenie gminy dużych centrów handlowych liczba osób bezrobotnych z wykształceniem max gimnazjalnym na 1000 mieszkańców jest ponad dwukrotnie niższa niż w województwie mazowieckim. Również w badaniu społecznym liczba wskazań na bezrobocie jako problem społeczny wynosiła jedynie 7,5%. Dlatego też wartość wagi wskaźnika wynosi 2. |
| Niebieskie karty na 1000 mieszkańców | 1 | Liczba niebieskich kart na 1000 mieszkańców częściowo świadczy o poziomie przemocy w rodzinie, jednakże wartość ww. wskaźnika nie w pełni oddaje to zjawisko. Jednocześnie ankietowani w badaniu społecznym wskazywali, iż przemoc w rodzinie stanowi najmniej istotny problem społeczny w gminie Raszyn (jedynie 3,5% - 14 wskazań). Dlatego wskaźnik otrzymał wartość wagi 1. |

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej nie dokonano wagowania z uwagi na występowanie tylko jednego wskaźnika. W sferze środowiskowej przyjęto, że wskaźniki są równoważne – ich waga jest równa 1. Następnie dokonano podsumowania wartości wszystkich wskaźników. Przyjęto, iż jako obszar zdegradowany wskazuje się jednostki analityczne, które mają wynik dodatni w sferze społecznej oraz dodatkowo co najmniej w jednej z pozostałych sfer, a także charakteryzują się wartością dodatnią wskaźnika sumarycznego.

W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji posłużono się metodą porównania wskaźników względem średniej dla obszaru zdegradowanego oraz średniej dla gminy. Oprócz analizy wskaźnikowej (dane ilościowe) uwzględniono również strategiczny charakter dla rozwoju gminy analizowanych jednostek. Kolejnym krokiem była również analiza potencjałów, jakimi charakteryzują się poszczególne jednostki.

Zgodnie z art. 9 ust.1 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. „obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub

2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub

3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub

4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Analiza wskaźników pokazała natężenie problemów społecznych w Obszarze I, w którego skład wchodzi Raszyn I oraz Nowe Grocholice. Na degradację społeczną wskazują wartości 6 wskaźników, a także ich łączna wartość na poziomie **14,79**. Również Obszar II (Raszyn II oraz Falenty Duże, Falenty Nowe i Falenty Osiedle) można określić jako obszar zdegradowany. Na wskazanym obszarze 6 wystandaryzowanych wskaźników ma wartości gorsze niż gmina. Łączna wartość wskaźnika wystandaryzowanego dla Obszaru II wynosi **13,32**. Dodatkowo porównano wyniki wskaźników sumarycznych w sferze społecznej z ich średnią arytmetyczną dla gminy. Obszary I i II cechują się wyższym wskaźnikiem sumarycznym niż uzyskany wynik dla gminy, dlatego stwierdza się w ich granicach degradację. Wskaźniki pokazują iż największym problemem w Obszarze I i II jest wysoki stopień odpływu ludności oraz problem zależności od pomocy społecznej.

Tabela 3. Wartości wskaźników wystandaryzowanych w sferze społecznej

| Obszar analityczny | Dynamika zmian ludności w latach 2011-2015 w % | Liczba osób korzystających z GOPS na 1000 mieszkańców | Liczba rodzin objętych świadczeniami GOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców | Średnia liczba świadczeń przypadająca na jedną osobę w rodzinie z nich korzystających | Wysokość świadczenia przypadająca na jedną rodzinę | Liczba bezrobotnych na 1000 mieszkańców | Osoby bezrobotne z wykształcenie m max gimnazjalnym na 1000 mieszkańców | Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców | Niebieskie karty na 1000 mieszkańców | Liczba uczestników zajęć CKR na 1000 mieszkańców | Wskaźnik sumaryczny |
|--------------------------------|--|---|---|---|--|---|---|--|--------------------------------------|--|---------------------|
| Obszar I | 3,72 | 10,7 | 7,56 | 2,2 | -2,4 | -0,66 | 0,18 | -3,92 | 1,07 | -3,66 | 14,79 |
| Obszar II | 2,56 | 9,4 | 10,44 | 1,8 | -6,72 | 3,03 | 2 | -2,59 | -0,26 | -6,36 | 13,32 |
| Obszar III | 2,32 | 5,9 | 6,03 | -4,35 | -8,32 | 3,39 | 1,68 | -3,92 | 0,26 | -3,54 | -0,55 |
| Obszar IV | 1,28 | -6,9 | -7,92 | -2,75 | 0,08 | -4,62 | -3,2 | 13,65 | -1,1 | -1,32 | -12,8 |
| Obszar V | -3,56 | -13,6 | -10,17 | -5,05 | 13,6 | 0,42 | -1,48 | 1,33 | -1,1 | 6,54 | -13,07 |
| Obszar VI | -6,32 | -5,5 | -6,03 | 8,05 | 3,76 | -1,56 | 0,84 | -4,55 | 1,14 | 8,34 | -1,83 |
| Średnia arytmetyczna dla gminy | 0,00 | 0,00 | -0,02 | -0,02 | 0,00 | 0,00 | 0,00 | 0,00 | 0,00 | 0,00 | -0,03 |

Źródło: opracowanie własne

Analizując poszczególne wartości wskaźników wybranych obszarów można wskazać, iż obszar charakteryzujący się degradacją społeczną to Obszar I oraz Obszar II.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej uwzględniono wskaźnik dotyczący powierzchni placów zabaw i skwerów w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Najmniej korzystnie wartość wskaźnika przedstawia się w Obszarze III (0,92), Obszarze V (0,70) oraz w Obszarze I (0,48) i Obszarze II (0,26). Średnia arytmetyczna tego wskaźnika dla gminy wyniosła 0,01 zatem wyżej wymienione obszary klasyfikują się jako zdegradowane w sferze przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej. Ze względu na charakter zabudowy jednorodzinnej, w gminie występuje niewielka liczba miejsc przeznaczonych do użytku publicznego, czego rezultatem jest ograniczona wspólna przestrzeń publiczna, w której zachodzą procesy integracji społecznej.

Tabela 4 Wartość wskaźnika wystandaryzowanego w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

| Obszar analityczny | Powierzchnia placów zabaw i skwerów na 1 mieszkańca |
|--------------------------------|---|
| Obszar I | 0,48 |
| Obszar II | 0,26 |
| Obszar III | 0,92 |
| Obszar IV | -0,62 |
| Obszar V | 0,70 |
| Obszar VI | -1,73 |
| Średnia arytmetyczna dla gminy | 0,01 |

Źródło: opracowanie własne

W sferze środowiskowej przyjęto dwa wskaźniki. Średnia arytmetyczna dla gminy policzona na podstawie poszczególnych wskaźników syntetycznych oraz w szczególności wskaźnika sumarycznego pozwoliła na zidentyfikowanie obszarów zdegradowanych w zakresie środowiska. Najbardziej zdegradowanym obszarem jest Obszar VI, dla którego wartość wskaźnika sumarycznego wyniosła 2,74. Dodatkowo degradacja ww. sferze występuje na Obszarze I (wartość wskaźnika 0,39). Dla porównania średnia arytmetyczna dla gminy wyniosła 0,01. Prezentowane wskaźniki przedstawiają problemy, które oddziałują na życie i zdrowie mieszkańców.

Tabela 5 Wartości wskaźników wystandaryzowanych w sferze środowiskowej

| Obszar analityczny | Powierzchnia dzikich wysypisk w m kw. na 1 ha powierzchni | Masa powstających odpadów azbestowych (Mg) na 1 mieszkańca | Wskaźnik sumaryczny dla sfery środowiskowej |
|--------------------------------|---|--|---|
| Obszar I | 1,29 | -0,91 | 0,39 |
| Obszar II | -0,66 | -0,41 | -1,07 |
| Obszar III | 0,44 | -0,66 | -0,22 |
| Obszar IV | -1,15 | -0,10 | -1,25 |
| Obszar V | -0,78 | 0,21 | -0,58 |
| Obszar VI | 0,87 | 1,87 | 2,74 |
| Średnia arytmetyczna dla gminy | 0,01 | 0,00 | 0,01 |

Źródło: opracowanie własne

Degradację w sferze gospodarczej oparto, analogicznie jak w przypadku pozostałych sfer, na obliczeniu wskaźników syntetycznych dla poszczególnych obszarów oraz ich średniej arytmetycznej dla gminy. Wyniosła ona 0,00, zatem w sferze gospodarczej największa degradacja występuje na Obszarze I (wartość wskaźnika wynosi 0,75) oraz na Obszarach III (wartość wskaźnika 0,71) i Obszarze II (wartość wskaźnika 0,70). Na Obszarze IV degradacja jest najmniejsza (wartość wskaźnika 0,03). W przypadku Obszaru I i II wskaźnik ten przedstawia szczególnie trudną sytuację przedsiębiorców na tych terenach (niskie średnie dochody w stosunku do dużej gęstości zaludnienia oraz dużej koncentracji podmiotów gospodarczych).

Tabela 6 Wartości wskaźnika wystandaryzowanego w sferze gospodarczej

| Obszar analityczny | Średnia wysokość dochodu osób prowadzących działalność gospodarczą rozliczających się PIT 36 i PIT 36L w 2015 r. |
|--------------------------------|--|
| Obszar I | 0,75 |
| Obszar II | 0,70 |
| Obszar III | 0,71 |
| Obszar IV | 0,03 |
| Obszar V | -1,81 |
| Obszar VI | -0,38 |
| Średnia arytmetyczna dla gminy | 0,00 |

Źródło: opracowanie własne

Poniższa tabela jest podsumowaniem analizy standaryzacji wskaźników w sferach: społecznej, przestrzennej i technicznej, środowiskowej, gospodarczej. Najwyższe wartości wskaźnika sumarycznego widoczne są dla Obszaru I – wartość 16,41 oraz dla Obszaru II – wartość 13,19. Dzięki metodzie standaryzacji można zobaczyć iż obszar wymagający podjęcia działań rewitalizacyjnych to teren Obszaru analitycznego I oraz Obszaru analitycznego II.

Tabela 7. Zestawienie wskaźników sumarycznych dla analizowanych sfer

| Obszar analityczny | Sfera społeczna | Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna | Sfera środowiskowa | Sfera gospodarcza | Wskaźnik sumaryczny | Wskazanie obszaru zdegradowanego |
|--------------------------------|-----------------|--|--------------------|-------------------|---------------------|----------------------------------|
| Obszar I | 14,79 | 0,48 | 0,39 | 0,75 | 16,41 | Tak |
| Obszar II | 13,3 | 0,26 | -1,07 | 0,7 | 13,19 | Tak |
| Obszar III | -0,55 | 0,92 | -0,22 | 0,71 | 0,86 | Nie |
| Obszar IV | -12,8 | -0,62 | -1,25 | 0,03 | -14,64 | Nie |
| Obszar V | -13,07 | 0,7 | -0,58 | -1,81 | -14,76 | Nie |
| Obszar VI | -1,83 | -1,73 | 2,74 | -0,38 | -1,2 | Nie |
| Średnia arytmetyczna dla gminy | -0,03 | 0,01 | 0,01 | 0,00 | -0,14 | - |

Źródło: opracowanie własne

Jednocześnie oprócz analizy wskaźników ważnym elementem w procesie wyznaczania obszaru rewitalizacji są przeprowadzone badania ilościowe oraz jakościowe wśród mieszkańców.

Z badania społecznego, które przeprowadzono na terenie gminy Raszyn w dniach 3 do 5 sierpnia 2016 r. wynika iż najwięcej problemów w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, środowiskowej oraz gospodarczej ma miejsce na terenie osiedla

Raszyn I i Raszyn II. Największe natężenie problemów w każdej sferze wskazano na terenie Al. Krakowskiej oraz w jej sąsiedztwie. Teren ten wymaga podjęcia działań rewitalizacyjnych, w tym objęcia pomocą takich grup społecznych jak: **seniorzy, osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym i rodziny z małymi dziećmi**. W badaniu ankietowym respondenci jako największe problemy społeczne wskazali **wandalizm, brak aktywności mieszkańców, przestępczość, uzależnienia oraz niski poziom zaufania w społeczeństwie**.

Z kolei w spotkaniu diagnostycznym w dniu 8 sierpnia 2016 r. uczestnicy spotkania (radni gminy, sołtysi, mieszkańcy i lokalni aktywiści, przedstawiciele Urzędu Gminy) wskazywali na problemy występujące w najbliższym otoczeniu Al. Krakowskiej i gminy. Najpoważniejszym problemem w sferze społecznej wskazywano **niski poziom integracji społecznej**. Natomiast w obrębie Al. Krakowskiej wskazano **chaos przestrzenny** wynikający z obecnych tam instalacji reklamowych, **niedobór miejsc rekreacji i wypoczynku, brak placów zabaw dla dzieci, brak kanalizacji oraz termomodernizacji budynków**. Ze względu na dominującą zabudowę jednorodziną widoczny jest brak unikatowych miejsc **bezpiecznego spędzania czasu wolnego** chociażby poprzez uruchomienie m.in. kawiarenek, klubów czy restauracji wiążących się z poszukiwaniem nowych elementów **tożsamości lokalnej**. To utrudnia budowanie i umacnianie aktualnie słabych więzi społecznych. Integracja społeczna jest kluczowym i trudnym zadaniem również z powodu rosnącego udziału w życiu społecznym obywateli z innych krajów i kultur, dla których teren gminy stał się miejscem ich zamieszkania. Potencjalnym miejscem do zagospodarowania na potrzeby rozwiązania wskazanych problemów, może być zabytkowa **Austeria**, która po odbudowie mogłaby pełnić funkcję **centrum integracji społeczno-kulturalnej**. W trakcie dyskusji zgłaszane były również propozycje, by działania rewitalizacyjne w sferze społecznej wspierały rozwiązywanie problemów z **nadużywaniem alkoholu i narkotyków**.

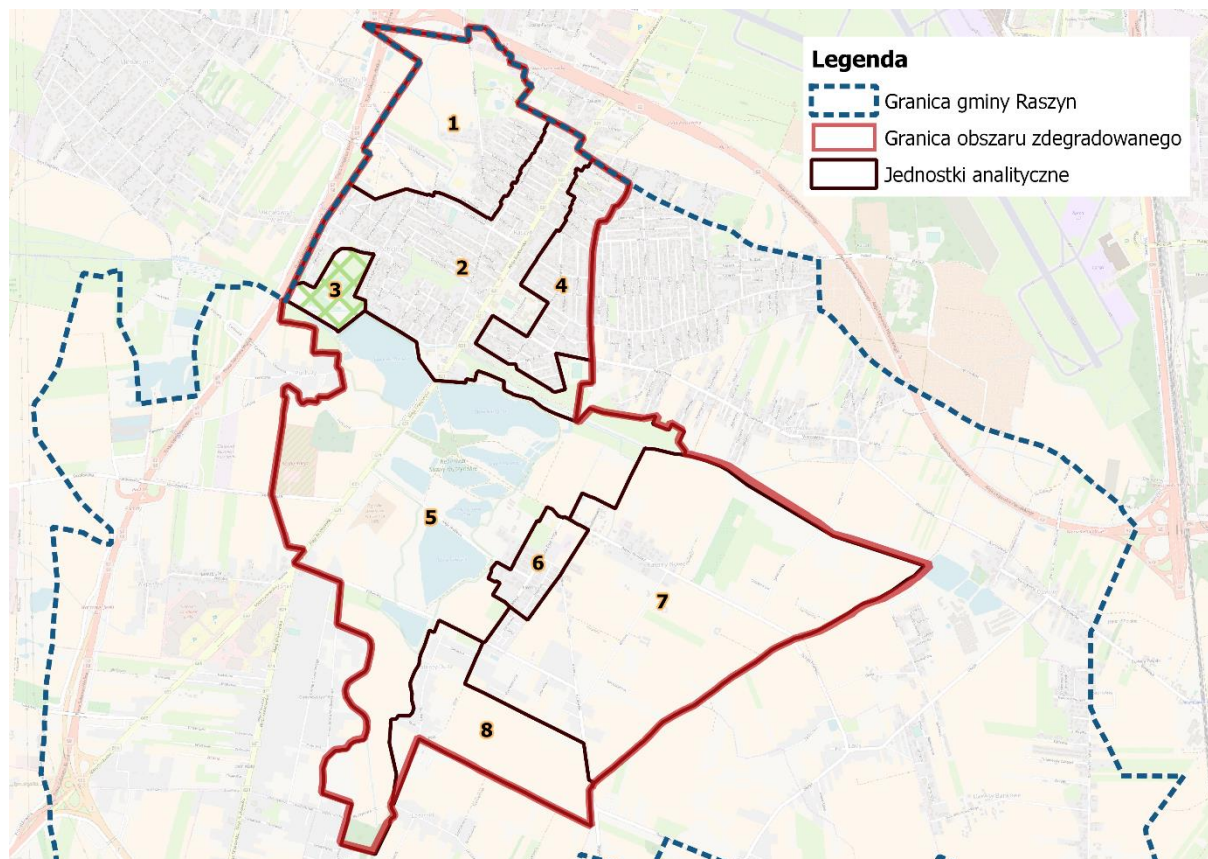
Al. Krakowska jest ulicą o strategicznym znaczeniu dla gminy. Obecnie nie jest miejscem przyjaznym dla mieszkańców, w tym przedsiębiorców. Problemy z parkowaniem są spowodowane m.in. dużą ilością barier przydrożnych (słupków). **Propozycją dla Al. Krakowskiej jest utworzenie deptaku, ścieżek rowerowych, uporządkowanie przestrzeni oraz ograniczenie uciążliwego ruchu samochodowego**.

Kluczowymi wnioskami mieszkańców była propozycja aby rewitalizacją objąć zabytkową Austerię, ul. Godebskiego, okolice stawów raszyńskich jako ważnych i atrakcyjnych miejsc dla mieszkańców.

Dwa obszary analityczne – obszar I (Raszyn I, Nowe Grocholice) oraz obszar II (Raszyn II, Falenty Duże, Falenty Nowe, Falenty Osiedle) zostały uznane za obszar zdegradowany ze względu na skalę problemów występującą na tym obszarze oraz strategiczne znaczenie dla rozwoju gminy (opisane w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego). Wyznaczony obszar zdegradowany zamieszkuje ponad 49% mieszkańców gminy Raszyn. Dlatego też z wyznaczonego obszaru zdegradowanego należało wyznaczyć obszar rewitalizacji, który zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. art. 10 ust. 2 „nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy”. Dlatego też w celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji,

obszar zdegradowany został podzielony na 8 mniejszych jednostek analitycznych (poniżej mapa). Podział ten wynikał ze zróżnicowania przestrzenno-funkcjonalnego obszaru zdegradowanego. W ramach tych jednostek przeprowadzono ponowną analizę wskaźników ilościowych w celu zidentyfikowania, w której jednostce należy przeprowadzić proces rewitalizacji.

Rysunek 2. Podział obszaru zdegradowanego na jednostki analityczne



Źródło: opracowanie własne, podkład mapowy © autorzy OpenStreetMap

Ze względu na charakter zabudowy, funkcje: rekreacyjna, mieszkaniowa, administracyjno-usługowa oraz uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne obszar zdegradowany został podzielony na 8 jednostek. Ich charakterystyka została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 8. Charakterystyka podziału obszaru zdegradowanego na 8 jednostek analitycznych

| Jednostka analityczna | Uzasadnienie podziału |
|-----------------------|--|
| 1 | Teren północno-wschodniej części osiedla Raszyn I, charakteryzujący się zabudową jednorodzinną i usługową. Zgodnie z kierunkami zagospodarowania przestrzennego gminy (SUIKZP) fragment wysunięty na północny – zachód, przy granicy gminy przeznaczone są jako tereny usług, produkcji, składów i magazynów. |
| 2 | Teren obejmujący sołectwo Nowe Grocholice, część osiedla Raszyn I i pierwsze rzędy zabudowy przy Al. Krakowskiej, należącej administracyjnie do osiedla Raszyn II. Charakteryzuje się zwartą zabudową jednorodzinną i usług, w tym usług publicznych (ze szczególnym uwzględnieniem Raszyna). Mieszkańcy Nowych Grocholic korzystają z infrastruktury społecznej, która znajduje się na terenie osiedla Raszyn I (oświata, placówki zdrowia, instytucje publiczne). Al. Krakowska stanowi główną oś komunikacyjną gminy. Na tym terenie położone są kluczowe instytucje kulturalne – Centrum Kultury Raszyn i Biblioteka Publiczna, instytucje użyteczności publicznej - Urząd Gminy i podległe jednostki organizacyjne oraz obiekty handlowe i usługowe. Z uwagi na powiązania przestrzenno-funkcjonalne, w tym spełnianie potrzeb mieszkańców w aspekcie rekreacji i wypoczynku, do jednostki włączono także teren parku i Gminnego Ośrodka Sportu. Teren ten stanowi ściśle centrum obszaru zdegradowanego, a także gminy Raszyn. |
| 3 | Teren niezamieszkały, o walorach rekreacyjnych i inwestycyjnych. Zgodnie kierunkami zagospodarowania przestrzennego gminy (SUIKZP) jest to teren zieleni o funkcjach ekologicznych w dolinie rzeki, teren cenny pod względem przyrodniczym. |
| 4 | Obejmuje część mieszkaniową terenu osiedla Raszyn II. Zgodnie kierunkami zagospodarowania przestrzennego gminy (SUIKZP) teren ten będzie zawierał tereny zieleni urządzonej. |
| 5 | Zdecydowaną większość terenu zajmuje Rezerwat przyrody Stawy Raszynskie i użytki rolne, Instytut Technologiczno-Przyrodniczy z siedzibą w zabytkowym Pałacu rodziny Opackich, Radiowo-Telewizyjne Centrum Nadawcze, cmentarz oraz ogródki działkowe. |
| 6 | Teren zamieszkały, stanowiący centrum usługowo-handlowe Falent, elementami infrastruktury społecznej, charakteryzujący się zabudową wielorodzinną. |
| 7 | Granica jednostki 7 i 8 jest ul. Grocholskiego. Jest to teren osiedla domów jednorodzinnych, w większości obejmuje teren administracyjny sołectwa Falenty Nowe, głównie tereny uprawne oraz tereny kilku małych skupisk zabudowy jednorodzinnej i usługowej. |
| 8 | Teren administracyjny sołectwa Falenty Duże, z zabudową jednorodzinną, skupioną wzdłuż ul. Źródlanej oraz położonymi na wschodzie użytkami rolnymi. |

Wykorzystanie wyników badania ankietowego, spotkania z mieszkańcami oraz użycie wskaźników (ilościowych) w delimitacji obszaru rewitalizacji, pozwoliło na dokonanie analizy porównawczej wskaźników syntetycznych. Rezultatem było wyłonienie obszaru rewitalizacji, na terenie którego gmina decyduje się prowadzić działania rewitalizacyjne. Na obszar rewitalizacji składa się sołectwo Nowe Grocholice, część osiedla Raszyn I i Raszyn II oraz część sołectwa Falenty, czyli jednostki analityczne o nr 2 i 6. Obszar rewitalizacji podzielono na dwa podobszary, niemające ze sobą wspólnych granic.

W procesie analizy wyłączono z niej jednostkę nr 3, która stanowi teren niezamieszkały. Dlatego też analizowano 8 jednostek. W analizie porównawczej ośmiu jednostek analitycznych wykorzystano dane dotyczące:

Liczby ludności, w tym osoby zameldowane o innej narodowości niż polska, skali bezrobocia, pomocy społecznej, liczby organizacji pozarządowych, dostępu do placówek oświaty, infrastruktury drogowej, dostępności do przystanków komunikacji zbiorowej, obecności zabytków na terenie poszczególnych jednostek, liczby obiektów kultury, liczby podmiotów gospodarczych, wysokości dochodów, występowania wyrobów azbestowych na terenie każdej jednostki.

Powyższe wskaźniki zostały podsumowane, a następnie zagregowane. Rezultatem jest poniższa tabela, w której wskazano liczbę wskaźników w danej sferze rewitalizacji. Im wyższa liczba wskaźników wskazujących na degradację, tym bardziej dana jednostka powinna zostać objęta działaniami rewitalizacyjnymi. Oprócz wskaźników ilościowych kierowano się również wynikami badania społecznego (ankiety) oraz rozmów z mieszkańcami, a także wzięto pod uwagę kierunki rozwoju danej jednostki, uwzględnione w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego.

Tabela 9. Wskazanie liczby wskaźników niekorzystnych w porównaniu do średniej gminy – podsumowanie

| Jednostka analityczna | Sfera społeczna | sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna | sfera gospodarcza | sfera środowiskowa | Liczba wskaźników wskazujących na degradację - łącznie |
|-----------------------|-----------------|--|-------------------|--------------------|--|
| 1 | 6 | 2 | 2 | 0 | 10 |
| 2 | 11 | 2 | 2 | 1 | 16 |
| 3 | n.d. | n.d. | n.d. | n.d. | n.d. |
| 4 | 5 | 1 | 1 | 0 | 7 |
| 5 | 1 | 0 | 1 | 0 | 2 |
| 6 | 7 | 1 | 2 | 0 | 10 |
| 7 | 7 | 1 | 2 | 0 | 10 |
| 8 | 8 | 1 | 2 | 0 | 11 |

Podobszar I obejmuje jednostki oznaczone numerem 2 czyli sołectwo Nowe Grocholice, część osiedla Raszyn I i Raszyn II (pierwsze rzędy zabudowy Al. Krakowskiej) wraz z terenami zieleni, które stanowią integralną część osiedla. Są to tereny o wysokim potencjale rozwojowym, na których sukcesywnie podejmowane są inwestycje z zakresu podniesienia infrastruktury społecznej (budowa przedszkola oraz wielofunkcyjnej hali sportowej). W jego granicach mieści się także teren parku i Gminnego Ośrodka Sportu. Podobszar I jest terenem o jednolitym układzie przestrzenno-funkcyjnym, o strategicznym znaczeniu rozwojowym dla gminy (zgodnie z zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego).

Podobszar II to jednostka analityczna nr 6 część sołectwa Falenty, które charakteryzuje się postępującą degradacją społeczną (pogłębianie się problemów społecznych w ciągu ostatnich lat) oraz znaczną dysproporcją w rozwoju społecznym w stosunku do sąsiadującego Raszyzna oraz przyległych sołectw.

Obszar zdegradowany i rewitalizacji, został podjęty Uchwałą nr XXVII/256/16 Rady Gminy Raszyn w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Raszyn z dnia z dnia 6 października 2016 r.³ Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego 13 października 2016 r. (poz. 8868)

Na podstawie ustawy o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r. art.15 ust.1 pkt 1 **opracowano szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji** (dalsza część dokumentu), obejmującą identyfikację

³ www.edziennik.mazowieckie.pl/#/legalact/2016/8868/ dostęp 18.01.2017



Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna



MINISTERSTWO
ROZWOJU



Unia Europejska
Fundusz Spójności



negatywnych zjawisk w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej oraz środowiskowej. Na podstawie przeprowadzonych badań i analiz został opracowany podrozdział opisujący lokalne potencjały występujące na terenie obszaru rewitalizacji.

Szczegółowa analiza obszaru rewitalizacji została opracowana na podstawie danych jakościowych – spaceru badawczego, wywiadu z mieszkańcami oraz zogniskowanego wywiadu grupowego (FGI), a także danych ilościowych pozyskanych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Gminy, programów oraz dokumentów strategicznych. W celu **porównania podobszarów rewitalizacji z całą gminą** wartość wskaźnika przeliczono tak, by odpowiadała 1000 mieszkańców gminy oraz 1000 mieszkańców każdemu z podobszarów. Dodatkowo na wykresach kołowych przedstawiono wyliczenia przedstawiające problemy występujące na obszarze zdegradowanym w porównaniu do wartości procentowych przyjmowanych dla gminy.

2.2. Analiza danych ilościowych

2.3. Sfera społeczna

Do zdiagnozowania problemów społecznych wykorzystano dane ilościowe pozyskane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Analizie poddano takie wskaźniki jak:

1. **Liczba dzieci korzystających z Programu dożywiania** – wskaźnik opisujący poziom ubóstwa
2. **Liczba wydanych decyzji w ramach Programu „Rodzina 500+”** - wskaźnik opisujący udział rodzin korzystających ze wsparcia finansowego oraz skalę zjawiska niepełnosprawności wśród dzieci
3. **Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z uwagi na potrzebę ochrony macierzyństwa** – diagnozuje sytuację rodzin związaną z trudnościami wywołanymi narodzinami i wychowywaniem dziecka
4. **Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny** – wskaźnik opisujący występowanie problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach
5. **Dysfunkcje występujące na terenie obszaru rewitalizacji** – wskaźnik przedstawiający najczęściej występujące problemy społeczne oraz powody przyznania pomocy społecznej (świadczenia społeczne)
6. **Zasiłki pielęgnacyjne wydane mieszkańcom obszaru rewitalizacji** – wskaźnik opisujący skalę zjawiska niepełnosprawności wśród dzieci
7. **Liczba osób starszych (w wieku 60 lat i więcej)** – opisuje sytuację społeczeństwa w kontekście problemu starzejącego się społeczeństwa
8. **Liczba wszczętych procedur Niebieskiej karty** – wskaźnik diagnozujący problem przemocy w rodzinie
9. **Uzależnienia**, w tym uzależnienia behawioralne – wskaźniki opisujące skalę zjawiska wśród młodzieży i dorosłych mieszkańców obszaru rewitalizacji i gminy.

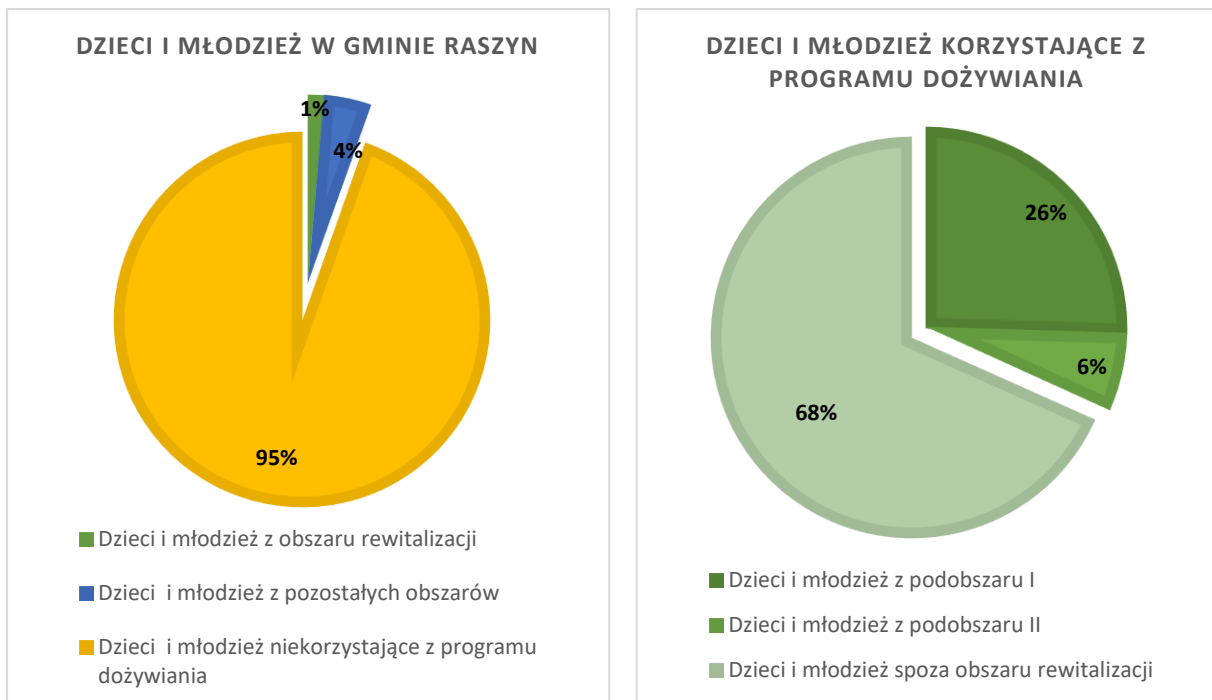
Ad 1. Wskaźnik liczby dzieci korzystających z pomocy dożywiania pomaga w określeniu poziomu ubóstwa rodzin zamieszkujących obszar rewitalizacji. W Podobszarze II w stosunku do gminy wartości dwukrotnie przewyższają wskaźnik przeliczony na 1000 mieszkańców. 5% dzieci i młodzieży z gminy Raszyn jest objętych programem dożywiania. W sumie dzieci i młodzież z obszaru rewitalizacji stanowi prawie 1/3 całej grupy dzieci i młodzieży korzystających z programu dożywiania w gminie Raszyn.

Tabela 10. Liczba dzieci i młodzieży w gminie Raszyn korzystających z Programu dożywiania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (2015 r.)

| | Wskaźnik na 1000 mieszkańców |
|--------------|------------------------------|
| Podobszar I | 8,66 |
| Podobszar II | 15,67 |
| Gmina Raszyn | 7,84 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Wykres 1 Dzieci i młodzież w gminie Raszyn korzystające i niekorzystające z programu „Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania” (2015 r.).



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Ad. 2 Do GOPS złożono 1 774 „unikatowych” (tj. niepowtarzających się) wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego w ramach Programu Rodzina 500+ (dane za okres 1 kwiecień - 31 października 2016 r.). Liczba decyzji wydanych (na podstawie wniosków złożonych w formie papierowej i drogą elektroniczną) w sprawach dotyczących świadczenia wychowawczego była mniejsza i wyniosła 1 741. Na podstawie tabeli 4 można zobaczyć iż liczba świadczeń wychowawczych w każdym miesiącu (od kwietnia do października) rosła i nieznacznie zmalała w październiku. Świadczenia wychowawcze są wypłacane na drugie i kolejne dziecko, łącznie w gminie od kwietnia do października 2016 r. przyznano 15 236 takich świadczeń.

Świadczenia w ramach Programu Rodzina 500+ na pierwsze dziecko są przyznawane rodzinom o określonym kryterium dochodowym rodziny, nieprzekraczającym 800 zł na osobę oraz 1 200

zł gdy przynajmniej jedno z dzieci jest osobą niepełnosprawną⁴. Świadczenia dla rodzin posiadających pierwsze dziecko stanowiły niemal 1/3 ogółu przyznanych świadczeń.

Tabela 11. Informacja o należnych i wypłaconych świadczeniach wychowawczych (dane dla gminy Raszyn za okres 1 kwiecień -31 października 2016 r.)

| Wyszczególnienie | kwiecień | maj | czerwiec | lipiec | sierpień | wrzesień | październik | suma |
|---|----------|-------|----------|--------|----------|----------|-------------|--------|
| Liczba świadczeń wychowawczych (przyznanych decyzją) należnych (przystługujących) w miesiącu... | 2 158 | 2 167 | 2 160 | 2 170 | 2 185 | 2 203 | 2 193 | 15 236 |
| - w tym na pierwsze dziecko | 667 | 670 | 670 | 677 | 687 | 691 | 691 | 4 753 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Liczba rodzin korzystających w Programu Rodzina 500+ również systematycznie rosta. Natomiast liczba rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w sytuacji, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności wyniosła 65/66 rodzin w zależności od miesiąca. W tym zakresie członkiem rodziny mogą być również osoby dorosłe do 25 r.ż. Z kolei liczba rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w sytuacji, gdy jest ono jedynym dzieckiem, które nie ukończyło 18 r. ż. (we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego wśród członków rodziny wskazane jest tylko jedno dziecko) wyniosła 247 co stanowi 11,26% ogółu liczby rodzin mających ustalone prawo do świadczenia wychowawczego (stan na miesiąc październik, tabela 5).

⁴ www.program500plus.pl/kryterium-dochodowe.html

Tabela 12. Informacja o liczbie rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego (w tym w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności) w ramach Programu Rodzina 500+ w gminie Raszyn (dane dla gminy za okres 1 kwiecień -31 października 2016 r.)

| Wyszczególnienie | kwiecień | maj | czerwiec | lipiec | sierpień | wrzesień | październik |
|--|----------|-------|----------|--------|----------|----------|-------------|
| Liczba rodzin mających ustalone prawo do świadczenia wychowawczego na dziecko/dzieci w miesiącu | 1 575 | 1 580 | 1 578 | 1 582 | 1 595 | 1 601 | 1 602 |
| - w tym liczba rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w sytuacji, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności | 65 | 66 | 66 | 66 | 66 | 65 | 66 |
| - w tym liczba rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w sytuacji, gdy jest ono jedynym dzieckiem (we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego wśród członków rodziny wskazane jest tylko jedno dziecko) | 243 | 243 | 243 | 244 | 250 | 249 | 247 |

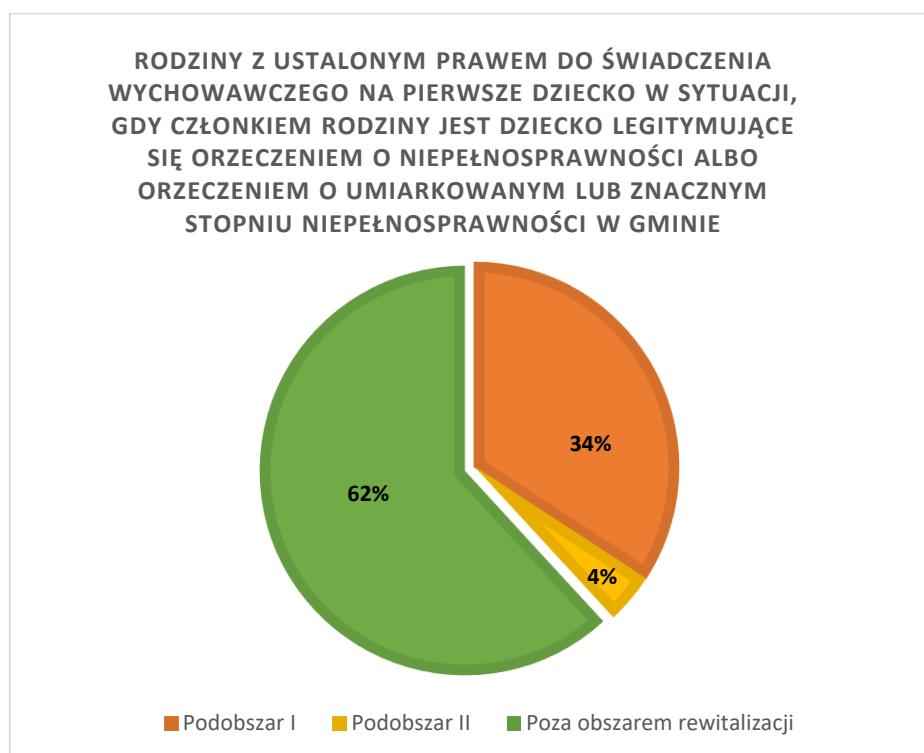
Zarówno w Podobszarze I, jak i w Podobszarze II liczba rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w sytuacji, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest większa niż dla całej gminy. Prawie 40% wszystkich takich rodzin mieszka na obszarze rewitalizacji.

Tabela 13. Liczba rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w sytuacji, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności w gminie Raszyn (grudzień 2016 r.)

| | Wskaźnik na 1000 mieszkańców |
|--------------|------------------------------|
| Podobszar I | 5,49 |
| Podobszar II | 4,70 |
| Gmina Raszyn | 3,68 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Wykres 2. Rodziny z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecka w sytuacji, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności w gminie Raszyn (grudzień 2016 r.)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

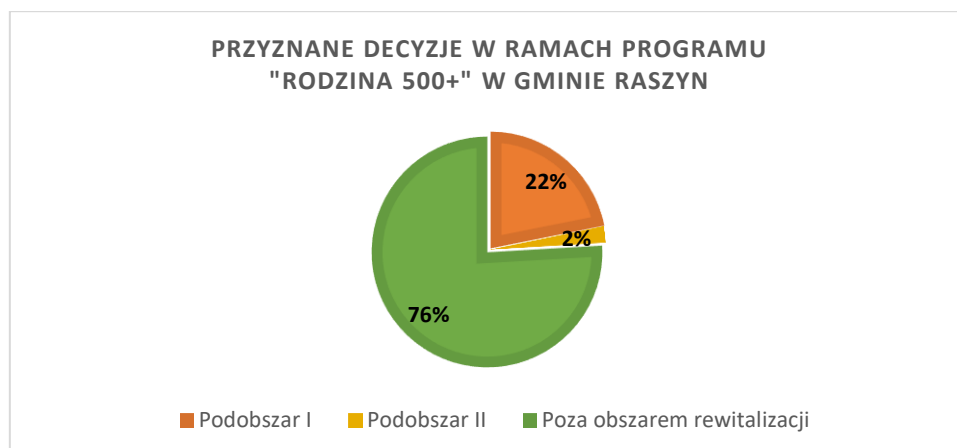
Świadczeń wychowawczych w ramach Programu Rodzina 500+ osobom zamieszkującym obszar rewitalizacji przyznano łącznie 528 (liczba wydanych decyzji, stan na październik 2016 r.). Poniższa tabela 14 przedstawia porównanie skali oddziaływania programu na obszarze rewitalizacji w porównaniu z sytuacją w gminie. ¼ wszystkich decyzji w gminie Raszyn w ramach programu „Rodzina 500+” przyznanych zostało osobom z obszaru rewitalizacji.

Tabela 14. Liczba wydanych (przyznanych) decyzji w ramach Programu Rodzina 500+ w gminie Raszyn (październik 2016 r.)

| | Wskaźnik na 1000 mieszkańców |
|--------------|------------------------------|
| Podobszar I | 101,4 |
| Podobszar II | 75,23 |
| Gmina Raszyn | 106,14 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Wykres 3. Decyzje przyznane w ramach Programu Rodzina 500+ w gminie Raszyn (październik 2016 r.)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

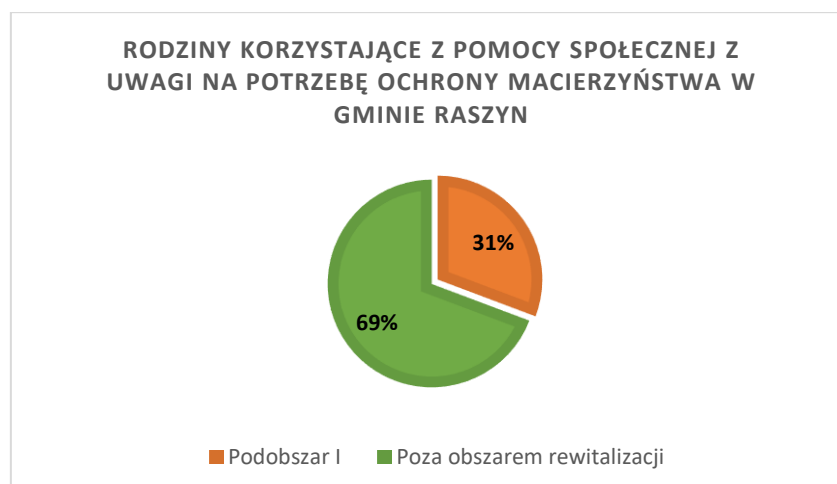
Ad 3. Wśród osób i rodzin, którym w szczególności udziela się pomocy społecznej, ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej wymienia (w art. 7) powód potrzeby ochrony macierzyństwa. W 2015 r. 31% takich rodzin w gminie Raszyn stanowiły rodziny z obszaru rewitalizacji. W podobszarze II nie było żadnej takiej rodziny, natomiast w Podobszarze I było ich 4,23 w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Należy jednak pamiętać, że Podobszar II jest dużo mniejszy i zamieszkanym przez mniejszą liczbę osób niż Podobszar I.

Tabela 15. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z uwagi na potrzebę ochrony macierzyństwa w gminie Raszyn (2015 r.)

| | Wskaźnik na 1000 mieszkańców |
|--------------|------------------------------|
| Podobszar I | 4,23 |
| Podobszar II | 0 |
| Gmina Raszyn | 3,15 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Wykres 4. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z uwagi na potrzebę ochrony macierzyństwa w gminie Raszyn (2015 r.)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

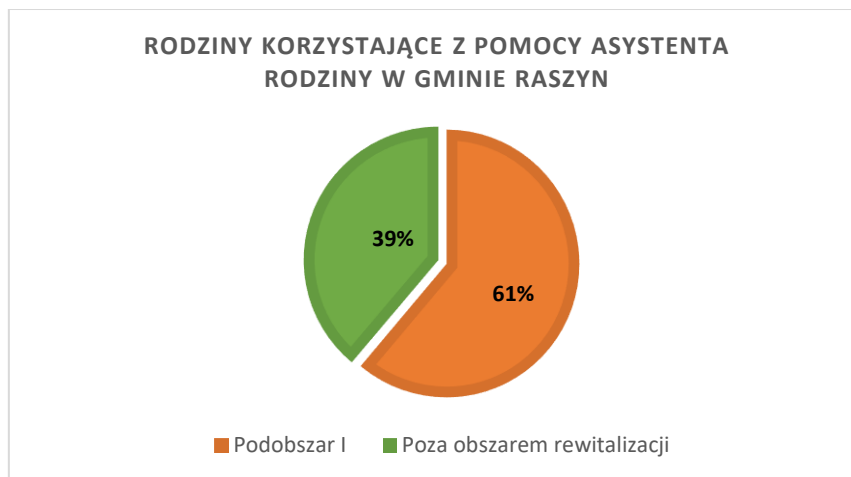
Ad 4. Rolą asystenta rodziny jest czasowa, indywidualna pomoc rodzinie w wyjściu z trudnej sytuacji życiowej, zwłaszcza dotyczącej opieki i wychowywania dzieci. W przeliczeniu na tysiąc mieszkańców gminy Raszyn takich rodzin jest 0,87. W Podobszarze I rodzin korzystających z pomocy asystenta było 2,32 na 1000 mieszkańców, a w Podobszarze II nie ma żadnej takiej rodziny. Wśród wszystkich rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny ponad 60% stanowią rodziny z obszaru rewitalizacji.

Tabela 16. Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny w gminie Raszyn (w 2015 r.)

| | Wskaźnik na 1000 mieszkańców |
|--------------|------------------------------|
| Podobszar I | 2,32 |
| Podobszar II | 0 |
| Gmina Raszyn | 0,87 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Wykres 5. Rodziny korzystające z pomocy asystenta rodziny w gminie Raszyn (w 2015 r.)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Ad 5. Na obszarze rewitalizacji pracownicy socjalni⁵ będąc na wywiadach w 2015 r. najczęściej zaznaczali dysfunkcje (powody przyznania pomocy społecznej):

- długotrwała i ciężka choroba
- niepełnosprawność (dowodem jest orzeczenie o niepełnosprawności)
- ubóstwo (poniżej kryterium dochodowego)
- bezrobocie (uwarunkowane decyzją PUP)

Stwierdzono iż czasami kilka dysfunkcji występuje równolegle (po kilka w jednej rodzinie). Po przeliczeniu każdej z dysfunkcji na 1000 mieszkańców podobszaru można zauważyć, że długotrwała i ciężka choroba oraz niepełnosprawność występuje częściej na Podobszarze I, natomiast ubóstwo i bezrobocie częściej dotyka mieszkańców Podobszaru II.

⁵ Na podstawie danych GOPS

Tabela 17. Dysfunkcje występujące na terenie obszaru rewitalizacji w gminie Raszyn w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2015 r.

| | Długotrwała i ciężka choroba | Niepełnosprawność | Ubóstwo | Bezrobocie |
|--------------|------------------------------|-------------------|---------|------------|
| Podobszar I | 16,69 | 10,35 | 7,18 | 4,01 |
| Podobszar II | 10,97 | 6,26 | 15,67 | 7,83 |
| Gmina Raszyn | 9,34 | 8,62 | 5,18 | 5,18 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

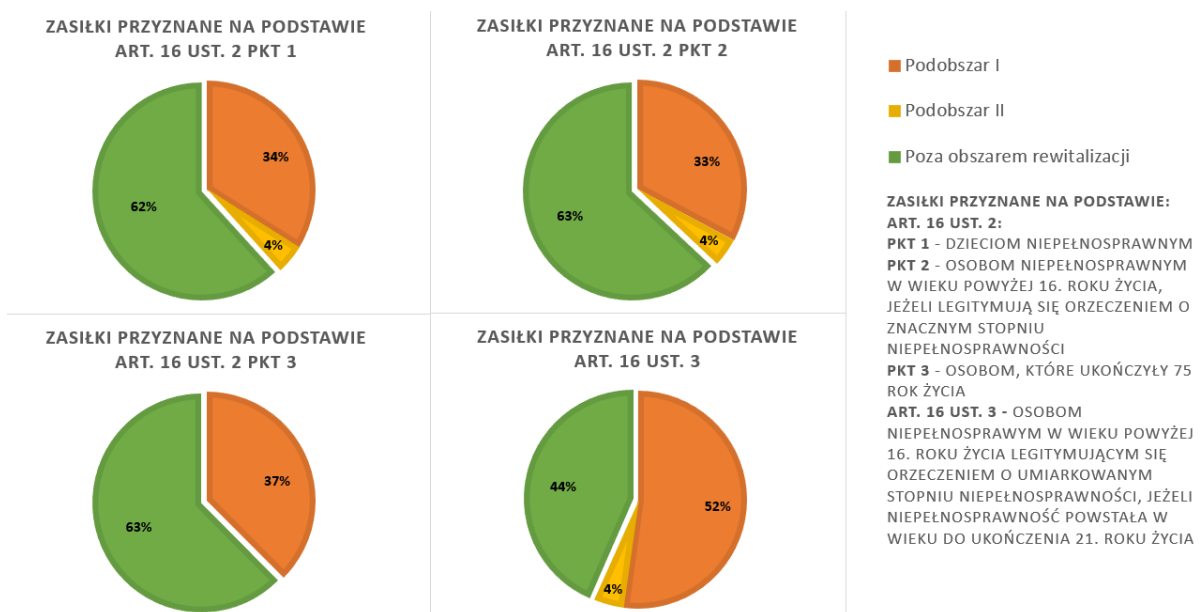
Ad 6. Miarą pogarszającej się sytuacji społecznej, a zwłaszcza określającej skalę osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej jest liczba wypłacanych zasiłków pielęgnacyjnych. Przysługują one podmiotom wymienionym w art. 16 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 listopada 2008 r. o świadczeniach rodzinnych, czyli niepełnosprawnym dzieciom (art. 16 ust. 2 pkt 1), osobom niepełnosprawnym w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (art. 16 ust. 2 pkt 2), osobom, które ukończyły 75 rok życia (art. 16 ust. 2 pkt 3) oraz osobom niepełnosprawnym w wieku powyżej 16. roku życia legitymującym się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia (art. 16 ust. 3).

Tabela 18. Zasiłki pielęgnacyjne wydane dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w gminie Raszyn, dane z grudnia 2016 r.

| | Wg art. 16 ust. 2 pkt 1 na 1000 mieszkańców | Wg art. 16, ust. 2 pkt 2 na 1000 mieszkańców | Wg art. 16, ust. 2 pkt 3 na 1000 mieszkańców | Wg art. 16, ust. 3 na 1000 mieszkańców |
|--------------|---|--|--|--|
| Podobszar I | 8,24 | 8,24 | 0,63 | 7,61 |
| Podobszar II | 7,84 | 7,84 | 0,00 | 4,70 |
| Gmina Raszyn | 5,57 | 5,76 | 0,39 | 3,34 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS i ustawy z dnia 28 listopada 2008 r. o świadczeniach rodzinnych

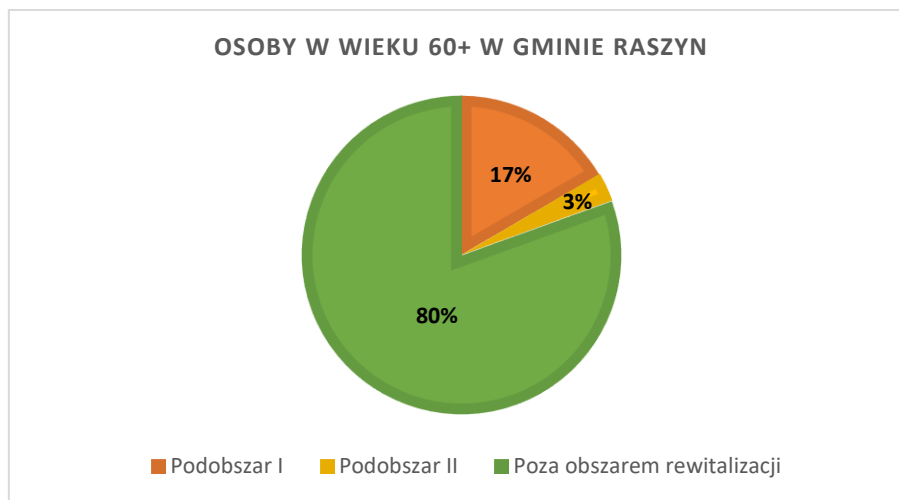
Wykres 6. Zasiłki pielęgnacyjne wg ustawy o świadczeniach rodzinnych w gminie Raszyn, dane z grudnia 2016 r.



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS i ustawy z dnia 28 listopada 2008 r. o świadczeniach rodzinnych

Ad 7. Prawie 20% mieszkańców gminy Raszyn stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym. 20% osób starszych (w wieku 60 lat i więcej) stanowią osoby zamieszkałe na terenie obszaru rewitalizacji (głównie podobszaru I). Biorąc jednak pod uwagę liczbę wszystkich mieszkańców poszczególnych jednostek, to w podobszarze II duży odsetek (prawie 1/3 wszystkich mieszkańców) stanowią osoby starsze. Pomimo dużych potrzeb wynikających zarówno z liczby osób starszych, jak i liczby przyznanych zasiłków z tytułu ukończenia 75 roku życia, w gminie nie działają domy seniora, dzienne domy wsparcia, domy pomocy społecznej ani hospicja, GOPS dofinansowuje natomiast pobyt w domu pomocy społecznej ulokowanym poza gminą Raszyn.

Wykres 7. Osoby w wieku 60 lat i więcej w gminie Raszyn (2015 r.)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Raszyn

Ad 8. Procedura Niebieskiej Karty pozwala na zbadanie skali występowania przemocy w rodzinie. „Niebieska Karta” to dokument składający się z czterech formularzy oznaczonych kolejno literami A, B, C oraz D. Formularze zawierają szereg pytań otwartych i zamkniętych, zadawanych ofierze przemocy oraz jej sprawcy. Procedura zostaje wszczęta poprzez uzupełnienie formularza „A” przez jednego z przedstawicieli podmiotów uprawnionych do wystawienia karty, określonych w art. 9d ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie tj.: Policji, Pomocy społecznej, Oświaty, Ochrony zdrowia, Gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Wypełnienie formularza „A” powinno nastąpić w obecności osoby, co do której istnieje uzasadnione przekonanie, że została dotknięta przemocą w rodzinie. Obowiązku tego nie ma jeżeli nawiązanie kontaktu z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie jest niewykonalne. W czasie spotkania z osobą, co do której istnieje przypuszczenie, że została dotknięta przemocą w rodzinie wypełnia się formularz „Niebieska Karta C” – plan pomocy rodzinie, natomiast osobie, co do której istnieje przypuszczenie, że stosuje przemoc domową wypełnia się formularz „Niebieska Karta D”.⁶ W gminie Raszyn założono jedynie karty typu A, C i D. Liczba wszczętych procedur Niebieskich Kart w przeliczeniu na 1000 mieszkańców jest większa na obszarze rewitalizacji niż wartość tego wskaźnika dla

⁶ <http://przemocdomowa.com.pl/procedura-zalozenia-niebieskiej-karty/> (dostęp 02.12.2016)

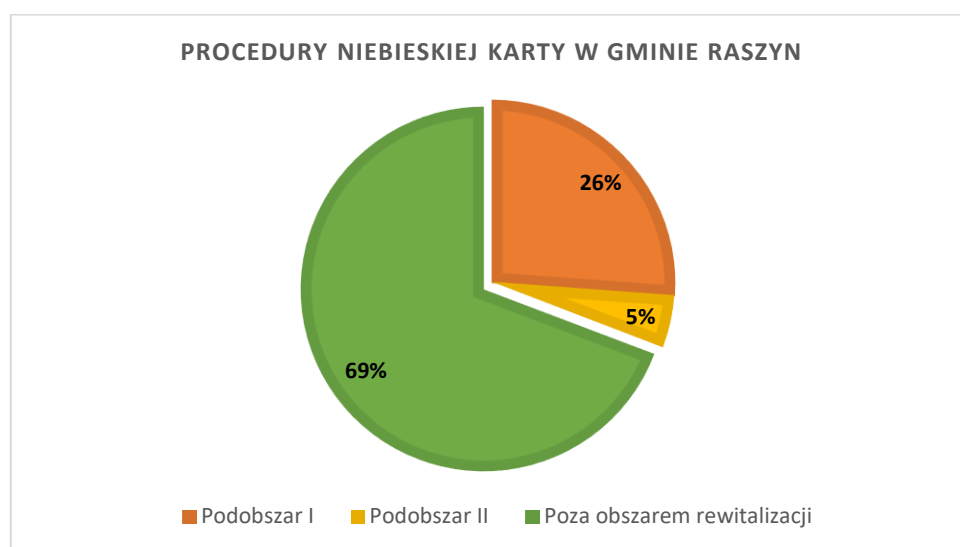
gminy. Z poniższego wykresu 8 wynika, że prawie jedna trzecia kart jest założona osobom mieszkającym na obszarze rewitalizacji.

Tabela 19. Liczba wszystkich wszczętych procedur Niebieskiej Karty w gminie Raszyn – dane dla obszaru rewitalizacji (dane za III kwartał 2016 r.)

| | Wskaźnik na 1000 mieszkańców |
|--------------|------------------------------|
| Podobszar I | 3,59 |
| Podobszar II | 4,70 |
| Gmina Raszyn | 3,14 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Wykres 8. Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty (dane za III kwartał 2016 r.)



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Ad. 9 Ważnym problemem społecznym są uzależnienia różnego rodzaju: od alkoholu, narkotyków, palenia tytoniu, aż po uzależnienia behawioralne. Na terenie gminy funkcjonuje Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień oraz Pełnomocnik ds. profilaktyki uzależnień.

Tabela 20. Liczba udzielonych konsultacji psychoterapeutycznych, porad i konsultacji rodzinnych w 2015 r. w punkcie konsultacyjnym w Jaworowej (dane dla całej gminy Raszyn)

| Problem | Liczba osób zgłaszających się do punktu | Liczba udzielonych porad |
|---|---|--------------------------|
| osobom z problemem alkoholowym | 62 | 186 |
| dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym | 47 | 94 |
| osoby doznające przemocy w rodzinie | 12 | 38 |
| osoby stosujące przemoc w rodzinie | 70 | 140 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od Pełnomocnika ds. profilaktyki uzależnień

Na podstawie wywiadu z Pełnomocnikiem ds. uzależnień około 20% tych osób, korzystających z porad punktu konsultacyjnego to mieszkańcy terenu rewitalizacji. Osoby uzależnione oraz ich rodziny mogą skorzystać z pomocy Raszyńskiego Stowarzyszenia Rodzin Abstynenckich Klub ARKA.⁷

Z dokumentu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Raszyn na rok 2016 wynika, że do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Raszynie (od stycznia do grudnia 2015 r.) wpłynęło 21 wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego dla mieszkańców gminy Raszyn. Do Sądu Rejonowego w Pruszkowie skierowano 9 takich wniosków. Z kolei Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2014 r. udzielił pomocy materialnej 49 rodzinom objętym pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny na ogólną liczbę 325 rodzin korzystających z pomocy materialnej. Z dokumentu wynika, że na terenie gminy odbywają się zajęcia profilaktyczne, w których brało udział 495 uczniów 30 nauczycieli i 70 rodziców. Prowadzono też zajęcia socjoterapeutyczne dla 60 dzieci.⁸

W roku szkolnym 2013/2014 i 2014/2015 w Gimnazjum nr 1 w Raszynie przeprowadzono badanie wśród młodzieży na temat uzależnień (w II klasie)⁹. Z raportu końcowego z roku szkolnego 2014/2015 wynika iż problem uzależnień wśród młodzieży ze względu na płeć, przybiera różne formy. Z badań wynika iż chłopcy są bardziej podatni na udział w bójkach, palenie papierosów czy używanie dopalaczy. Z kolei dziewczęta bardziej niż chłopcy narażone są na takie zjawiska problemowe jak: obawa przed przemocą w szkole, bycie ofiarą „cyber-przemocy”.

Otrzymane wyniki badania w porównaniu z innymi szkołami gimnazjalnymi w woj. mazowieckim wypadają raczej dobrze, część zjawisk występuje rzadziej niż przeciętnie (np. udział w bójkach, picie alkoholu czy spożywanie narkotyków). Z drugiej strony, zauważono iż w Gimnazjum w Raszynie w trakcie badania odnotowano dosyć wysokie odsetki osób zgłaszających obawę przed przemocą w szkole, bycie ofiarą „cyber-przemocy” oraz występowanie myśli samobójczych wśród chłopców.

Zbadano również pozytywne aspekty obrazu młodzieży, na które składają się m.in. takie zjawiska:

- możliwość otrzymania wsparcia wyrażona przez większość młodzieży,
- pozytywna ocena atmosfery w klasie blisko połowy osób badanych,
- zaangażowanie blisko połowy młodzieży w rozwijanie swoich zainteresowań
- działania społeczne,

⁷ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Raszyn na rok 2016

⁸ tamże

⁹ Diagnoza zachowań i postaw młodzieży w ujęciu profilaktyki zintegrowanej dla klas II gimnazjum w roku szkolnym 2013/2014 oraz Diagnoza z roku szkolnego 2014/2015 w Gimnazjum nr 1 w Raszynie – w ramach Programu profilaktycznego Archipelag Skarbow – informacje o Programie (<http://www.program.archipelagskarbow.eu/progas:info:ogolnie>)

- stosunkowo niskie odsetki dziewcząt zgłaszających bycie ofiarą przemocy fizycznej, werbalnej oraz o podtekście seksualnym,
- stosunkowo niskie odsetki chłopców deklarujących udział w bójkach,
- niski odsetek dziewcząt deklarujących częste korzystanie z nikotyny,
- deklaracja nie korzystania z alkoholu w ciągu ostatniego miesiąca złożona przez młodzieży,
- stosunkowo niski odsetek osób deklarujących użycie narkotyku choć raz w ciągu ostatnich 6 miesięcy.

Widać zmianę w zachowaniu młodzieży w stosunku do badania z roku szkolnego 2013/2014, gdzie dziewczęta częściej niż chłopcy przyznawały się do korzystania z narkotyków w ostatnim półroczu i miesiącu, palenia papierosów, używania „dopalaczy”. W porównaniu z rokiem 2013/2014 zauważalny jest wzrost zagrożeń dotyczących częściej chłopców niż dziewczęta.

2.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Infrastruktura społeczna jest najbardziej rozwinięta w Raszynie, zwłaszcza na terenie osiedla Raszyn II. Na obszarze rewitalizacji, który będzie objęty Gminnym Programem Rewitalizacji znajduje się 1 obiekt rekreacji - siłownia zewnętrzna na terenie parku „Nad Raszynką” przy ul. Wybickiego w Raszynie - oraz 5 placów zabaw dla dzieci:

- plac zabaw przy ul. Wybickiego w Raszynie (Raszyn II)
- plac zabaw przy ul. Jesiennej w Raszynie (Raszyn I)
- plac zabaw przy ul. Błotnej Nowe Grocholice
- plac zabaw przy ul. Moniuszki Nowe Grocholice
- plac zabaw przy ul. Al. Hrabskiej, Falenty (OSP Falenty)

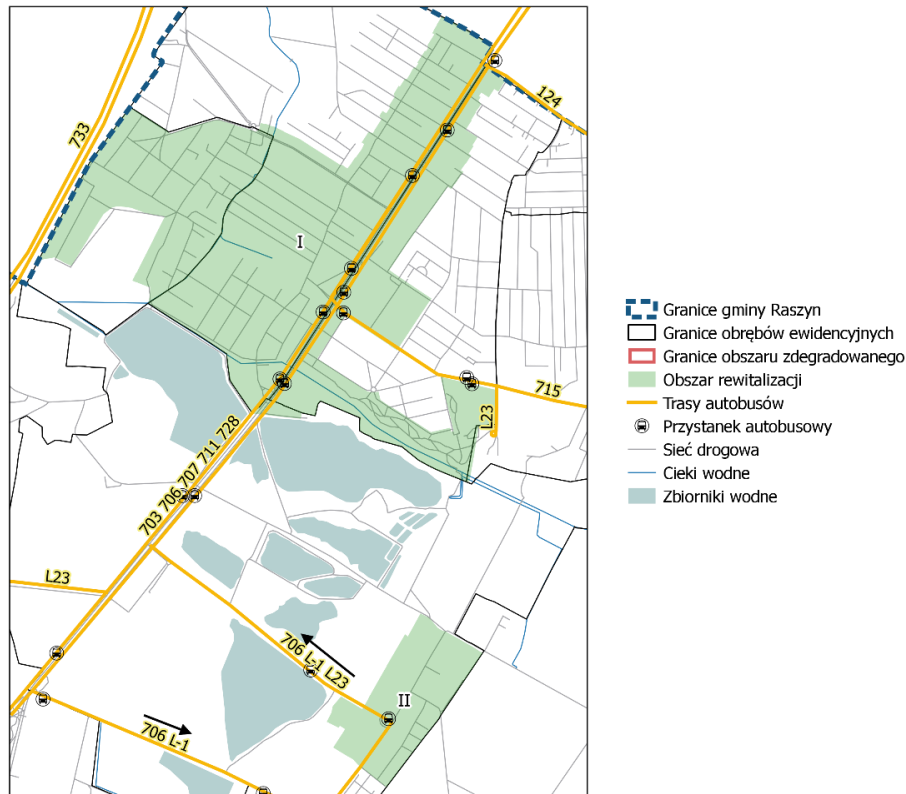
Na obszarze rewitalizacji znajduje się 5 lokali socjalnych¹⁰: 1 lokal w budynku przy ul. Niskiej 19 (Raszyn I), 1 lokal przy ul. Młynarskiej 1 (Raszyn II), 1 lokal przy Al. Krakowskiej 49 (Raszyn I) oraz 2 lokale przy Al. Krakowskiej 57 (Raszyn I). Na terenie Nowych Grocholic i Falent nie ma zlokalizowanych lokali socjalnych. Ogólna liczba wniosków osób oczekujących na lokal z mieszkaniowego zasobu Gminy – 167, z czego 51% oczekuje na przydział lokalu socjalnego z mieszkaniowego zasobu Gminy Raszyn (86 rodzin). Mieszkaniowy zasób gminy stanowi 81 lokali w tym 22 lokale socjalne (dane na dzień 24.11.2016 r., dotyczące gminy Raszyn). Na obszarze rewitalizacji ulokowany jest również Gminny Ośrodek Sportu przy ul. Sportowej 30, w którym mieści się pływalnia oraz odbywają się zajęcia sportowe i rekreacyjne.

Przez teren objęty opracowaniem przebiegają podmiejskie linie autobusowe: 703, 706,707, 711, 715, 721,728,737, N88, L23, L1 zarządzane przez Zarządu Transportu Miejskiego w Warszawie. Autobusy kursują wzdłuż Al. Krakowskiej w obu kierunkach oraz od

¹⁰ „Mieszkanie nadające się do zamieszkania z racji na wyposażenie i stan techniczny, którego powierzchnia pokoi przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5 m kw., a w razie jednoosobowego gospodarstwa domowego 10 m kw., nie mniej jednak lokal ten może być o obniżonym standardzie” cyt. za Prawo podatkowe (<http://prawo-podatkowe.pl/finansowe/mieszkanie-socjalne>) dostęp 19.01.2017

Al. Krakowskiej w stronę Rybia i Jaworowej, przez osiedle Raszyn II (ulicą Sportową). W kierunku Falent są skierowane dwie linie, które pozwalają na dojazd do Raszyna, Janek i Warszawy. Z węzła komunikacji publicznej zarządzanej przez ZTM wyłączone jest sołectwo Nowe Grocholice. Brakuje połączeń oraz ciągów pieszo-rowerowych, które łączyłyby Podobszary rewitalizacji.

Rysunek 3. Sieć komunikacji publicznej na obszarze rewitalizacji w gminie Raszyn



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ZTM (www.ztm.waw.pl)

2.5. Sfera gospodarcza

Z danych CEIDG- Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej na obszarze rewitalizacji znajduje się 537 podmiotów gospodarczych, co stanowi 21,25% ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów w gminie. Najwięcej znajduje się w Podobszarze I – 516, natomiast w Podobszarze II – 21. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wartości te wypadają znacznie gorzej niż dla całej gminy. Dotyczy to zwłaszcza Podobszaru II, gdzie wartość wskaźnika jest prawie 9 razy niższa.

Tabela 21. Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Raszyn

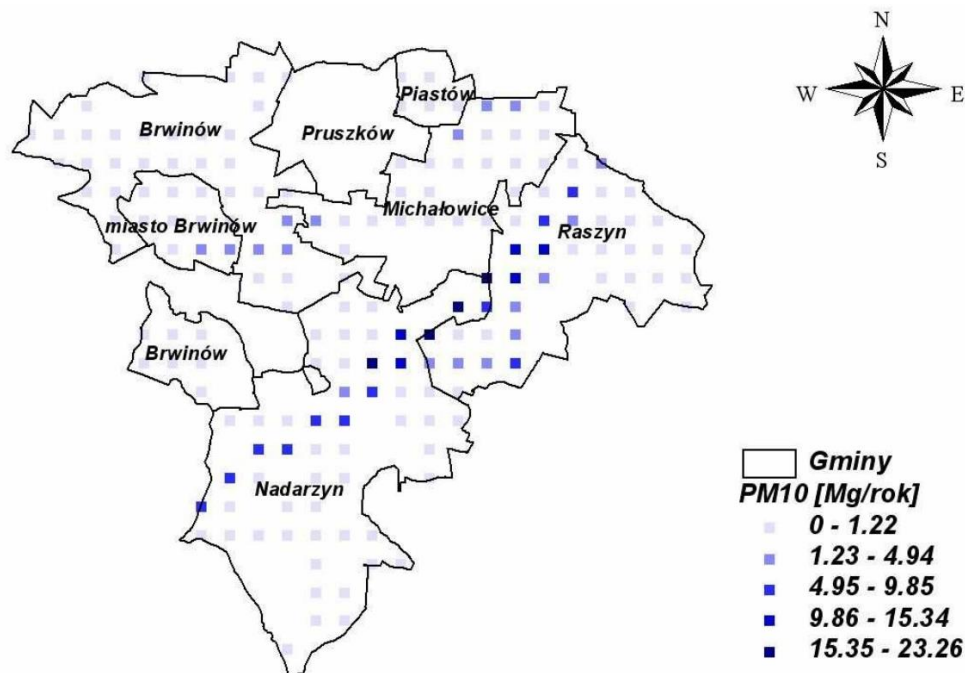
| | Na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym |
|--------------|---|
| Podobszar I | 12,92 |
| Podobszar II | 4,61 |
| Gmina Raszyn | 36,71 |

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CEIDG

2.6. Sfera środowiskowa

W dokumencie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przyjętym w 2014 r. w Gminie Raszyn zidentyfikowano problem niskiej emisji¹¹, którego źródłem jest komunikacja drogowa (z ówczesnej drogi krajowej nr 8) oraz emisja zanieczyszczeń pochodzących z ogrzewania gospodarstw domowych. Obecnie coraz więcej mieszkańców korzysta z ogrzewania gazowego, które jest mniej szkodliwe dla zdrowia. Program ochrony powietrza dla strefy powiat pruszkowski z 2008 r. przedstawia dane¹², z których wynika iż na terenie gminy Raszyn wysoki poziom zanieczyszczenia powietrza generował ruch drogowy skupiony właśnie wokół Al. Krakowskiej, która była wówczas drogą krajową. Prócz skażeniem powietrza substancjami pochodzenia chemicznego, kolejnym rodzajem zanieczyszczenia jest hałas komunikacyjny (drogowy, samolotowy, kolejowy). Mieszkańcy obszaru rewitalizacji narażeni są na hałas drogowy pochodzący z obecnej drogi wojewódzkiej (Al. Krakowska, główna ulica w gminie) oraz hałas samolotowy, pochodzący z pobliskiego lotniska zlokalizowanego na Okęciu w Warszawie.

Rysunek 4. Emisja komunikacyjna pyłu zawieszonego PM10 na drogach powiatu pruszkowskiego (bez miasta Pruszków) w 2005 roku



Źródło: rys. 3,9, „Program ochrony powietrza dla strefy powiat pruszkowski” Analiza badań jakościowych - spacer badawczy i wywiady z mieszkańcami

¹¹ „Niska emisja jest to emisja pyłów i szkodliwych gazów na wysokości do 40 m. Zanieczyszczenia te pochodzą z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób oraz z transportu spalinowego. Cechą charakterystyczną niskiej emisji jest to, że powodowana jest przez liczne źródła wprowadzające do powietrza niewielkie ilości zanieczyszczeń” (cyt. za www.wezoddech.ceo.org.pl/co-jest-niska-emisja dostęp 19.01.2017)

¹² www.mazovia.pl/pozostale/art,832,program-ochrony-powietrza-dla-strefy-powiat-pruszkowski.html (dostęp 12.12.2016)

2.7. Badania jakościowe

Badania jakościowe - spacer badawczy, wywiady z mieszkańcami, wywiad grupowy zostały wykorzystane jako dodatkowa metoda diagnostyczna (uzupełnienie powyższej analizy ilościowej). Posłużyły one do uzyskania szerszej perspektywy w zakresie skali i charakteru problemów oraz potrzeb rewitalizacyjnych. W trakcie spotkań dokonano również analizy potencjałów obszaru rewitalizacji.

2.8. Spacer badawczy w Podobszarze I¹³

W celu omówienia problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej zorganizowano spacer badawczy na terenie podobszaru I (część osiedla Raszyn I i Raszyn II oraz sołectwa Nowe Grocholice), który odbył się 15.11.2016 r., wzięło w nim udział 5 osób. Niska frekwencja spowodowana była niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi. Spacer badawczy umożliwił rozpoznanie potencjałów miejscowości, potrzeb rewitalizacyjnych w zakresie organizacji przestrzeni w obszarze rewitalizacji oraz poznanie problemów lokalnej społeczności. Uczestnicy spotkania wskazali w przestrzeni (w której odbywał się spacer badawczy) miejsca zaniedbane, niebezpieczne oraz miejsca tożsamości/miejsca ważne dla życia lokalnej społeczności. Centralnym punktem dyskusji była Al. Krakowska, która zdaniem uczestników spaceru przyczyniła się do nawarstwienia problemów społecznych. Aleja jest drogą dwujezdniową o trzech pasach ruchu w dwóch kierunkach, niegdyś była częścią drogi krajowej nr 8, obecnie jest drogą wojewódzką. Trasa od wielu lat dzieli Raszyn na dwa osiedla – Raszyn I i Raszyn II (zwane również potocznie jako Raszyn wschodni i zachodni), przyczyniła się do rozdzielania społeczności lokalnej na dwie odrębne i niezależne od siebie społeczności. Dodatkowym obciążeniem dla mieszkańców pobliskich terenów jest zanieczyszczenie powietrza wywołane nadmiernym ruchem drogowym oraz spowodowane niewłaściwym spalaniem paliw (niskiej jakości drewno i węgiel, śmieci komunalne) w okresie jesienno-zimowym. Opisany stan rzeczy przekłada się na zły stan zdrowia mieszkańców. Uczestnicy spaceru zwrócili uwagę na występowanie chaosu reklamowego wokół Al. Krakowskiej, który mógłby być zmniejszony poprzez działania rewitalizacyjne związane z otoczeniem Al. Krakowskiej.

W wyniku podzielenia Raszyna na dwa osiedla oraz specyfiki zabudowy (zabudowa jednorodzinna) zdiagnozowano problem niskiej integracji mieszkańców. Przyczynia się do tego brak miejsc spotkań, które wspierałyby rozwój życia społeczno-kulturalnego. Zabudowa jednorodzinna wpływa na brak kontaktów społecznych, interakcji międzyludzkich, które na obszarach wiejskich są znacznie bardziej ograniczone niż w miastach. Tego typu przestrzeń publiczna stwarza warunki do indywidualizacji życia społecznego jednostki i rodzin. Brak oferty spędzania czasu wolnego oraz aktywizacji dla matek z dziećmi, niewystarczająca liczba i stan placów zabaw, bariery architektoniczne powodują, że życie społeczne jest na niskim poziomie i w zasadzie toczy się indywidualnie we własnym domu. Uczestnicy spaceru zauważyli, że na

¹³ Raport ze spaceru dostępny jest w BIP UG Raszyn www.bip.raszyn.pl/?c=530 oraz na stronie rewitalizacja.raszyn.pl

terenie obszaru rewitalizacji potrzebne jest centrum spotkań/integracji społecznej. Obecnie nie funkcjonuje taki podmiot. Uczestnicy spaceru zauważyli, że szczególnie w Nowych Grocholicach brakuje takiego miejsca.

Podczas spaceru badawczego uczestnicy wskazali na konieczność poprawy skomunikowania między podobszarami rewitalizacji. Dotyczy to zarówno komunikacji samochodowej (modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej), publicznej (potrzeba rozbudowania oferty przewozów autobusowych) oraz rowerowej (rozbudowa ścieżki rowerowej, która powinna łączyć dwie strony Al. Krakowskiej). Uczestnicy rekomendowali udroźnienie Traktu Grocholiczkiego (Nowe Grocholice), budowę bezkolizyjnego przejścia dla pieszych przy Kościele św. Szczepana oraz połączenie ul. Godebskiego z parkiem raszyńskim. Zdaniem uczestników jeden pas Al. Krakowskiej mógłby zostać zamieniony na ścieżkę rowerową a komunikacja rowerowa powinna być promowana jako rozwiązanie dla wszystkich grup wiekowych. W związku z ciągłym ruchem drogowym w Al. Krakowskiej, zdaniem respondentów problemem jest niski poziom bezpieczeństwa komunikacyjnego.

Miejszem ważnym ze względu na utrwalanie pamięci historycznej jest zabytkowy kompleks Austerii przy Al. Krakowskiej 1. Budynek jest w złym stanie technicznym, nie jest eksploatowany od dłuższego czasu. Zabudowa Austerii przetrwała w niemalże w nienaruszonym stanie bitwę pod Raszynem, wojnę polsko-bolszewicką oraz obie wojny światowe, jest autentycznym przykładem XVIII - wiecznej architektury. Na terenie obszaru rewitalizacji znajduje się jeszcze kilka zabytkowych obiektów (np. młyn oraz kościół św. Szczepana). Część osób wskazywała również na ul. Szkolną oraz ul. 19 kwietnia (z pięknymi starymi drzewami) jako na miejsca tożsamości.

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji spotykają się i spędzają czas wolny w Centrum Kultury Raszyn (CKR). Jest to główne miejsce gdzie organizuje się życie społeczno-kulturalne w obszarze rewitalizacji i w gminie. Zdaniem respondentów prócz CKR osoby z różnych grup wiekowych uczęszczają na zajęcia organizowane w szkole lub korzystają ze znajdującego się obok niej kompleksu boisk. Rodziny z dziećmi jako miejsce rekreacji często wybierają basen oraz park. Uczestnicy spaceru zwracali również uwagę na niewykorzystany potencjał Gminnej Biblioteki Publicznej.

2.9. Podobszar II – Falenty, wywiady z mieszkańcami

Wywiady z mieszkańcami były przeprowadzone w formie bezpośrednich rozmów z mieszkańcami Falent w dniu 15.11.2016 r., udział wzięło 5 osób. Mieszkańcy Falent w niskim stopniu uczestniczą w życiu społecznym, zatem dzięki użyciu tej formy możliwe było uzyskanie ich opinii na temat najpotrzebniejszych rozwiązań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych oraz potencjałów ich miejsca zamieszkania. Dzięki zastosowanej formie mieszkańcy mogli również podzielić się swoimi uwagami odnośnie problemów i trudności jakie spotykają tutejszą społeczność lokalną. Zdaniem badanych w Falentach głównym organizatorem życia społeczno-kulturalnego mieszkańców jest Filia Centrum Kultury Raszyn w Falentach, w którym działa Klub Seniora „Brzoza” i OSP w Falentach. W Klubie Seniora osoby

starsze mogą spędzić czas wolny w towarzystwie rówieśników, porozmawiać, podzielić się swoimi troskami; seniorzy również organizują wycieczki i różnego rodzaju wyjazdy np. do teatru na koncerty, ćwiczenia fizyczne, funkcjonuje również chór. Jednakże poza działalnością skierowaną do seniorów w Falentach nie są organizowane zajęcia aktywizujące i integrujące lokalną społeczność z uwzględnieniem wszystkich grup wiekowych. Zdaniem uczestników wywiadów w przeszłości placówką, która wspierała rozwój społeczny sołectwa był obecny Instytut Technologiczno-Przyrodniczy (dawniej IMUZ- Instytut Melioracji i Użytków Zielonych), gdzie funkcjonował przyzakładowy klub sportowy (zajęcia i rozgrywki w piłce nożnej, siatkówce, piłce ręcznej). W przestrzeni publicznej miejscem, z którego często korzystają dzieci i młodzież jest boisko, plac zabaw oraz górka do zjeżdżania na sankach. Brakuje miejsca oraz personelu, który zająłby się zagospodarowaniem czasu wolnego dzieci i młodzieży. Miejscem spacerów i rekreacji są okoliczne stawy, które stanowią Rezerwat przyrody „Stawy Raszyńskie” (powołany zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 16 stycznia 1978 roku). Uczestnicy wywiadów z rozrewnieniem wspominali, że wokół stawów kiedyś funkcjonowały plaże, które były miejscem spotkań, pikników rodzinnych oraz sąsiedzkich. Wówczas więzi społeczne były ważną częścią życia lokalnego. W Falentach funkcjonują ogródki działkowe, które stanowią przestrzeń wypoczynkową. Obecnie widać znaczne osłabienie relacji sąsiedzkich. Zdaniem uczestników wywiadów mieszkańcy Falent są zubożeni i nie odczuwają iż mają wpływ na sytuację społeczną jaka obecnie panuje w miejscu zamieszkania. Brakuje lokalnych liderów, którzy zapoczątkują działania zwiększające uczestnictwo mieszkańców w życiu publicznym.

Przyczyną rozluźnienia więzi sąsiedzkich jest fakt, że wielu mieszkańców zatrudniał największy ówczesny pracodawca Instytut Melioracji i Użytków Zielonych (obecnie Instytut Technologiczno-Przyrodniczy). Z wypowiedzi mieszkańców wynika, że obecnie jedynie niewielka grupa osób jest zatrudniona w Instytucie Technologiczno-Przyrodniczym w Falentach (ITP). Gros mieszkańców podejmuje pracę w stolicy, w Falentach w ciągu dnia spotkać można głównie kobiety z dziećmi i osoby starsze. Zdaniem uczestników zauważalny jest problem bezrobocia oraz sezonowości podejmowanej pracy przez mężczyzn, często są to osoby w wieku 50+, które niegdyś były pracownikami Instytutu. Taka sytuacja powoduje poczucie niestabilności oraz jest źródłem problemów z nadużywaniem alkoholu przez tę grupę osób.

W głosach mieszkańców słychać było melancholię oraz sentyment do dawnych czasów, gdzie Instytut Technologiczno-Przyrodniczy (wówczas IMUZ) zatrudniał znaczną część mieszkańców, szczególnie mężczyzn. Życie społeczne i kontakty międzyludzkie rozwijały się zarówno w zakładzie pracy, jak i poza jego murami. Obecnie w Falentach mieszka wiele osób napływowych, związane jest to z zatrudnianiem pracowników z innych miejsc Polski (np. z Mazur) do pracy w Zakładzie Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego. W związku z tym, że budynki mieszkalne należące do Instytutu są zamieszkiwane w dużej mierze przez napływowych pracowników tego zakładu, powoduje to sytuację, w której sąsiedzi się nie znają, nie mają okazji i chęci nawiązania kontaktów sąsiedzkich.

Ze wskazań mieszkańców co należałoby zmienić w okolicy pojawiły się wskazania na rozbudowę zieleni i miejsc wypoczynku. Obecne zasoby natury są obszarem chronionym (zwłaszcza wspomniane stawy) należącym do Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego. Kąpiele w stawach są zabronione. Należałoby skierować ofertę aktywizacyjną do osób bezrobotnych, opracować plan działań zmierzających do zwiększania zainteresowania miejscem zamieszkania, które będą również okazją do pogłębiania relacji sąsiedzkich i zaufania społecznego. Jedno boisko to zdaniem mieszkańców za mało. Potrzeby dzieci, młodzieży, ale też dla osób dorosłych przewyższają możliwości, jakie posiada ich miejsce zamieszkania. Brakuje obiektu, który zapewniłby bezpieczne spędzanie czasu wolnego przez dzieci i młodzież, a dla osób dorosłych zajęcia rekreacyjne.

Miejscem gdzie toczy się życie codzienne jest ul. Opackiego zatoczka autobusowa (dla autobusów podmiejskich oraz szkolnych i pracowniczych) oraz okoliczne obiekty usługowo-handlowe: sklepy, apteka, bank. Ul. Opackiego bywa niebezpieczna ze względu na częste przypadki przekraczania prędkości jazdy i brawury przejeżdżających samochodów. Stanowi to bezpośrednie zagrożenie dla mieszkańców wysiadających z autobusów, zwłaszcza dzieci i młodzieży.

2.10. Wywiad grupowy z interesariuszami rewitalizacji

W dniu 22 listopada 2016 r. w godzinach 16:00-18:00 odbył się wywiad grupowy z interesariuszami rewitalizacji. Udział wzięli przedsiębiorcy, pracownik pomocy społecznej, pracownicy oświaty i kultury, przewodniczący zarządów osiedli, przedstawiciel organizacji pozarządowych, radni, lokalni aktywiści. W spotkaniu udział wzięło 16 osób.

Podczas spotkania starano się poznać potrzeby rewitalizacyjne oraz zdiagnozować problemy w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, gospodarczej oraz środowiskowej. Rozmowa dotyczyła poznania doświadczeń w zakresie wymiany międzysektorowej/wspólnych dotychczasowych działań. Na zakończenie spotkania przedstawiono również rekomendacje oraz prognozy na przyszłość.

W sferze społecznej wymieniono szereg problemów społecznych, które często są wynikiem zaniedbań w pozostałych sferach: przestrzennej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej (w najmniejszym stopniu). Największym problemem jest Al. Krakowska, która bezpośrednio oddziałuje na życie i funkcjonowanie mieszkańców obszaru rewitalizacji. Rozległa na sześć pasów aleja stanowi barierę w integracji społecznej dwóch osiedli. Na skutek wieloletniej separacji mieszkańcy nauczyli się żyć w granicach obrębu swojego osiedla. Obciążenia jakich doznali w ciągu ostatnich lat, tj. skażenie powietrza pyłami oraz związkami chemicznymi pochodzącymi z nadmiernego ruchu drogowego, hałas, niebezpieczeństwo wypadku, trudności komunikacyjne z osiedlem po drugiej stronie (utrudnienia wynikające z organizacji ruchu na ówczesnej drodze krajowej), warunki te mają wpływ na życie i zdrowie mieszkańców oraz poziom integracji społeczeństwa.

Zdaniem respondentów widoczny jest powszechny brak zainteresowania miejscem zamieszkania, zwłaszcza historią, która rozgrywała się w granicach gminy. Utrudnieniem w umacnianiu tożsamości lokalnej jest zły stan techniczny bądź dewastacja miejsc i tablic informacyjnych, upamiętniających historyczne wydarzenia. Wymagana jest modernizacja zaniedbanych zabytków i pomników pamięci. Rozrastającą się grupą są mniejszości narodowe, podkreślające swoją odrębność. Liczba osób zameldowanych a liczba osób zamieszkujących obszar, zdaniem społeczności lokalnej jest rozbieżna, statystyki nie pokazują pełnego udziału mniejszości narodowych w ogóle zameldowanych w gminie. Mniejszością, która najlepiej asymiluje się z lokalną społecznością są Wietnamczycy. Potrzebne jest centrum integracji społecznej, które będzie instytucją wspomagającą aktywizację i integrację lokalnej społeczności (m.in. z ludnością napływową) oraz miejsca spotkań dla osób zamieszkujących obszary wiejskie (Falenty, Nowe Grocholice).

Zdaniem uczestników wywiadu zdecydowanym problemem społecznym jest brak oferty aktywizującej dorastającą młodzież, która często widywana jest w parku, zażywając różnego rodzaju używki. Mając na uwadze przytoczone wyżej dane ilościowe dotyczące młodzieży (podrozdział 2.4) widać, iż jest to grupa „zaniedbana”, do której nie przemawiają tradycyjne formy rekreacji: boiska oraz oferta kulturalna w Centrum Kultury Raszyn. Kolejną grupą wymagającą wsparcia są seniorzy, do których kierowana jest oferta Klubów Seniora w Centrum Kultury Raszyn. Zdaniem respondentów więcej uwagi należy poświęcić integracji międzypokoleniowej pomiędzy osobami 65+ oraz młodszymi od nich. Drugą grupą, do której powinno być skierowane wsparcie są młode matki oraz rodziny. Na terenie obszaru rewitalizacji brakuje miejsc dedykowanych tej grupie i odpowiadającym na potrzeby zmieniającej się roli rodziny w społeczeństwie. Współczesna rodzina w zmieniających się okolicznościach i braku stabilizacji potrzebuje instytucjonalnego wsparcia na wielu płaszczyznach – od zapewnienia bezpiecznego powrotu kobiety do miejsca pracy, po wsparcie w pełnieniu roli rodzica. Narastające z czasem trudności w wychowywaniu dorastających dzieci, brak komunikacji i trudny dla młodzieży okres dorastania, bez silnych więzi rodzinnych stwarza zagrożenie popadania w nałogi, używki oraz destrukcyjne zachowania.

Zdaniem respondentów **w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej** należy zacząć podejmować działania zmierzające do zmniejszenia chaosu reklamowego (zwłaszcza w otoczeniu Al. Krakowskiej) i barier architektonicznych w przestrzeni publicznej, organizacji złołka, miejsc integracji społecznej, poprawy jakości ciągów komunikacyjnych (w tym ścieżek pieszo-rowerowych), odpowiedniego oznakowania najważniejszych instytucji oraz miejsc historycznych (system identyfikacji przestrzennej). Według rozmówców problematyczne jest występowanie odkrytych rowów przydrożnych, które można byłoby zakryć oraz zaadaptować na ciągi pieszo-rowerowe. Zdaniem jednej z respondentek mieszkańcy osiedla Raszyn I są „stłamszeni przez Al. Krakowską”. Aleja wpłynęła na relacje sąsiedzkie, sposób poruszania się po okolicy (samochodem), co bezpośrednio przekłada się na niski stopień integracji społecznej. Zdaniem respondentów Al. Krakowska powinna stać się przestrzenią, która łączy a nie dzieli mieszkańców obu jej stron. Jak powiedziała jedna z respondentek „miejscowej ludności należy się, żeby Al. Krakowską zmodernizować a celem rewitalizacji jest wspólnota i zintegrowanie

mieszkańców”. Uczestnicy spotkania uważają, że mieszkańcom obszaru rewitalizacji potrzebne jest miejsce spajające lokalną społeczność, gdzie mogą wspólnie się spotkać, porozmawiać, nawiązać relacje sąsiedzkie i decydować o wszelkiego rodzaju wspólnych działaniach i inicjatywach oddolnych.

Zdaniem respondentów dużym problemem są wąskie drogi i chodniki lub ich brak w niektórych miejscach. Stwarza to bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia uczestników ruchu drogowego. Niska jakość infrastruktury i nieadekwatna organizacja ruchu jest przyczyną wypadków. Newralgicznym miejscem jest skrzyżowanie ul. Pruszkowskiej z ul. Godebskiego oraz ul. Słowikowskiego z ul. Godebskiego. Ze względu na wąskie drogi istnieją miejsca o podwyższonym ryzyku wypadków z udziałem pieszych. Jedna z respondentek zauważyła, że dzieci są wożone do szkół przez rodziców, nie chodzą pieszo do szkoły ze względu na niebezpieczeństwo potrącenia pieszego w wąskiej ulicy. Niebezpieczne są też przejścia dla pieszych, ze względu na nieefektywny system świateł drogowych.

W sferze gospodarczej, w prowadzeniu działalności gospodarczej utrudnieniem są, zwłaszcza w Al. Krakowskiej, liczne bariery architektoniczne w postaci niefunkcjonalnych słupów przydrożnych, które nie pozwalają na parkowanie oraz zjazd na pobocze. Z tego powodu Al. Krakowska wymaga podjęcia działań, które usprawnią dojazd do obiektów usługowych, a to przełoży się na bardziej efektywny rozwój sektora usług. Respondenci zauważyli, że współpraca międzysektorowa pomiędzy władzami samorządu a przedsiębiorcami jest okazjonalna i powinna zostać wzmocniona.

W kwestiach środowiska naturalnego problemem jest wciąż niska świadomość ekologiczna wśród dorosłych (znacznie lepiej jest wśród dzieci ze względu na edukację ekologiczną w szkołach). Ze względu na ubóstwo lub brak dobrej jakości pieców i kotłowni w gospodarstwach domowych, w sezonie grzewczym skażenie powietrza jest spowodowane w dużej mierze przez nieodpowiednie spalanie paliw (węgiel niskiej jakości, śmieci).

Interesariusze rewitalizacji uczestniczący w badaniu zauważyli, że dla lokalnej społeczności rewitalizacja jest istotna ze względu na wieloletnie zaniedbania względem **zabytkowego obiektu Austerii** oraz destrukcyjnego wpływu Al. Krakowskiej na środowisko i życie społeczności lokalnej. Respondenci chcieliby widzieć w przyszłości Al. Krakowską jako miejsce przyjazne, wyposażone w zieleni, uporządkowane pod względem reklam, o dużej funkcjonalności. Ich zdaniem „wystarczy zmienić infrastrukturę, a zmieni się wszystko wokoło”. Proces rewitalizacji powinien objąć mieszkańców Alei Krakowskiej w celu **zwiększenia integracji społeczności lokalnej obu osiedli** (Raszyn I i Raszyn II) oraz **podjęcia działań zmierzających do wzmocnienia więzi sąsiedzkich w przyjaznym i przystosowanym terenie** (otoczenie w którym na co dzień funkcjonują mieszkańcy powinno być zachęcające do podejmowania kontaktów np.: poprzez budowę ścieżek rowerowych, kawiarni, organizacji małej architektury i zagospodarowania zieleni, poprawy komunikacji Al. Krakowskiej z pozostałymi podobszarami rewitalizacji). Zdaniem interesariuszy **należy poprawić komunikację** Nowych Grocholic z Raszynem i Falentami oraz **wspierać rozwój społeczeństwa obywatelskiego**, odpowiedzialnego za swoje miejsce zamieszkania, gotowego do podejmowania działań oddolnych.

2.11. Identyfikacja potencjałów

Z przeprowadzonych badań (jakościowych i ilościowych) wynika iż największym potencjałem obszaru rewitalizacji są **mieszkańcy** – otwarci do dialogu społecznego, coraz bardziej angażujący się w sprawy lokalne, przywiązani do miejsca urodzenia i wychowania. Gotowość do rozmów na temat rozwoju obszaru rewitalizacji była widoczna od początku opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji, już na etapie konsultacji dotyczących projektu uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, kiedy to podczas spotkania informacyjno-konsultacyjnego oraz w formularzach uwag pojawiały się liczne propozycje na działania rewitalizacyjne.

Zdaniem badanych ogromną wartością jest bliskość natury. Rezerwat „Stawy Raszyńskie” sąsiaduje z obszarem rewitalizacji, a ścieżka edukacyjna poprowadzona groblami (wśród trzin i szuwarów gniazduje tu ok. 100 gatunków ptaków, a 50 innych odpoczywa w czasie przelotów), prowadzi do pałacu w Falentach. Wzdłuż ścieżki zbudowano platformy obserwacyjne¹⁴. W przyszłości planowane jest rozbudowanie ścieżki edukacyjnej o tematyce historycznej. Z przeprowadzonych wywiadów, spotkań, posiedzeń (np. zespołu ds. rewitalizacji) obszar rewitalizacji posiada **potencjał historyczny**, który w opinii interesariuszy rewitalizacji wymaga wsparcia instytucjonalnego. Zabytki historyczne, miejsca pamięci to potencjał który należy zagospodarować - obecnie zaniedbane, zdewastowane nie są silnym akcentem lokalnej tożsamości.

Potencjałem są prężnie działające placówki oświatowe, Biblioteka Publiczna oraz Centrum Kultury Raszyn. Instytucje te podejmują szereg działań mających na celu zwiększenie udziału mieszkańców w życiu publicznym, zacieśnianie więzi sąsiedzkich oraz rozwój społeczno-kulturalny. Zarówno **Centrum Kultury Raszyn** jak i **Biblioteka Publiczna** są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Biblioteka oferuje możliwość dojazdu do czytelnika - Bibliomobil to oferta skierowana do osób z ograniczeniami ruchowymi. W celu skorzystania z usługi należy wcześniej skontaktować się telefonicznie lub e-mailowo z dyżurnymi bibliotekarzami z Biblioteki Głównej. W Bibliotece można zapisać się na bezpłatne kursy językowe i specjalistyczne (online, aktywne do 2 marca 2017). Z oferty mogą skorzystać zarejestrowani czytelnicy, należy tylko zgłosić się po kod aktywacyjny. Placówka korzysta również z Programu Rozwoju Bibliotek (projekt „Tablety w bibliotece”), dzięki któremu czytelnicy mają dostęp do publikacji cyfrowych, udostępnionych na tabletach. Instytucja prowadzi zróżnicowane projekty, jednym z nich jest Cyfrowe Archiwum Tradycji Lokalnej. Centrum Kultury Raszyn oferuje zajęcia stałe: wokalne, muzyczne, plastyczne, ruchowo-taneczne, edukacyjne, warsztaty oraz kluby zainteresowań. Na dużej sali widowiskowej organizowane są imprezy okolicznościowe, np. wieczory poetyckie, spektakle teatralne, koncerty znanych grup muzycznych, wokalistek/ wokalistów, pokazy filmowe, itp. Placówka posiada również galerię „Q” gdzie organizowane są wernisaże artystów z całej Polski i zaplecze wystawiennicze, gdzie prezentowane są prace z prowadzonych konkursów artystycznych.

¹⁴ <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/17941,raszyn-bitwa-na-grobli.html> dostęp 31.01.2017

Obszar rewitalizacji jest miejscem, gdzie toczy się życie społeczno-gospodarcze, w granicach tego terenu znajdują się nowopowstające obiekty (obecnie w budowie): **wielofunkcyjna hala sportowa** oraz **oddział przedszkola samorządowego**. Obie placówki będą zapleczem do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Potencjałem obszaru rewitalizacji jest również **bliskość dużego miasta**, która pozwala na rozwój i ułatwiony dostęp do kultury oraz infrastruktury (np. lotnisko).

2.12. Podsumowanie pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji

Wyznaczony obszar rewitalizacji jest miejscem, w którym zdiagnozowano (na podstawie wyżej przedstawionych danych ilościowych i jakościowych) problemy społeczne takie jak:

- wysoka zależność od wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej ze względu na dysfunkcje: długotrwałą i ciężką chorobę, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie;
- wysoki odsetek dzieci niepełnosprawnych na obszarze rewitalizacji
- niedostateczne wsparcie dla młodzieży i rodzin, w tym rodzin dzieci niepełnosprawnych;
- zagrożenie uzależnieniami wśród młodzieży;
- problemy opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach;
- zagrożenie wykluczeniem społecznym i marginalizacją spowodowane ubóstwem;
- występowanie przemocy w rodzinie;
- starzenie się społeczeństwa;
- widoczny brak integracji społecznej spowodowany jednorodzinną zabudową, niedostatkiem miejsc spotkań oraz uwarunkowaniami przestrzenno-funkcjonalnymi – ruchliwą trasą Al. Krakowskiej, która dzieli dwa osiedla. W związku z napływem dużej liczby osób o innej narodowości niż polska, problem integracji społecznej wymaga dwutorowego podejścia (integracji rdzennych mieszkańców oraz napływowej ludności).

W sferze **przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej** konsekwencją funkcjonowania drogi dwujezdniowej o trzech pasach ruchu w dwóch kierunkach (główna arteria gminy Al. Krakowska, dzieląca dwa osiedla Raszyn I i Raszyn II) jest wysokie natężenie ruchu samochodowego, który jest źródłem nadmiernego hałasu i zanieczyszczenie powietrza. W opinii mieszkańców wpływ Al. Krakowskiej na życie społeczne jest znaczący, dodatkowo ze względu na nieefektywną organizację ruchu drogowego – brak lewoskrętów utrudniony jest dojazd do pobocznych ulic, które są ulokowane prostopadle do Al. Krakowskiej. Przez lata ta trasa była częścią drogi krajowej nr 8, wzmożony ruch drogowy, zdaniem organów pomocy społecznej, przyczynił się do rokrocznego wzrostu liczby osób otrzymujących wsparcie ze względu na długotrwałą chorobę. Brakuje jednak danych liczbowych na temat oddziaływania Al. Krakowskiej na zdrowie mieszkańców, ponieważ do tej pory nie były prowadzone tego typu badania i analizy. Kolejnym problemem w sferze przestrzenno-funkcjonalnej jest niewystarczająca sieć ścieżek pieszo-rowerowych. Obecnie mieszkańcy Falent i Nowych Grocholic mają utrudniony dojazd do Raszyna, zdiagnozowano również brak ciągów komunikacyjnych (pieszo-rowerowych) łączących te dwa sołectwa. Na podstawie danych

jakościowych zidentyfikowano problem wąskich dróg, brak chodników lub ich niską jakość. Postępująca degradacja zabytków nie pozwala na efektywne wykorzystywanie potencjału historycznego.

W sferze gospodarczej, osoby prowadzące działalność gospodarczą przy Al. Krakowskiej zgłaszały uciążliwość licznych słupków blokujących parkowanie i dojazd do obiektu od strony głównej arterii. Zdaniem respondentów biorących udział w wywiadzie grupowym przedsiębiorcy okazjonalnie współpracują z władzami lokalnymi, natomiast zauważono otwartość ze strony przedsiębiorców do rozmów z samorządem nt. wzajemnej międzysektorowej współpracy.

W sferze środowiskowej w okresie grzewczym występuje zanieczyszczenie powietrza spowodowane spalaniem nieodpowiednich paliw (śmieci z gospodarstwa domowego, niskiej jakości węglem i drewnem), skażenie powietrza wynikające z ruchu samochodowego w Al. Krakowskiej oraz z powodu oddziaływania lotniska im. F. Chopina w Warszawie.

3. Zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji wraz z ich charakterystyką

Obszar rewitalizacji znajduje się w północnej oraz środkowej części Gminy Raszyn. Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji (art. 10 ust. 1) obszar rewitalizacji to obszar gminy obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Decyzją władz samorządowych, w granicach obszaru zdegradowanego został wytyczony obszar rewitalizacji składający się z dwóch Podobszarów. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji art. 11 ust. 4 załącznikiem do Uchwały nr XXVII/256/16 Rady Gminy Raszyn z dnia 6 października 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Raszyn jest mapa, na której został zaznaczony obszar zdegradowany i do rewitalizacji.¹⁵ Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji art. 10 ust. 2 obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. **Wskazany obszar zamieszkuje 5321 osób, w skali ogółu mieszkańców gminy jest to 24,76%. Obszar do rewitalizacji zajmuje 1,96 km², co w daje 4,47% w skali całej gminy.**

Szczegółowy wykaz ulic wraz z numerami budynków znajduje się w załączniku nr. 5 do niniejszego opracowania.

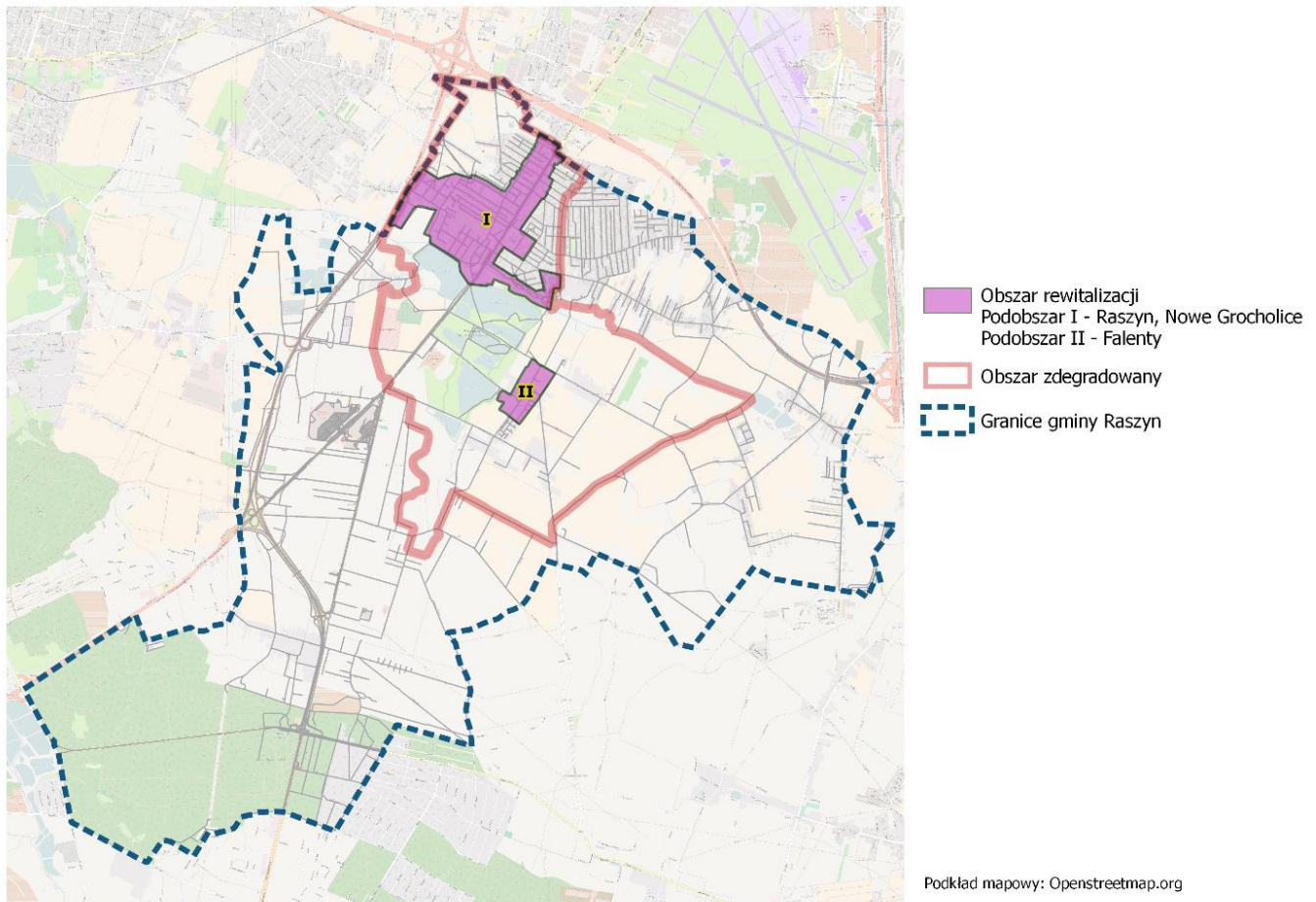
W Podobszarze I (najbardziej zurbanizowany teren w gminie) na terenie osiedla Raszyn II znajduje się najwięcej obiektów użyteczności publicznej: Przedszkole nr 2, Szkoła Podstawowa im. Cypriana Godebskiego, Gimnazjum nr 1, Biblioteka Publiczna, Ośrodek Zdrowia, Ochotnicza Straż Pożarna, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Pocztowy, Komisariat Policji, Gminny Ośrodek Sportu i kompleks boisk. W sąsiadującym osiedlu Raszyn I znajduje się Centrum Kultury Raszyn, Przedszkole z oddziałami integracyjnymi nr 1 „Pod Topolą”, boisko

¹⁵www.edziennik.mazowieckie.pl/#/legalact/2016/8868/ dostęp 18.01.2017

„Orlik” Parafię Rzymskokatolicką pw. Św. Szczepana oraz zabytkowy kompleks Austerii. Na terenie sołectwa Nowe Grocholice nie znajdują się placówki użyteczności publicznej.

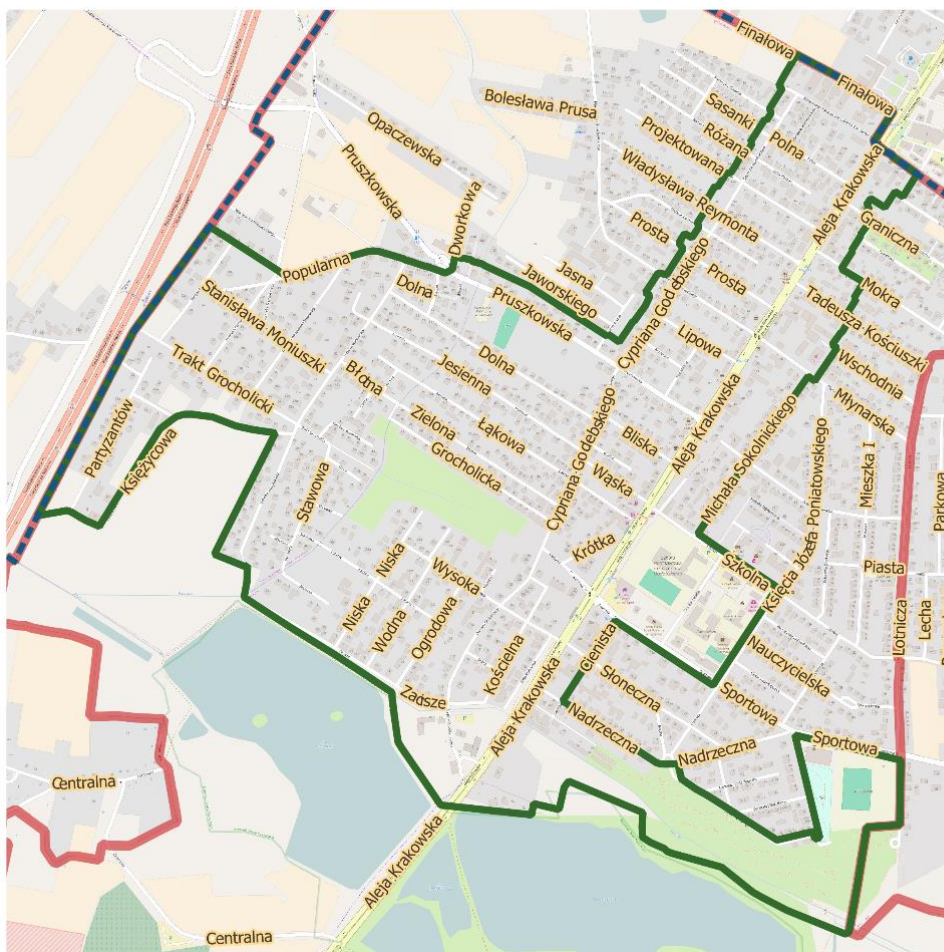
Podobszar II - ulice z sołectwa Falenty: Azalii, Wrzosowa, Opackiego, Magnolii, Kaczeńcowa, aleja Hrabaska. Miejsca użyteczności publicznej znajdujące się w podobszarze to: Przedszkole i Ochotnicza Straż Pożarna oraz Klub Seniora „Brzoza” (Filia Centrum Kultury Raszyn w Falentach).

Rysunek 5. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na tle gminy



Źródło: opracowanie własne, podkład mapowy © autorzy OpenStreetMap

Rysunek 6. Podobszar rewitalizacji I (Raszyn, Nowe Grocholice)



Obszar rewitalizacji: Podobszar I - Raszyn, Nowe Grocholice

- Obszar rewitalizacji
- Obszar zdegradowany
- Granice gminy Raszyn

Podkład mapowy: Openstreetmap.org

Źródło: opracowanie własne, podkład mapowy © autorzy OpenStreetMap

Rysunek 7. Podobszar rewitalizacji II (Falenty)



Obszar rewitalizacji: Podobszar II - Falenty

 Obszar rewitalizacji

Podkład mapowy: Openstreetmap.org

Źródło: opracowanie własne, podkład mapowy © autorzy OpenStreetMap

4. Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi w gminie, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych

4.1. Strategia Rozwoju Gminy Raszyn do 2020 r.

Strategia Rozwoju¹⁶ oraz Gminny Program Rewitalizacji wykazują się podobieństwem na poziomie celów strategicznych oraz przypisanym im zadaniom. Oba dokumenty akcentują rozwój społeczny, który widoczny jest w opisie wizji obu dokumentów. Wizja Gminy Raszyn w 2022 r. zapisana w Strategii obejmuje takie zagadnienia jak: rozwój kultury, oświaty, rekreacji; wsparcie dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw; ochrona środowiska przyrodniczego, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej. Natomiast cele strategiczne to:

¹⁶ Dokument dostępny pod adresem <http://bip.raszyn.pl/?c=308>



Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna



MINISTERSTWO
ROZWOJU



Unia Europejska
Fundusz Spójności



1. Wzrost jakości życia oraz aktywności mieszkańców Raszyna wraz z odzyskaniem tożsamości regionalnej
2. Dostosowanie infrastruktury społecznej gminy do oczekiwań mieszkańców, a w szczególności młodzieży
3. Wdrożenie europejskich norm rozwoju zrównoważonego (ekorozwoju) w gminie
4. Eliminowanie uciążliwości komunikacyjnych na terenie gminy
5. Poprawa stanu infrastruktury technicznej na terenie gminy dla rozwoju przedsiębiorczości
6. Promocja wizerunku gminy ukazująca jej atrakcje kulturowe i historyczne

Cele strategiczne zapisane w Strategii Rozwoju Gminy Raszyn do 2020 r. oraz przypisane im działania są spójne z założeniami oraz celami Gminnego Programu Rewitalizacji, szczególnie w zakresie:

- poprawy jakości życia,
- odzyskaniem tożsamości regionalnej (historycznej)
- eliminacji uciążliwości komunikacyjnych.

Poszczególne działania zapisane w Strategii są spójne z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz określonymi kierunkami działań.

4.2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Raszyn na lata 2012-2025

Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Raszyn¹⁷ określająca „dążenie do poprawy standardu życia wszystkich członków społeczności, do zapewnienia mieszkańcom Gminy warunków sprzyjających osobistemu rozwojowi, wzrostu produktywnego zatrudnienia oraz eliminacji negatywnych zjawisk dotyczących mieszkańców, ich rodzin i całych społeczności, tj. ubóstwa, patologii oraz wszelkich form dyskryminacji i wykluczenia społecznego” jest spójna z założeniami Gminnego Programu Rewitalizacji. Zbieżność kierunków widoczna jest również na poziomie celów strategicznych zapisanych w Strategii:

Cel strategiczny 1: Zintegrowany system wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji dziecka

Cel strategiczny 2: Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Minimalizowanie uzależnienia od alkoholu w związku z współwystępowaniem ze zjawiskiem przemocy.

¹⁷ Dokument dostępny pod adresem <http://www.bip.raszyn.pl/?a=6866>



Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna



MINISTERSTWO
ROZWOJU



Unia Europejska
Fundusz Spójności



Cel strategiczny 4: Inicjowanie działań sprzyjających aktywizacji społeczności lokalnych, rozwój wolontariatu i zwiększenie koordynacji działań organizacji pozarządowych.

Cel strategiczny 5: Wsparcie pracowników służb społecznych.

4.3. Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Raszyn na lata 2016 – 2022

Gminny Program Wspierania Rodziny¹⁸ jest dokumentem programującym działania w zakresie instytucjonalnego wsparcia dla rodzin, świadczonego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Cele i kierunki działań zapisane w dokumencie są zbieżne z Gminnym Programem Rewitalizacji, w szczególności z celem strategicznym nr 1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji oraz z celami operacyjnymi. Cele strategiczne i szczegółowe wymienione w Gminnym Programie Wspierania Rodziny zostały umieszczone poniżej:

Cel strategiczny I - Zharmonizowana polityka społeczna

I Cel Szczegółowy Zwiększenie wykorzystania środków i zasobów na cele społeczne

II Cel Szczegółowy Budowanie szerokiego partnerstwa oraz kapitału społecznego

Cel strategiczny II - Ukształtowanie użytecznego i skutecznego systemu opieki nad rodziną

I Cel Szczegółowy Skuteczny system opieki nad rodziną i dzieckiem

II Cel Szczegółowy Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

III Cel Szczegółowy Koordynacja, wspieranie i promowanie działań w obszarach profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem

Cel strategiczny III - Wzmacnianie instytucji rodziny

I Cel Szczegółowy Diagnozowanie sytuacji rodzin z terenu gminy

II Cel Szczegółowy Poprawa kompetencji i umiejętności wychowawczych rodziców

III Cel Szczegółowy Wzmacnianie systemu opieki nad dzieckiem przebywającym poza rodziną naturalną

Gminny Program Rewitalizacji koresponduje z zadaniami wymienionymi w Gminnym Programie Wspierania Rodziny, m.in.:

- podejmowanie działań mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców i włączanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów,
- profilaktyka uzależnień, praca z rodzinami w zakresie rozwoju kompetencji wychowawczych,

¹⁸ Dokument dostępny pod adresem <http://bip.raszyn.pl/?a=10713>



- zwiększenie dostępności specjalistycznych form pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- kontynuacja i rozwój oferty sportowo-kulturowej dla dzieci i młodzieży, szczególnie w czasie wolnym od lekcji,
- realizacja programów, warsztatów i prelekcji tematycznych w szkołach dla dzieci, młodzieży, rodziców dotyczących przeciwdziałaniu przemocy.

4.4. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego, Tom II¹⁹ określa politykę przestrzenną gminy, ujętą w rozdziale II. Wyróżniono tam cztery główne funkcje gminy, które będą rozwijane, tj.:

1. Funkcja mieszkaniowa - rozwijana we wszystkich miejscowościach w zależności od dostępności infrastruktury oraz komunikacji.
2. Funkcja usługowo - administracyjna a) kontynuacja roli miejscowości Raszyn, Rybie, Nowe Grocholice („Trójwieś”) w gminie jako ośrodka administracyjnego, politycznego, kulturowego i społecznego - stanowiącego centrum obszaru, b) rozwój miejscowości z podstawowym programem usług: w Jaworowej, Dawidach, Dawidach Bankowych, Podolszynie Nowym, Falentach Dużych, Falentach Nowych, Słominie, Sękocinie Nowym, c) rozwój lokalnych centrów usługowych w obszarach koncentracji zabudowy mieszkaniowej, d) kontynuacja roli wielofunkcyjnego, ponadlokalnego centrum w Jankach i Falentach.

Funkcje usługowe zostały uszczegółowione, co w kontekście rewitalizacji jest istotne ze względu na rozwój Nowych Grocholic, Raszyna i Falent. „Trójwieś” - Raszyn, Rybie, Nowe Grocholice – określone jest jako centrum całej gminy - strefa centrum, która jest zaopatrzona w system obsługi mieszkańców w zakresie usług administracji, oświaty, nauki, zdrowia, sportu, kultury, kultu religijnego, handlu, rekreacji, obsługi turystyki i komunikacji z terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową. Z kolei miejscowości Sękocin Stary, Falenty mają tworzyć ponadlokalny ośrodek nauki z rozszerzonym programem usług dla obsługi mieszkańców w zakresie: usług oświaty, zdrowia, sportu, kultu religijnego, kultury, handlu, rekreacji, z terenami obsługi turystyki i komunikacji, z terenami pod bazy, logistykę, magazynowanie i wytwórczość, z terenami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową, z dużymi obszarami o funkcji przyrodniczej, a w Sękocinie Starym z kompleksem leśnym.

3. Funkcja usługowo - magazynowa i produkcyjna rozwijana w sąsiedztwie tras komunikacyjnych głównie w paśmie Trasy Katowickiej i Alei Krakowskiej, a także wzdłuż korytarzy projektowanych dróg ekspresowych i głównych ruchu przyspieszonego: Trasy Salomea - Wolica, Południowej Obwodnicy Warszawy oraz Trasy N-S.

¹⁹ Dokument dostępny pod adresem <http://www.bip.raszyn.pl/?a=9288>



Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna



MINISTERSTWO
ROZWOJU



Unia Europejska
Fundusz Spójności



4. Funkcja rekreacyjno-turystyczna w skali lokalnej i ponadlokalnej, w tym związana z utworzeniem miejsc rekreacji i wypoczynku w Falentach i Raszynie oraz organizacją szlaków turystyki rowerowej.

Dokument Studium zbieżny jest z Gminnym Programem Rewitalizacji pod kątem dbałości o naturalne zasoby gminy, równoważenie aktywności gospodarczej, rozwój i aktywizację funkcji rekreacji codziennej i weekendowej. Zgodnie ze Studium głównymi celami rozwoju przestrzennego jest:

1. stworzenie warunków dla dynamicznego i harmonijnego rozwoju społeczno-gospodarczego,
2. ugruntowanie znaczenia Raszyna jako wielofunkcyjnego ośrodka lokalnego,
3. zrównoważony rozwój jako podstawa działań planistycznych i realizacyjnych uwzględniający:
 - zwiększenie atrakcyjności przestrzeni gminy dla lokalizacji różnych form aktywności gospodarczej,
 - wielofunkcyjny rozwój obszarów wszystkich miejscowości w gminie,
 - wzrost poziomu życia mieszkańców,
 - ochrona przyrody i wykorzystanie walorów przyrodniczych dla rozwoju rekreacji i wypoczynku w gminie,
 - harmonizowanie procesów rozwojowych.

Gminny Program Rewitalizacji odwołuje się przede wszystkim do punktu 1. Stworzenie warunków dla dynamicznego i harmonijnego rozwoju społeczno-gospodarczego oraz do punktu 3. zrównoważony rozwój jako podstawa działań planistycznych i realizacyjnych, w szczególności w odniesieniu do zwiększenia atrakcyjności przestrzeni gminy dla lokalizacji różnych form aktywności gospodarczej, wzrostu poziomu życia mieszkańców, harmonizowania procesów rozwojowych. Wyraża się to przede wszystkim poprzez ujęcie w Gminnym Programie Rewitalizacji przedsięwzięć mających na celu wsparcie rozwoju sfery przestrzenno-funkcjonalnej z uwzględnieniem równoległego rozwoju funkcji gospodarczych obszaru rewitalizacji.

Schemat 1. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi w gminie

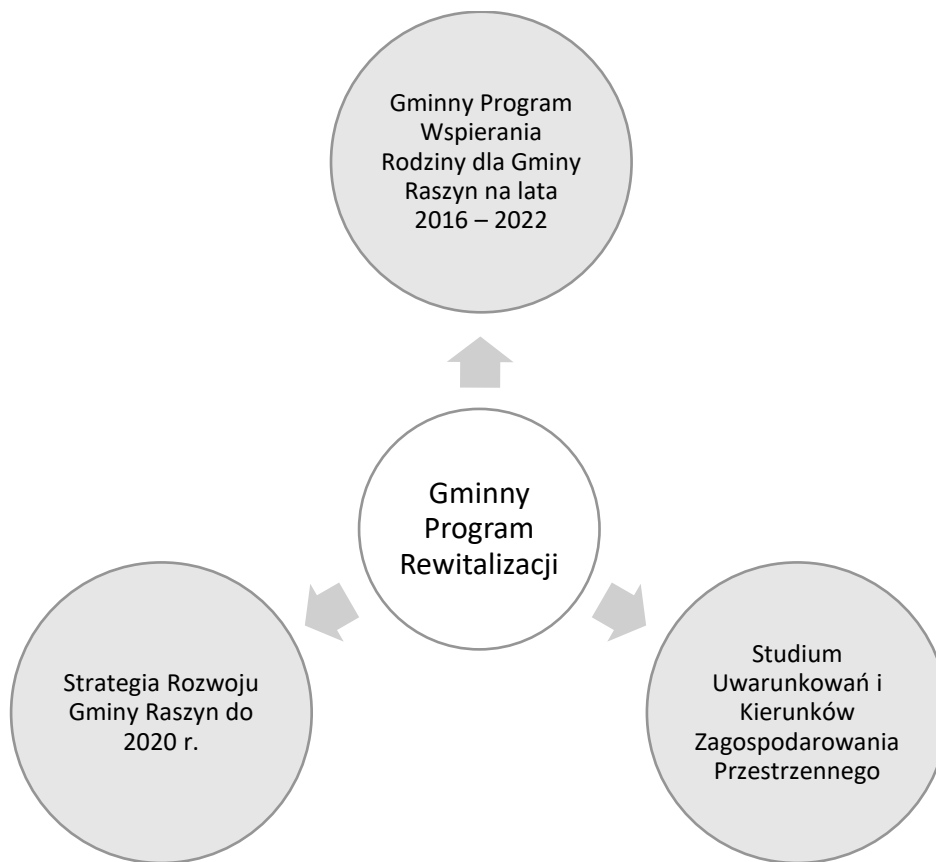


Tabela 22. Spójność dokumentów strategicznych z Programem rewitalizacji

| Cele operacyjne Programu rewitalizacji | Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji | | | Cel strategiczny 2. Zagospodarowana i dostępna dla mieszkańców przestrzeń publiczna | |
|--|---|---|---|---|--|
| | Cel 1.1 Rozwój systemowego i kompleksowego wsparcia rodziny | Cel 1.2 Wsparcie rozwoju potencjału młodzieży na obszarze rewitalizacji | Cel 1.3 Utworzenie miejsc integracji i aktywizacji społecznej | Cel 2.1 Wzrost użyteczności przestrzeni publicznych na cele społeczne i gospodarcze | Cel 2.2 Rozwój efektywnych i przyjaznych środowisku ciągów komunikacyjnych |
| Dokument gminny | | | | | |
| Strategia Rozwoju Gminy Raszyn do 2020 r. | | X | X | X | X |
| Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Raszyn na lata 2012-2025 | X | X | X | | |
| Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Raszyn na lata 2016 – 2022 | X | | | | |
| Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego | | | | X | X |

Źródło: opracowanie własne

5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji obejmuje dwa podobszary niemające ze sobą granic. W obu podobszarach zidentyfikowano te same problemy społeczne oraz problemy w przestrzeni publicznej. Po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji zmniejszyło się występowanie problemów społecznych oraz w większym stopniu przeprowadzono działania mające na celu niwelowanie ich skutków. Znaczej poprawie uległa przestrzeń wokół głównych ciągów komunikacyjnych, zwłaszcza wokół Al. Krakowskiej.

Wizja obszaru rewitalizacji:

OBSZAR REWITALIZACJI TO PRZYJAZNE MIEJSCA ZAMIESZKANIA O WYSOKIM KAPITALE SPOŁECZNYM ORAZ UPORZĄDKOWANEJ PRZESTRZENI PUBLICZNEJ .

Dzięki wykorzystaniu potencjału zwartej zabudowy mieszkańcy dobrze się znają oraz wspierają się wzajemnie. W skutek tego, społeczność lokalna rozwiązuje problemy wspólnie przy wsparciu lokalnych organizacji pozarządowych oraz nowopowstałego Centrum Integracji Społecznej. Zaangażowanie społeczności lokalnej powoduje, że obszar rewitalizacji jest miejscem przyjaznym, otwartym na dialog i wzajemne wsparcie dla grup potrzebujących.

Kluczowym efektem rewitalizacji jest aktywizacja i włączenie do społeczeństwa osób i grup zagrożonych marginalizacją tj. osoby niepełnosprawne i ich rodziny, seniorów, a także praca z środowiskiem osób z grup zagrożonych ubóstwem i uzależnieniami. Obszar rewitalizacji jest miejscem przyjaznym rodzinom, które znacząco podniosły poziom kompetencji wychowawczych. Dzieci i młodzież zamieszkujące obszar rewitalizacji angażują się w proces budowania społeczeństwa obywatelskiego. Dzięki prowadzonym programom wyrównywania szans i zapobieganiu pogłębianiu różnic kapitału kulturowego, zmniejszyła się liczba dzieci i młodzieży zagrożonej ubóstwem w życiu dorosłym.

Dzięki powyższym działaniom znacznie podniósł się poziom kapitału społecznego wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Wzrost atrakcyjności obszaru rewitalizacji spowodował ożywienie społeczno-gospodarcze, które wyraża się poprzez funkcjonowanie różnorodnych punktów usługowo-handlowych. Otoczenie wokół Al. Krakowskiej jest przyjazne do prowadzenia działalności gospodarczej, angażując grupy i osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Po przeprowadzeniu prac porządkujących teren wokół Al. Krakowskiej, został ułatwiony dojazd i korzystanie z usług podmiotów tam zlokalizowanych. Al. Krakowska i tereny okalające są uporządkowane (wyposażenie w małą architekturę i zielen miejską), co sprzyja kontaktom międzysąsiedzkim – poprzez możliwość organizacji swobodnych spotkań w pobliskich kawiarniach, sprzyjających rozmowie i odpoczynkowi na poza domem.

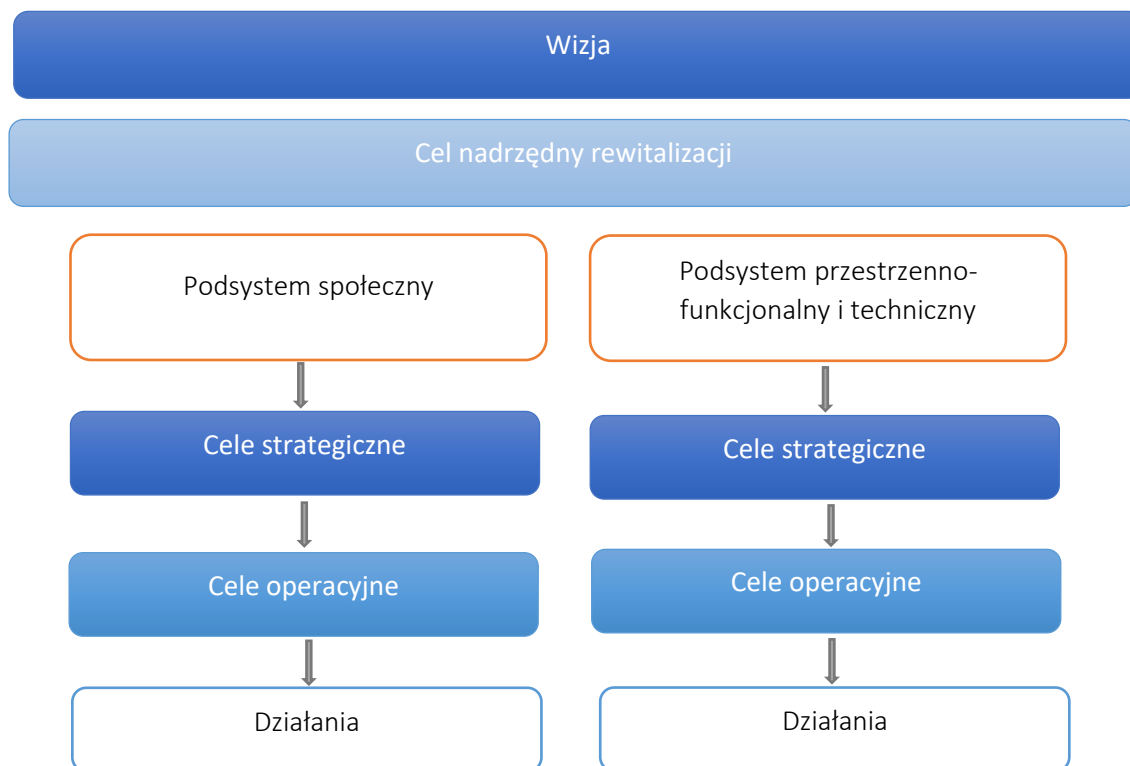
Ułatwienia komunikacyjne sprawiły, że mieszkańcy chętniej korzystają z transportu rowerowego, rezygnując z samochodu. Ścieżki pieszo-rowerowe usprawniły bezpieczne

poruszanie się pieszo i rowerem do pracy, szkoły, sklepów, czy miejsc użyteczności publicznej. Dzięki temu zmniejszył się poziom hałasu i zanieczyszczenia powietrza.

Obszar rewitalizacji to miejsce dostosowane do potrzeb dzieci i młodzieży, osób niepełnosprawnych, rodzin i seniorów. Integrację społeczną, zwiększone wykorzystanie potencjału historycznego i wzmacnianie tożsamości historycznej (promowanie wiedzy o regionie) wspiera Centrum Integracji Społecznej utworzone w zabytkowym budynku austerii przy Al. Krakowskiej.

6. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Struktura elementów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na Lata 2016 – 2023 – Integracja Społeczna i Terytorialna.



Nadrzędny cel rewitalizacji

Poprawa jakości życia, ułatwiony dostęp do infrastruktury społecznej umożliwiającej organizację życia społecznego oraz efektywne zagospodarowanie przestrzeni publicznej w obszarze rewitalizacji.

Cel nadrzędny kierunkuje proces wyprowadzania obszaru ze stanu kryzysowego i jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i potrzeby rewitalizacyjne. Realizacja celu nadrzędnego ma przyczynić się do ożywienia obszaru rewitalizacji oraz poprawy warunków

życia jego mieszkańców. Powodzenie realizacji celu nadrzędnego zależy będzie od stopnia aktywności i mechanizmów włączania interesariuszy rewitalizacji.

Cele strategiczne służą osiągnięciu wizji oraz realizacji celu nadrzędnego. Określają rezultaty, jakie przyniesie ich realizacja w długiej perspektywie czasu. Celom strategicznym przypisano cele operacyjne, które wspomagają dążenie do osiągnięcia w/w celów.

Działania przypisane do celów operacyjnych opisują w jaki sposób zostaną osiągnięte wyznaczone cele.

Ze względu na największe natężenie problemów w sferze społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej oraz charakter potrzeb rewitalizacyjnych, do realizacji zostały przewidziane dwa cele strategiczne odpowiadające zakresom tematycznym tychże sfer oraz pięć celów operacyjnych.

Tabela 23. Cele strategiczne i operacyjne w podziale na podsystemy

| Podsystem | Cele strategiczne | Cele operacyjne |
|---|--|--|
| Społeczny | 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji | 1.1. Rozwój systemowego i kompleksowego wsparcia rodziny |
| | | 1.2. Wsparcie rozwoju potencjału młodzieży na obszarze rewitalizacji |
| | | 1.3. Utworzenie miejsc integracji i aktywizacji społecznej |
| Przestrzenno-funkcjonalny i techniczny | 2. Zagospodarowana i dostępna dla mieszkańców przestrzeń publiczna | 2.1. Wzrost użyteczności przestrzeni publicznych na cele społeczne i gospodarcze |
| | | 2.2. Rozwój efektywnych i przyjaznych środowisku ciągów komunikacyjnych |

Źródło: opracowanie własne

Podsystem społeczny

Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji

Najważniejszym aspektem społecznym w rewitalizacji jest podejmowanie działań zmierzających do zmniejszenia liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją ze względu na występujące w rodzinach problemy takie jak: niepełnosprawność, uzależnienia, przemoc itp. W tym celu zostaną podjęte działania aktywizujące i integrujące społeczność lokalną. Inicjatywy skierowane do mieszkańców obszaru rewitalizacji będą katalizatorem kolejnych zmian – zacieśniania relacji i więzi międzyludzkich, podniesienia poziomu kapitału społecznego i zwiększenie poczucia wspólnoty wśród osób zamieszkujących obszar rewitalizacji.

Tabela 24. Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji - struktura

| | |
|---|--|
| Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji | |
| Cel operacyjny 1.1 Rozwój systemowego i kompleksowego wsparcia rodziny | |
| Działania | 1. Utworzenie grupy wsparcia dla rodzin dzieci niepełnosprawnych 2. Rozwój kompetencji wychowawczych rodziców |
| Cel operacyjny 1.2 Wsparcie rozwoju potencjału młodzieży na obszarze rewitalizacji | |
| Działania | 1. Wsparcie działań profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do młodzieży |

Cel operacyjny 1.3. Utworzenie miejsc integracji i aktywizacji społecznej

Działania

1. Utworzenie miejsca integracji na terenie podobszarów rewitalizacji
2. Zwiększenie aktywizacji i kapitału społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji
3. Wykorzystanie potencjału istniejących i powstających miejsc użyteczności publicznej w procesie rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Podsystem przestrzenno-funkcjonalny i techniczny

Cel strategiczny 2. Zagospodarowana i dostępna dla mieszkańców przestrzeń publiczna

Największym problemem w sferze przestrzenno-funkcjonalnej jest Al. Krakowska oraz jej otoczenie, oddziałujące w sposób negatywny na mieszkańców pobliskich posesji. Chaos reklamowy, niewystarczające rozwiązania komunikacyjne, szereg barier architektonicznych występujących po obu stronach trasy, utrudniają mieszkańcom oraz osobom prowadzącym działalność gospodarczą codzienne funkcjonowanie. Działania podjęte w ramach tego podsystemu mają na celu zwiększenie jakości życia oraz zmniejszenie uciążliwości wynikających z charakteru Al. Krakowskiej (główna arteria gminy oraz droga wojewódzka). Kierunki działań pokazują jakie inicjatywy należy podjąć, by otoczenie wokół Al. Krakowskiej było przyjazne i otwarte dla mieszkańców, ułatwiające podejmowanie kontaktów sąsiedzkich, zachęcające do wychodzenia z domu oraz udziału w życiu publicznym zróżnicowanych grup społecznych poprzez rozwój sektora usług (kawiarnie, lokale gastronomiczne, itp.). Szczególnie ważnym aspektem będzie stworzenie dogodnych połączeń komunikacyjnych między podobszarami rewitalizacji poprzez rozwój ścieżek pieszo-rowerowych.

Tabela 25. Cel strategiczny 2. Zagospodarowana i dostępna dla mieszkańców przestrzeń publiczna - struktura

| | |
|--|---|
| Cel strategiczny 2. Zagospodarowana i dostępna dla mieszkańców przestrzeń publiczna | |
| Cel operacyjny 2.1. Wzrost użyteczności przestrzeni publicznych na cele społeczne i gospodarcze | |
| Działania | <ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie rozwoju sektora usług na obszarze rewitalizacji 2. Zmiana sposobu zagospodarowania przestrzeni użytkowej wokół Al. Krakowskiej, ul. Zacisze, parku i rynku raszyńskiego 3. Likwidacja utrudnień architektonicznych w przestrzeni publicznej |
| Cel operacyjny 2.2 Rozwój efektywnych i przyjaznych środowisku ciągów komunikacyjnych | |
| Działania | <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój sieci ciągów pieszo-rowerowych 2. Zapewnienie optymalnych połączeń między podobszarami rewitalizacji 3. Zwiększenie dostępności do obiektów infrastruktury społecznej 4. Uporządkowanie chaosu reklamowego i urbanistycznego wokół Al. Krakowskiej |

Źródło: opracowanie własne

7. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

7.1. Charakterystyka podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest rezultatem partycypacji społecznej – została opracowana na podstawie zgłoszeń nadesłanych przez mieszkańców gminy, głównie z obszaru rewitalizacji. Nabór przedsięwzięć rewitalizacyjnych prowadzony był przez trzy tygodnie, formularz karty przedsięwzięcia²⁰ można było złożyć drogą korespondencyjną do Urzędu Gminy, na biuro podawcze, wysyłając zgłoszenie mailowe bądź wypełniając elektroniczny formularz na platformie do konsultacji społecznych www.cyfrowademokracja.pl. Nadesłane propozycje przedsięwzięć były weryfikowane przez specjalnie powołany do tego celu Zespół ds. Rewitalizacji (Zarządzenie nr 159 Wójta Gminy Raszyn z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie: powołania Zespołu ds. Rewitalizacji²¹). Odbyły się dwa zebrania Zespołu, pierwsze w dn. 24 listopada 2016 r., drugie w dn. 28 listopada 2016 r., na które zostali zaproszeni wnioskodawcy złożonych kart przedsięwzięć rewitalizacyjnych²². Zespół rozpatrywał nadesłane zgłoszenia czy są zgodne z kryteriami zawartymi w ustawie o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., szczególnie ze zgodnością z art.15 ust.5. Łącznie nadesłano 15 przedsięwzięć, z czego jedno zostało odrzucone, a cztery ze względu na podobieństwo tematyczne zostały scalone i podzielone na dwa niezależne przedsięwzięcia.

Obecny kształt listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest wynikiem dialogu samorządu z wnioskodawcami. Należy wspomnieć, że pierwsze propozycje na działania rewitalizacyjne interesariusze zgłaszali już na pierwszym spotkaniu konsultacyjnym, w ramach konsultacji projektu uchwały obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.

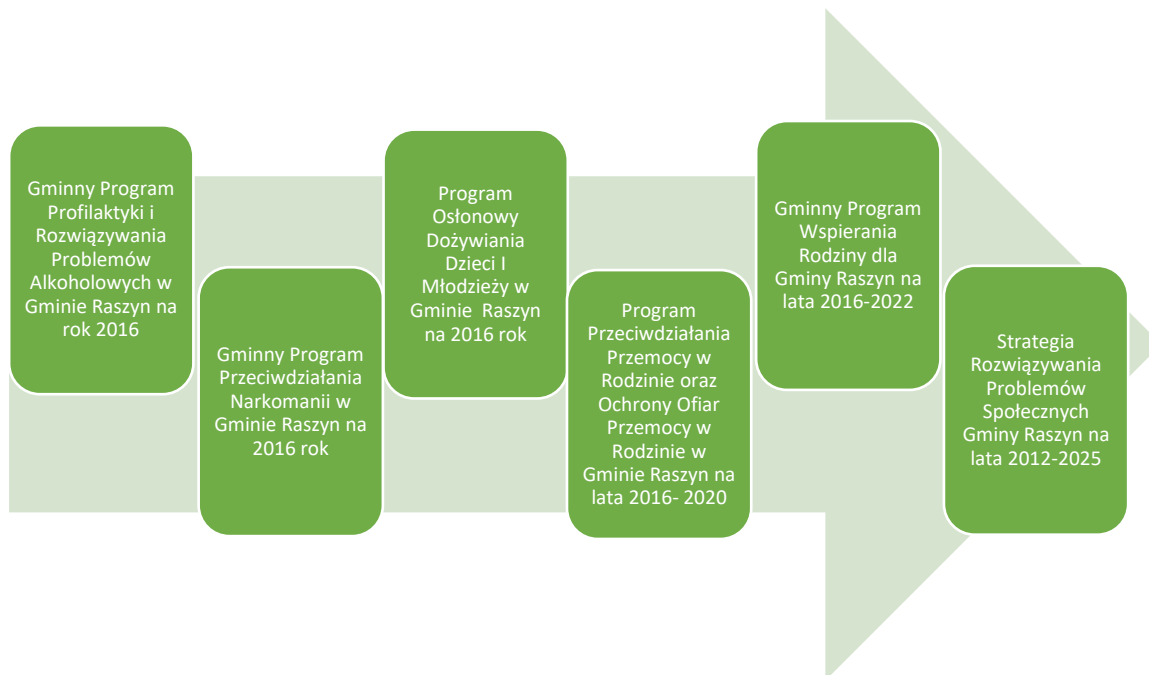
Wykaz podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych obejmuje przedsięwzięcia mające na celu zapobieganiu wykluczeniu społecznemu oraz rozwiązywaniu problemów społecznych dotyczących osoby niepełnosprawne, młodzież, rodziny, osoby starsze. **Wszystkie przedsięwzięcia są zlokalizowane na obszarze rewitalizacji.** Zaplanowane przedsięwzięcia są kontynuacją dotychczasowych działań podejmowanych przez władze samorządowe, wyrażających się w przyjęciu programów profilaktycznych i strategicznych przedstawionych na poniższym schemacie (2).

²⁰ Formularz oraz informacja o naborze została opublikowana w BIP Urzędu Gminy Raszyn (<http://bip.raszyn.pl/?c=530>) oraz www.rewitalizacja.raszyn.pl

²¹ Zarządzenie zostało opublikowane w BIP Urzędu Gminy Raszyn <http://bip.raszyn.pl/?a=11278>

²² Notatka podsumowująca zebrania zespołu jest opublikowana w BIP Urzędu Gminy Raszyn <http://bip.raszyn.pl/?a=11344>

Schemat 2. Programy profilaktyczne i strategiczne prowadzone w Gminie Raszyn



Lista podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

1. Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami
2. Organizacja miejsca usług i zajęć dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych
3. Kompleksowe wsparcie rodziny
4. Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych
5. Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskiej

Tabela 26. Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 1

| | |
|---|---|
| <p>Tytuł przedsięwzięcia nr 1 Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami</p> | |
| <p>Opis przedsięwzięcia Przedsięwzięcie ma na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu rodzin, których członkami są osoby niepełnosprawne. Na terenie gminy Raszyn rodziny, w których przynajmniej jeden członek ma orzeczoną niepełnosprawność nie mają dostatecznych możliwości, aby wzajemnie ze sobą współpracować nad poprawą swojej sytuacji społecznej i środowiskowej. Celem przedsięwzięcia jest organizacja oddolnej grupy wsparcia, w celu wzajemnej pomocy i edukacji w zakresie poradnictwa oraz wsparcia psychologicznego. Główne założenia planowanego przedsięwzięcia dla rodzin z osobami niepełnosprawnymi to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzajemna wymiana doświadczeń, • poprawa sytuacji społeczno-bytowej i socjalnej, • edukacja w szerokim zakresie (dziedzin medycznej, terapeutycznej, psychologicznej, formalno-prawnej itd.), • integracja rodzin z otoczeniem, • pomoc dla rodzin zwłaszcza zagrożonych ubóstwem, wykluczonych społecznie, • wsparcie dla rodzin z małymi dziećmi, zwłaszcza gdzie opiekunowie pobierają świadczenie pielęgnacyjne (zrezygnowały z pracy z konieczności opieki nad osobą niepełnosprawną) <p>Grupa będzie organizatorem spotkań, o zróżnicowanej formie i tematyce (z podziałem na rodzaje niepełnosprawności), np. warsztaty, prelekcje, dyskusje, prezentacje, warsztaty kulturalne, zajęcia artystyczne, spektakle, występy, imprezy integracyjne, spotkania informacyjne, wykłady, zajęcia terapii ogólnej, zajęcia artystyczne i kulturalno-oświatowe, spotkania integracyjne, zajęcia sportowo-rekreacyjne, wycieczki poznawcze itp. Prowadzona działalność ma na celu edukację oraz poradnictwo psychologiczne, integrację środowiska rodzin w których występuje niepełnosprawność oraz integrację z lokalną społecznością, a także organizację zajęć sportowych, kulturalnych, terapeutycznych, profilaktyczno-informacyjnych.</p> <p>Działania te będą realizowane na obiektach użyczonych/wypożyczonych od Partnerów przedsięwzięcia i przy ich współpracy, której zakres będzie szczegółowo uzgodniony przy każdorazowym planowaniu konkretnego działania.</p> <p><u>W wyniku podjętych działań przedsięwzięcie będzie oddziaływało na zwiększenie szans na zatrudnienie osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego i ubóstwa, poprawę jakości życia, poprawę sytuacji prawno-formalnej rodzin z niepełnosprawnością, aktywizację i integrację społeczności lokalnej z tymi rodzinami.</u></p> | |
| <p>Komplementarność przedsięwzięcia pomiędzy sferami Przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów w sferach:</p> <p><u>Sfera społeczna:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • wysoka zależność od wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej ze względu na dysfunkcje: długotrwałą i ciężką chorobę, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie, problemy opiekuńcze/rodzinne • wysoki odsetek dzieci niepełnosprawnych na obszarze rewitalizacji • niedostateczne wsparcie dla młodzieży i rodzin, w tym rodzin dzieci niepełnosprawnych • zagrożenie wykluczeniem społecznym i marginalizacją spowodowane ubóstwem <p><u>Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • brak miejsc integracji społecznej/ degradacja więzi międzysąsiedzkich | |
| <p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników zajęć - 15 • Liczba spotkań grupy - 20 | <p>Sposób oceny i miary</p> <ul style="list-style-type: none"> • Listy obecności - liczba osób biorących czynny udział w spotkaniach i działaniach Grupy • Sprawozdania okresowe |
| <p>Wskaźnik rezultatu:</p> | <p>Sposób oceny i miary</p> |

Tytuł przedsięwzięcia nr 1

Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami

| | |
|--|--|
| <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji na 100 mieszkańców – (-) 5% | <ul style="list-style-type: none"> Ankiety dla uczestników grupy: ankietyzacja przeprowadzona w momencie zapisania się do grupy oraz okresowo w trakcie działalności Grupy Listy obecności - liczba osób biorących czynny udział w spotkaniach i działaniach Grupy |
| <p>Lokalizacja zadania/przedsięwzięcia: Obszar rewitalizacji, podobszar I – wykorzystanie potencjału istniejącej oraz powstających obiektów infrastruktury społecznej, np. Raszyn, Centrum Kultury Raszyn, Al. Krakowska 29a, Budynek Austerii (utworzone zostanie Centrum Integracji Społecznej)– Al. Krakowska 1, Gminny Ośrodek Sportu - ul. Sportowa 30, placówki oświatowe</p> | |
| <p>Powiązanie z celami rewitalizacji: Przedsięwzięcie realizuje cel operacyjny: 1.1 Rozwój systemowego i kompleksowego wsparcia rodziny 1.3 Utworzenie miejsc integracji społecznej i aktywizacji społecznej</p> | |
| <p>Odpowiedzialność do realizacji: Osoby prywatne działające na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych, GOPS (wsparcie w kontaktach z rodzinami), organizacje pozarządowe</p> | <p>Szacunkowy termin realizacji 2017-2023 Przedsięwzięcie wieloletnie, odbywające się rokrocznie.</p> |
| <p>Partnerzy w realizacji: Centrum Kultury Raszyn, Centrum Integracji Społecznej (powstające w budynku austerii), organizacje pozarządowe, Biblioteka Publiczna, placówki medyczne</p> | <p>Szacunkowy koszt realizacji 300 000 zł (150 000 zł – środki UE, 60 000 zł – krajowe środki publiczne, 30 000 zł – środki własne 60 000 zł – inne źródła)</p> |
| <p>Potencjalne źródła finansowania:</p> | <ol style="list-style-type: none"> środki unijne EFS: RPO WM działanie 9.2, PO WER działanie 4.1, środki własne gminy budżet Państwa -Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020, środki z innych źródeł: Fundacja Batorego w ramach programu dotacji Obywatele dla demokracji, Akademia Rozwoju Filantropii w ramach programu dotacji Działaj Lokalnie |

Źródło: opracowanie własne

Tabela 27. Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 2

| | |
|--|---|
| <p>Tytuł przedsięwzięcia nr 2 Organizacja miejsca usług i zajęć dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych</p> | |
| <p>Opis przedsięwzięcia Przedsięwzięcie polega na zorganizowaniu miejsca przyjaznego młodzieży, zachęcającego ją do aktywnego działania, rozwijania swoich pasji i zainteresowań, pogłębiania więzi z grupą rówieśniczą poprzez zajęcia sportowe, edukacyjne, terapeutyczne itp. Będzie to elementem wspierającym prowadzoną w gminie profilaktykę uzależnień skierowaną do młodzieży. Aktywizacja młodzieży oraz zorganizowanie miejsca spędzania czasu wolnego ma na celu zapobieganie popadaniu w nałogi. Organizowane zajęcia będą miały na celu wsparcie młodzieży oraz zmniejszenie poczucia marginalizacji ze względu na występującą chorobę, niepełnosprawność, ubóstwo czy inne problemy występujące w rodzinie. <u>Przewiduje się zatrudnienie wykwalifikowanych pedagogów, trenerów i psychologów, którzy stworzą kompleksowy program dla młodzieży łączący aspekty edukacji w zakresie postaw przedsiębiorczych i współpracy, aktywizacji ruchowej oraz wsparcia psychologicznego.</u> Potencjał nowej wielofunkcyjnej hali sportowej zostanie wykorzystany do prowadzenia zajęć rekreacyjno-sportowych, wspomagających w/w działania animacyjne. Poprzez sport i zajęcia w innej placówce niż szkoła, młodzież ma okazję zawiązywać nowe przyjaźnie i nabywać umiejętności współpracy w grupie oraz radzenia sobie w sytuacjach stresujących. Modernizacja budynku Austerii (przedsięwzięcie uzupełniające) i utworzenie tam Centrum Integracji Społecznej będzie wspierać działalność Młodzieżowego Klubu poprzez ofertę społeczno-kulturalną skierowaną do tej grupy oraz zaplecze w postaci sal do prowadzenia zajęć terapeutycznych w grupie.</p> | |
| <p>Komplementarność przedsięwzięcia pomiędzy sferami Przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów w sferach: Sfera społeczna: <ul style="list-style-type: none"> wysoka zależność od wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej ze względu na dysfunkcje: długotrwałą i ciężką chorobę, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie wysoki odsetek dzieci niepełnosprawnych na obszarze rewitalizacji niedostateczne wsparcie dla młodzieży i rodzin, w tym rodzin dzieci niepełnosprawnych zagrożenie uzależnieniami wśród młodzieży problemy opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach zagrożenie wykluczeniem społecznym i marginalizacją spowodowane ubóstwem występowanie przemocy w rodzinie Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna: <ul style="list-style-type: none"> brak miejsc integracji społecznej/ degradacja więzi międzysąsiedzkich niedostatek wysokiej jakości przestrzeni publicznych niewystarczająca liczba obiektów infrastruktury społecznej </p> | |
| <p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba spotkań z trenerami/psychologami – 20 Liczba zorganizowanych zajęć edukacyjnych, sportowych, aktywizacyjnych - 25 | <p>Sposób oceny i miary</p> <ul style="list-style-type: none"> Listy uczestników biorących udział w zajęciach Protokoły zebrań z przeprowadzonych konsultacji/spotkań Sprawozdania okresowe |
| <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba uczestników zajęć stałych organizowanych w Młodzieżowym Klubie Inicjatyw Lokalnych - 100 | <p>Sposób oceny i miary</p> <ul style="list-style-type: none"> Ankiety ewaluacyjne |
| <p>Lokalizacja zadania/przedsięwzięcia: Obszar rewitalizacji, podobszar I - Raszyn, powstająca Wielofunkcyjna Hala Sportowa przy Gminnym Ośrodku Sportu w Raszynie, budynek Austerii (powstanie tam Centrum Integracji Społecznej) ul. Al. Krakowska 1</p> | |
| <p>Powiązanie z celami rewitalizacji: Przedsięwzięcie realizuje cel operacyjny: 1.2 Wsparcie rozwoju potencjału młodzieży na obszarze rewitalizacji 1.3 Utworzenie miejsc integracji i aktywizacji społecznej</p> | |

| | |
|--|---|
| <p>Tytuł przedsięwzięcia nr 2 Organizacja miejsca usług i zajęć dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych</p> | |
| <p>Odpowiedzialność do realizacji: Urząd Gminy, GOPS (wsparcie projektu, kontakty robocze)</p> | <p>Szacunkowy termin realizacji 2017-2023 Przedsięwzięcie odbywać się będzie rokrocznie.</p> |
| <p>Partnerzy w realizacji: Organizacje pozarządowe, poradnie psychologiczne, placówki oświatowe, Biblioteka Publiczna, Centrum Integracji Społecznej (powstanie przy Al. Krakowskiej 1)</p> | <p>Szacunkowy koszt realizacji 350 000 zł (70 000 zł – środki UE, 157 500 zł – krajowe środki publiczne, 52 500 zł – środki własne 70 000 zł – inne źródła)</p> |
| <p>Potencjalne źródła finansowania:</p> | <ol style="list-style-type: none"> 1. środki unijne EFS: RPO WM działanie 9.2, PO WER działanie 4.1 2. środki własne gminy 3. budżet Państwa -Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020, Program Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020 4. środki z innych źródeł: Akademii Rozwoju Filantropii w ramach programu Działaj Lokalnie, dotacje Fundacji Kronenberga, Fundacji Banku Zachodniego WBK, program dotacji Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży |

Źródło: opracowanie własne

Tabela 28. Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 3

| | |
|---|---|
| Tytuł przedsięwzięcia nr 3 Kompleksowe wsparcie rodziny | |
| <p>Opis przedsięwzięcia</p> <p>Przedsięwzięcie jest odpowiedzią na zmieniające się warunki życia społecznego, które wpływają na kształt oraz funkcjonowanie rodziny, a nawet podejmowanie decyzji o jej założeniu. Aby zahamować zjawisko niskiej dzietności należy wspomagać młodych rodziców w pełnieniu ich funkcji wychowawczych, poprzez tworzenie miejsc spotkań integracyjnych, mających na celu pomoc w trudnych sytuacjach nadchodzącego macierzyństwa, związanych z tym niepokoi oraz wspierać rodziny z małymi dziećmi. Młodzi rodzice często należą do grupy osób o słabym statusie ekonomicznym (np. niestabilne zatrudnienie i sytuacja finansowa). Trudnością dla młodych rodziców w pierwszych latach życia dziecka może być brak kompetencji do ciekawego i kreatywnego spędzania czasu z dzieckiem, a także problem z godzeniem życia zawodowego i prywatnego. Niski dochód i trudności w pokonywaniu własnych problemów odbijają się na sytuacji dziecka. Brak żłobka na terenie gminy jest barierą w powrocie matek na rynek pracy.</p> <p>Celem przedsięwzięcia jest kompleksowe wsparcie rodzin oczekujących dziecka oraz matek i ojców już wychowujących dzieci. Nauka i wsparcie rodziców w pełnieniu funkcji wychowawczych i społecznych polegać będzie na organizowaniu zajęć, porad ze specjalistami, utworzenia warunków do zawierania kontaktów z osobami w podobnej sytuacji życiowej. W ramach projektu przewiduje się zatrudnienie wykwalifikowanego personelu, utworzenie szkoły rodzenia, organizację cyklicznych warsztatów dla dzieci i ich rodziców. Prócz tego będą organizowane porady psychologiczne i zajęcia: warsztatowe, wykłady dla rodziców w celu pogłębienia ich wiedzy z zakresu opieki nad dzieckiem. Konieczne jest sprofilowanie oferty dla młodych rodziców – wsparcie w przełomowym momencie powiększenia się rodziny o dziecko oraz edukacja w zakresie budowania relacji rodzic-dziecko. Przedsięwzięcie będzie realizowane w zróżnicowanych obiektach w zależności od prowadzonych działań. Ćwiczenia, warsztaty, spotkania, wykłady skierowane do młodych matek planuje się zrealizować w nowopowstających budynkach przedszkola oraz hali sportowej w celu efektywnego i pełnego wykorzystania potencjału danego miejsca. Podejmowane działania będą wzajemnie się uzupełniać, mając na uwadze specyfikę danej placówki i jej wyposażenie. Kompleksowe wsparcie rodziny to również rozwój opieki zdrowotnej – ułatwienie dostępu dla rodzin z dziećmi do usług rehabilitacyjnych i korekcyjnych, co pozwoli na podniesienie jakości życia rodzin z dziećmi dotkniętych schorzeniami układu kostnego. Obecnie na terenie gminy nie funkcjonuje żaden taki podmiot.</p> | |
| <p>Komplementarność przedsięwzięcia pomiędzy sferami</p> <p>Przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów w sferach:</p> <p><u>Sfera społeczna:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • wysoka zależność od wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej ze względu na dysfunkcje: długotrwałą i ciężką chorobę, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie • wysoki odsetek dzieci niepełnosprawnych na obszarze rewitalizacji • niedostateczne wsparcie dla młodzieży i rodzin, w tym rodzin dzieci niepełnosprawnych • zagrożenie uzależnieniami wśród młodzieży • problemy opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach • zagrożenie wykluczeniem społecznym i marginalizacją spowodowane ubóstwem • występowanie przemocy w rodzinie <p><u>Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • brak miejsc integracji społecznej/ degradacja więzi międzysąsiedzkich • niedostatek wysokiej jakości przestrzeni publicznych • niewystarczająca liczba obiektów infrastruktury społecznej | |
| <p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników spotkań – 30 • Liczba rodzin biorąca udział w projekcie - 15 | <p>Sposób oceny i miary</p> <ul style="list-style-type: none"> • Listy uczestników biorących udział w zajęciach, • Protokoły zebrań z przeprowadzonych konsultacji/spotkań, • Ankiety ewaluacyjne |

| | |
|---|---|
| Tytuł przedsięwzięcia nr 3 Kompleksowe wsparcie rodziny | |
| Wskaźnik rezultatu: · Liczba osób pobierających zasiłki ze względu na bezradność opiekuńczą i wychowawczą na 100 mieszkańców – (-)5% | Sposób oceny i miary · Sprawozdania roczne z działalności GOPS |
| Lokalizacja zadania/przedsięwzięcia: Obszar rewitalizacji, podobszar I - Raszyn, powstająca hala sportowa Wielofunkcyjnej Hali Sportowej przy Gminnym Ośrodku Sportu w Raszynie/ budynek nowego przedszkola przy ul. Poniatowskiego | |
| Powiązanie z celami rewitalizacji: Przedsięwzięcie realizuje cel operacyjny: 1.1. Rozwój systemowego i kompleksowego wsparcia rodziny 1.3 Utworzenie miejsc integracji i aktywizacji społecznej | |
| Odpowiedzialność do realizacji: Urząd Gminy, GOPS (wsparcie projektu, kontakty robocze) | Szacunkowy termin realizacji 2017-2023 Przedsięwzięcie wieloletnie, które odbywać się będzie każdego roku. |
| Partnerzy w realizacji: Organizacje pozarządowe, Biblioteka Publiczna, placówki medyczne, poradnie psychologiczne | Szacunkowy koszt realizacji 1 500 000 zł (1 275 000 zł – środki UE, 0 zł – krajowe środki publiczne, 225 000zł – środki własne 0 zł – inne źródła) |
| Potencjalne źródła finansowania: | 1. środki unijne EFS: RPO WM działanie 9.2, PO WER działanie 4.1 2. środki własne gminy |

Źródło: opracowanie własne

Tabela 29. Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 4

| | |
|---|--|
| Tytuł przedsięwzięcia nr 4 Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych | |
| <p>Opis przedsięwzięcia</p> <p>Przedsięwzięcie jest odpowiedzią na problemy wzrastającej liczby osób z niepełnosprawnością, długotrwałą i ciężką chorobą oraz wzrost liczby osób starszych w gminie. Charakterystyczny dla tych grup jest spadek dochodów (słabsza sytuacja ekonomiczna z uwagi na niższe dochody w stosunku do przeszłości). Problem starzejącego się społeczeństwa wiąże się z poczuciem samotności osób starszych i izolacji społecznej, a także degradacją i wycofaniem przez niektórych badaczy określanym jako „śmierć społeczna”. Należy tworzyć warunki do miejsc spotkań, integracji międzypokoleniowej a przy okazji działań towarzyszących, mających charakter edukacyjny, zapobiegawczy dla tej grupy osób. Oprócz przedłużającego się życia ważna jest jego jakość. Trudna sytuacja jest także wśród osób opiekujących się niedołączonymi rodzicami.</p> <p>Celem przedsięwzięcia jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości życia poprzez zapobieganie samotności, wycofaniu z życia społecznego, marginalizacji osób niepełnosprawnych i starszych w społeczeństwie. • zapobieganie polegające na stworzeniu miejsca spotkań, integracji w których poprzez zorganizowanie przedsięwzięcia niwelować można problem wykluczenia tej grupy osób. <p>Przewiduje się adaptację budynku uwzględniającą potrzeby osób starszych (60+) i niepełnosprawnych, a także rodziców z dziećmi oraz zatrudnienie personelu stałego i zorganizowanie czasu wolnego tej grupy osób. Pobyt w godzinach przedpołudniowych będzie zakończony obiadem.</p> <p>Rezultatem będzie poprawa sytuacji osób starszych i schorowanych, niepełnosprawnych i ich rodzin. W ramach integracji międzypokoleniowej oraz zapobieganiu marginalizacji osób niepełnosprawnych będą organizowane zajęcia dla rodziców i dzieci niepełnosprawnych.</p> | |
| <p>Komplementarność przedsięwzięcia pomiędzy sferami</p> <p>Przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów w sferach:</p> <p><u>Sfera społeczna:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • wysoka zależność od wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej ze względu na dysfunkcje: długotrwałą i ciężką chorobę, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie • wysoki odsetek dzieci niepełnosprawnych na obszarze rewitalizacji • niedostateczne wsparcie dla młodzieży i rodzin, w tym rodzin dzieci niepełnosprawnych • zagrożenie uzależnieniami wśród młodzieży • problemy opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach • zagrożenie wykluczeniem społecznym i marginalizacją spowodowane ubóstwem • występowanie przemocy w rodzinie • Starzenie się społeczeństwa <p><u>Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • brak miejsc integracji społecznej/ degradacja więzi międzysąsiedzkich • niewystarczająca liczba obiektów infrastruktury społecznej | |
| <p>Wskaźnik produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • łączna liczba uczestników zajęć – 100 • Liczba przeprowadzonych zajęć - 20 | <p>Sposób oceny i miary</p> <ul style="list-style-type: none"> • Listy uczestników biorących udział w zajęciach • Protokoły zebrań z przeprowadzonych konsultacji/spotkań |
| <p>Wskaźnik rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba spotkań po zakończeniu programu - 10 | <p>Sposób oceny i miary</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ankiety ewaluacyjne |
| <p>Lokalizacja zadania/przedsięwzięcia:</p> <p>Obszar rewitalizacji, podobszar II – Falenty (zostanie rozpisany konkurs dla podmiotów prywatnych, w którym zostanie ogłoszone dokładne miejsce realizacji)</p> | |

Tytuł przedsięwzięcia nr 4

Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych

Powiązanie z celami rewitalizacji:

Przedsięwzięcie realizuje cel operacyjny:

- 1.1. Rozwój systemowego i kompleksowego wsparcia rodziny
- 1.3 Utworzenie miejsc integracji i aktywizacji społecznej

Odpowiedzialność do realizacji:

Urząd Gminy, GOPS (wsparcie projektu, kontakty robocze), Placówki Wsparcia Dziennego, Placówki Oświatowe, Gminny Ośrodek Sportu, podmioty prywatne

Szacunkowy termin realizacji

2017-2023

W celu realizacji przedsięwzięcia konieczne jest zapewnienie infrastruktury technicznej – adaptacja budynku już istniejącego lub budowa nowego obiektu. Poniżej szczegółowy harmonogram przedsięwzięcia.

| Etap realizacji | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
|---|------|------|------|------|------|------|------|
| Wyłonienie docelowej lokalizacji w obszarze rewitalizacji | | | | | | | |
| adaptacja budynku | | | | | | | |
| eksploatacja | | | | | | | |

Partnerzy w realizacji:

Organizacje pozarządowe

Szacunkowy koszt realizacji

800 000 zł

(520 000 zł – środki UE,
160 000 zł – krajowe środki publiczne,
120 000 zł – środki własne
0 zł – inne źródła)

Potencjalne źródła finansowania:

1. środki unijne EFS:
RPO WM działanie 9.2
2. budżet Państwa
Rządowy Program Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 (Program ASOS)
3. środki prywatne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 30. Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 5

Tytuł przedsięwzięcia nr 5

Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskiej

Opis przedsięwzięcia

Aleja Krakowska to główna oś komunikacyjna gminy oraz obszaru rewitalizacji. Ze względu na swój dawny tranzytowy charakter obecnie wymaga działań podnoszących jakość przestrzeni oraz jej funkcjonalność, szczególnie z uwzględnieniem potrzeb lokalnej społeczności. Efektem dotychczasowego charakteru tej osi komunikacyjnej był zaburzony proces integracji społecznej. Miejscowość Raszyn została podzielona na dwie odrębne części: wschodnią i zachodnią (osiedle Raszyn I i Raszyn II), a mieszkańcy przyzwyczaili się do podejmowania aktywności oraz spędzenia wolnego czasu głównie w obrębie swojej części. Spowodowało to szereg problemów w integracji społeczności lokalnej oraz w dostępie do poszczególnych udogodnień na terenie sąsiadujących osiedli. Po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych Al. Krakowska stanie się miejscem spotkań, centrum handlowo-usługowym i mieszkalnym.

Głównym celem przedsięwzięcia jest:

- **zwiększenie dostępu do obiektów użyteczności publicznej**, obiektów kultury, sportu i rekreacji, a także do otwartych terenów gminnych po wschodniej stronie tj. do parku. Obecnie Al. Krakowska stanowi nie tylko trasę komunikacyjną, ale również, co podkreślali ankietowani, barierę architektoniczną i przestrzenną, która utrudnia integrację społeczną między Raszynem I i Raszynem II. Realizacja skoncentrowanych działań naprawczych będzie pozytywnie oddziaływać na obszar przyległy do Al. Krakowskiej. Poprawie ulegnie dostępność do przestrzeni publicznej, jaką są Stawy Raszynskie - będą teraz łatwiej dostępne od strony Al. Krakowskiej jako miejsca spacerów rodzinnych / cichej rekreacji, tak samo jak Park nad Raszynką czy pozostałe tereny rekreacyjno-wypoczynkowe. Efektem odrestaurowania kompleksu zabytkowego (Austeria wraz z sąsiednimi obiektami) oraz uporządkowania otoczenia wśród nich wpłynie na poprawę dostępności do nich (nowa funkcja społeczna budynków) oraz sąsiedniej Parafii Św. Szczepana – **wartość 7 500 000,00 zł**
- **estetyzacja otoczenia** - Obecnie Al. Krakowska cechuje się brakiem ładu przestrzennego z uwagi na różnorodność i wielość nośników reklamowych. Efektem tego jest chaos reklamowy, który przyczynia się do negatywnego odbioru przestrzeni komunikacyjnej jaką jest Al. Krakowska (wynik badań ankietowych). W celu poprawy czytelności układu przestrzennego Al. Krakowskiej należy dokonać estetyzacji otoczenia poprzez uporządkowanie przestrzeni wokół Al. Krakowskiej i redukcję chaosu reklamowego. Narzędziem poprawy może być uchwała krajobrazowa. Przyczyni się to do poprawy ładu przestrzennego, co przełoży się na poprawę jakościową życia mieszkańców obszaru rewitalizacji – **wartość 2 500 000,00 zł**
- **stworzenie przestrzeni przyjaznej do spędzania czasu wolnego oraz integracji społecznej** – Przestrzeń publiczną jaką jest Al. Krakowska wymaga dostosowania jej do szerszej grupy odbiorców niż tylko kierowców – pieszych i rowerzystów. Zostanie ona wyposażona w niezbędną małą architekturę (ławki), która przyczyni się do wzrostu jej atrakcyjności dla nowych odbiorców. W ramach osiągnięcia celu wykona się: ogródki wypoczynkowe, kładkę przez Al. Krakowską (okolice Austerii), kładkę rowerową przez Al. Krakowską (ul. Waryńskiego), remont drogi przy stawach - ul. Zacisze. Dodatkowo teren Al. Krakowskiej zostanie poddany gruntownemu uporządkowaniu – **wartość 2 500 000,00 zł**
- zmiana charakteru zabudowy na **wielofunkcyjną**, ułatwiającą integrację mieszkańców np.: rozbudowa zabudowy mieszkaniowo – biurowej z zadbanym otoczeniem, oferująca miejsce na nowe przedsiębiorstwa usługowe oraz nowe mieszkania. Poprawi to funkcjonalność w obrębie Al. Krakowskiej, co również w płynie na zmianę jej negatywnego odbioru przez mieszkańców obszaru rewitalizacji. Obecnie stanowi ona funkcję komunikacyjną, która generuje hałas i zanieczyszczenie powietrza, ale również kojarzona jest jako centrum (wynik spotkania diagnostycznego). Z racji tego wyposażenie jej w dodatkowe funkcje wzmocni jeszcze bardziej jej potencjał w tym kierunku. Wraz z wprowadzeniem nowych usług przewiduje się zwiększenie ruchu pieszego i kołowego, dlatego w ramach celu zostaną wybudowane nowe miejsca postojowe, które będą stanowiły uzupełnienie nowych funkcji – **wartość 3 500 000,00 zł**
- **zwiększenie terenów zieleni** – w ramach celu zostanie dokonane zakrycie rowów oraz nasadzenia. Wpłynie to na estetyzację przestrzeni publicznej jaką jest Al. Krakowska. Zielen przydrożna wpływa pozytywnie na: zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i zmniejszenie hałasu, dlatego tak ważne jest jej sytuowanie przy ważnych szlakach komunikacyjnych jak np. Al. Krakowska – **wartość 1 000 000,00 zł**
- **rozwój gospodarczy**, w tym sektora usług i zatrudnienia w tym sektorze, np. kawiarnie i obiekty gastronomiczne. Cel ten powiązany jest z poprawą wielofunkcyjności wzdłuż Al. Krakowskiej w tym zaaranżowania jej jako miejsca spędzania wolnego czasu. Nowa przestrzeń zostanie udostępniona lokalom gastronomicznym w celu utworzenia ogródków. Takie kierunki rozwoju Al. Krakowskiej będą czynnikiem koncentracji w jej obszarze nowych obiektów z sektora usług i zatrudnienia, co przyczyni się do rozwoju gospodarczego – **wartość 700 000,00 zł**



Tytuł przedsięwzięcia nr 5

Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskiej

- zapewnienie bezpiecznych ciągów **pieszo-rowerowych** - Al. Krakowska jest drogą powiatową, co czyni ją potencjalnym miejscem częstszego występowania wypadków. Dodatkowo jej ranga wpływa na intensywność ruchu drogowego. Z tego względu w celu poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji w obszarze Al. Krakowskiej zostanie zamontowana „inteligentna sygnalizacja świetlna”. Ma ona na celu rozładowanie zagęszczenia pojazdów według aktualnych potrzeb – **wartość 6 000 000,00 zł**
- **teatralizacja przestrzeni Al. Krakowskiej** - utworzenie 2 km ciągu pieszo-rowerowego, który tematycznie będzie związany z wielokulturowością Raszyna. Gmina Raszyn cechuje się multikulturowością mieszkańców, a szczególnie zauważano to w jednostce analitycznej nr 2 – 2,38 cudzoziemców na 100 mieszkańców. W Raszynie najwięcej cudzoziemców to osoby narodowości wietnamskiej i hinduskiej. Wielokulturowość wymaga działań, które integrują ludność autochtonów z ludnością napływową i na odwrót. Jednym ze sposobów na to będzie zaaranżowanie przestrzeni przy użyciu charakterystycznych cech kultur napływowych. Przejawiać się to będzie poprzez małą architekturę (np. pomnik smoka) oraz detale urbanistyczne (np. nawierzchnie z różnych regionów, przycięta zieleń do kształtu symboli innych kultur). Takie działania wpłyną na wzmocnienie więzi między kulturami i zwiększenie tolerancji – **wartość 1 300 000,00 zł**

Komplementarność przedsięwzięcia pomiędzy sferami

Przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania następujących problemów w sferach:

Sfera społeczna:

- wysoka zależność od wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej ze względu na dysfunkcje: długotrwałą i ciężką chorobę, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie
- starzenie się społeczeństwa
- wysoki odsetek dzieci niepełnosprawnych na obszarze
- zagrożenie wykluczeniem społecznym i marginalizacją spowodowane ubóstwem
- występowanie przemocy w rodzinie
- widoczny brak integracji społecznej spowodowany jednorodziną zabudową, niedostatkiem miejsc spotkań oraz uwarunkowaniami przestrzenno-funkcjonalnymi – ruchliwą trasą Al. Krakowskiej,
- niski poziom integracji między kulturami

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna:

- wysokie natężenie ruchu samochodowego, który jest źródłem nadmiernego hałasu i zanieczyszczenia powietrza w Al. Krakowskiej i jej otoczeniu
- niewystarczająca sieć ścieżek pieszo-rowerowych
- postępująca degradacja zabytków w sąsiedztwie Al. Krakowskiej
- chaos przestrzenny
- utrudniony dostęp do przestrzeni publicznej
- niewystarczająca ilość zieleni przydrożnej

Sfera gospodarcza:

- uciążliwość licznych słupków blokujących parkowanie i dojazd do obiektów handlowo-usługowych od strony Al. Krakowskiej
- niski poziom rozwoju gospodarczego z sektora usług

Wskaźnik produktu:

- Długość zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych w wyniku realizowanych przedsięwzięć (w km) – 2
- Liczba nowych nasadzeń wzdłuż Al. Krakowskiej – 100

Sposób oceny i miary

- Wykaz inwestycji gminnych

Wskaźnik rezultatu:

- Liczba podmiotów gospodarczych przy Al. Krakowskiej (nowe formy działalności tj. kawiarnie, restauracje, kino letnie, sklepy) – 10%

Sposób oceny i miary

- Ilość nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Al. Krakowskiej
- Badania zanieczyszczenia powietrza według oceny pracowników Rezerwatu Stawy Raszynskie

Lokalizacja zadania/przedsięwzięcia:

Obszar rewitalizacji, podobszar I - Raszyn, Al. Krakowska

Powiązanie z celami rewitalizacji:

Przedsięwzięcie realizuje cel operacyjny:

- 2.1. Wzrost użyteczności przestrzeni publicznych na cele społeczne i gospodarcze
- 2.2. Rozwój efektywnych i przyjaznych środowisku ciągów komunikacyjnych

Odpowiedzialność do realizacji:

Tytuł przedsięwzięcia nr 5
Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskiej

Urząd Gminy Raszyn

Szacunkowy termin realizacji

2017-2023

Realizacja przedsięwzięcia będzie przebiegała etapowo. W pierwszej kolejności zostanie przygotowana szczegółowa dokumentacja projektowa dotycząca zmiany funkcjonalności Al. Krakowskiej (analizy wykonalności, decyzje administracyjne, przygotowanie terenu itd.). Poniżej szczegółowy harmonogram przedsięwzięcia.

| Etap realizacji | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
|----------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
| Przygotowanie inwestycji | | | | | | | |
| Realizacja przedsięwzięcia | | | | | | | |

Partnerzy w realizacji:

Organizacje pozarządowe, partnerzy prywatni

Szacunkowy koszt realizacji

25 000 000 zł

(21 250 000 zł – środki UE,
0 zł – krajowe środki publiczne,
3 750 000 zł – środki własne
0 zł – inne źródła)

Potencjalne źródła finansowania:

1. środki unijne EFRR: RPO WM działanie 6.2
2. środki własne – budżet gminy

Źródło: opracowanie własne

7.2. Charakterystyka uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lista przedsięwzięć uzupełniających jest rezultatem konsultacji społecznych, rozmów z mieszkańcami oraz naboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych (trwał od 3 do 21 listopada 2016 r.). Podział przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających został dokonany przez Zespół ds. Rewitalizacji (powołany Zarządzeniem nr 159 Wójta Gminy Raszyn z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie: powołania Zespołu ds. Rewitalizacji). Przedsięwzięcia podstawowe mają na celu rozwiązanie najpilniejszych problemów społecznych, w większości z wykorzystaniem infrastruktury już istniejącej. Natomiast przedsięwzięcia uzupełniające o charakterze społecznym i inwestycyjnym, są odpowiedzią na oczekiwania i problemy mieszkańców obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcia uzupełniające dotyczą:

- usprawnienia komunikacji pieszej i rowerowej między dwoma podobszarami rewitalizacji,
- adaptacji zabytkowego budynku Austerii i wykorzystanie go do realizacji zadań o charakterze społecznym,
- rozwoju infrastruktury społecznej w Nowych Grocholicach w podobszarze rewitalizacji nr I.,
- dożywiania mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- wprowadzenia zintegrowanego systemu wsparcia usług opiekuńczych opartego na narzędziach technologii informacyjno-komunikacyjnych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji,



Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna



MINISTERSTWO
ROZWOJU



Unia Europejska
Fundusz Spójności



- wzmocnienia poziomu integracji społecznej mieszkańców z obszaru rewitalizacji,
- wzmocnienia poziomu integracji międzykulturowej mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- promowania aktywnych form spędzania czasu mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- promowania kultury i edukacji wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Realizacja przedsięwzięć uzupełniających ma cel wspomżenia osiągnięcia zakładanych rezultatów projektów podstawowych. Projekty uzupełniające są kompatybilne z projektami podstawowymi oraz są przypisane do obszaru rewitalizacji. Dotyczą one zapewnienia poprawy spójności przestrzennej, poprawy ładu przestrzennego oraz integracji mieszkańców. Realizacja przedsięwzięć uzupełniających pozwoli na zwiększenie poziomu wykorzystania efektów głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Warunkiem realizacji przedsięwzięć uzupełniających będzie dostępność zewnętrznych źródeł finansowania oraz zewnętrzne i wewnętrzne uwarunkowania rozwoju społeczno-gospodarczego. W przypadku braku zewnętrznych źródeł finansowania przedsięwzięcia uzupełniające będą mogły być realizowane w mniejszym zakresie lub w dłuższym czasie.

Przedsięwzięcia te obejmują sfery rewitalizacji: przestrzenno-funkcjonalną i techniczną, z oddziaływaniem na sferę społeczną w perspektywie długoletniej. W „Szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji” (rozdz. 2) przedstawiono źródła problemów społecznych, które często wynikają z nawarstwienia problemów w przestrzeni miejskiej lub są ich konsekwencją. Przedsięwzięcia podstawowe w znacznej mierze dotyczą rozwiązywania problemów społecznych, których źródłem pośrednio są uwarunkowania przestrzenne i położenie gminy. Przedsięwzięcia uzupełniające dotyczą rozwiązywania zdiagnozowanych problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Realizacja przedsięwzięć uzupełniających zwiększy poziom efektywności podejmowanych działań w ramach realizacji przedsięwzięć podstawowych. Przełoży się to na możliwość zwiększenia liczby grup uczestników biorących udział w przedsięwzięciach podstawowych (zwłaszcza nr 1, nr 2, nr 3), ponieważ zwiększy się liczba obiektów infrastruktury społecznej na obszarze rewitalizacji.

Przedsięwzięcie nr 1. Funkcjonalny system połączeń podobszarów rewitalizacji

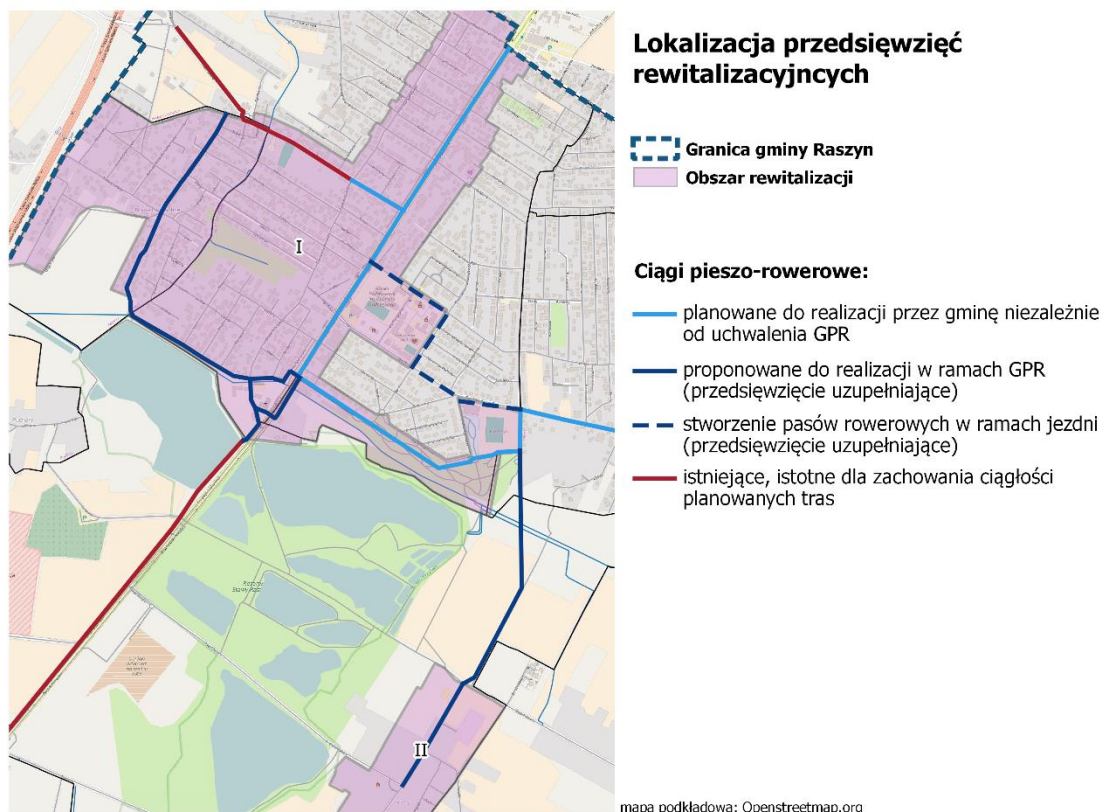
Przedsięwzięcie to jest odpowiedzią na problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, zgłaszanych w trakcie konsultacji społecznych, spaceru badawczego i rozmów z mieszkańcami. Niewystarczająca sieć ścieżek pieszo-rowerowych łączących podobszary rewitalizacji (niedostatek wysokiej jakości przestrzeni publicznych), bariery architektoniczne i niskiej jakości ciągi piesze, wysoki poziom hałasu oraz zanieczyszczenie powietrza spowodowane ruchem samochodowym to główne problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, które mają wpływ na codzienne życie mieszkańców. Obecnie mieszkańcy Falent i Nowych Grocholic mają utrudniony dojazd do Raszyna, często konieczne

jest poruszanie się samochodem ze względu na brak alternatywnych połączeń komunikacyjnych. Dzięki realizacji przedsięwzięcia zostanie osiągnięty cel operacyjny 2.2 Rozwój efektywnych i przyjaznych środowisku ciągów komunikacyjnych. Przedsięwzięcie przyczyni się do ożywienia społeczno-gospodarczego – mieszkańcy zwiększą swoją aktywność w miejscu zamieszkania, zwiększy się mobilność osób starszych oraz dzieci i młodzieży, którzy samodzielnie będą w bezpieczny sposób mogli dotrzeć do szkoły, a seniorzy na zajęcia aktywizacyjne czy do obiektów użyteczności publicznej i obiektów handlowych. Ciągi pieszo-rowerowe sprzyjają nawiązywaniu kontaktów społecznych, rozwijaniu rekreacji weekendowej (dla mieszkańców oraz osób odwiedzających) oraz dostępu do usług – gospodarczych i społecznych. W celu efektywnego i zintegrowanego oddziaływania przedsięwzięcia na cały obszar rewitalizacji ścieżki będą łączyć następujące tereny: Nowe Grocholice z Raszynem I i Raszynem II oraz Falentami. Rozwój ścieżek pieszo-rowerowych na tym terenie polepszy warunki i bezpieczeństwo poruszania się rowerem na drogach, pozwoli zmniejszyć lokalny ruch samochodowy kosztem zwiększenia ruchu rowerowego. Realizacja tego przedsięwzięcia przyczyni się do zmniejszenia barier komunikacyjnych, a w rezultacie wpłynie na zwiększoną dostępność do usług i obiektów położonych w centrum obszaru rewitalizacji i tym samym dostępność do miejsc, w których będą realizowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne. **Proponowana trasa ciągu komunikacyjnego:** od Falent od ul. Opackiego do ul. Stadionowej w Raszynie, przecinając Al. Krakowską w kierunku ul. Godebskiego, następnie ul. Zacisze wzdłuż do ul. Waryńskiego w Nowych Grocholicach aż do ul. Pruszkowskiej. Uzupełnieniem ciągu komunikacyjnego będzie pas rowerowy łączący tę trasę z klastrem różnych gminnych instytucji zlokalizowanych w pobliżu ul. Księcia Józefa Poniatowskiego i ulicy Szkolnej prowadząc od Gminnego Ośrodka Sportu do Alei Krakowskiej. Trasę ścieżek pieszo-rowerowych przedstawiono na rysunku zamieszczonym poniżej.

Okres realizacji: 2017 - 2018 r.

Koszt: 6 696 021,01 zł

Rysunek 8. Lokalizację ciągów pieszo-rowerowych



Źródło: opracowanie własne, podkład mapowy © autorzy OpenStreetMap

Przedsięwzięcie nr 2. Zagospodarowanie i renowacja zabytkowego kompleksu Austerii na cele społeczne - utworzenie Centrum Integracji Społecznej w Raszynie

Przedsięwzięcie jest odpowiedzią na problemy zgłaszane w trakcie konsultacji społecznych, spotkań z mieszkańcami, wywiadu grupowego oraz spaceru badawczego. Postępująca degradacja zabytków w obszarze rewitalizacji i nieefektywne wykorzystanie potencjału historycznego Raszyna, a także brak miejsc integracji społecznej i osłabienie więzi sąsiedzkich, zagrożenie wykluczeniem społecznym bądź marginalizacją ze względu na ubóstwo, niedostatek wysokiej jakości przestrzeni publicznych oraz niewystarczającą liczbę obiektów infrastruktury społecznej to problemy, które będą sukcesywnie rozwiązywane dzięki utworzeniu i działalności Centrum Integracji Społecznej. W tym celu zostanie przeprowadzona renowacja i modernizacja kompleksu Austerii w Raszynie oraz zagospodarowanie przyległego terenu na cele społeczne.

Realizacja przedsięwzięcia zapewni osiągnięcie celu 1.3. Utworzenie miejsc integracji i aktywizacji społecznej oraz 2.1. Wzrost użyteczności przestrzeni publicznych na cele społeczne i gospodarcze.

Zadaniem Centrum Integracji Społecznej utworzonego w Austerii będzie organizowanie wydarzeń społeczno-kulturalnych, aktywizacja społeczności lokalnej, zwiększenie integracji społecznej oraz wsparcie w podejmowaniu lokalnych inicjatyw. Powstanie Centrum

Integracji Społecznej w budynku zabytkowej Austerii zwiększy szansę na realizację w pełni zaplanowanego zakresu tematycznego przedsięwzięć podstawowych nr 1-3. Zajęcia zaplanowane w ramach tychże przedsięwzięć będą odbywać się m.in. w Centrum Integracji Społecznej. Placówka będzie współpracować z podmiotami funkcjonującymi na terenie gminy: placówkami oświatowymi, Biblioteką Publiczną, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Centrum Kultury Raszyn i inne. Dzięki temu kompleksowo będzie można rozwiązywać problemy społeczne zdiagnozowane na terenie obszaru rewitalizacji, tj. widoczny brak integracji społecznej; zagrożenie wykluczeniem społecznym i marginalizacją spowodowane ubóstwem; niedostateczne wsparcie dla młodzieży i rodzin, w tym rodzin dzieci niepełnosprawnych; zagrożenie uzależnieniami wśród młodzieży; występowanie przemocy w rodzinie.

Budynek będzie również użytkowany przez organizacje pozarządowe. Renowacja zabytkowego obiektu oraz prowadzone działania animacyjne przyczynią się do zwiększenia zainteresowania historią miejsca zamieszkania. Ze względu na występowanie wielu narodowości na terenie gminy (Wietnamczycy, Hindusi, Turcy, Ukraińcy, Białorusini, Chińczycy i Nepalczycy) przewiduje się działania wspierające proces integracji ludności napływowej, mające na celu poznanie ich kultury, historii i budowanie więzi społecznych. W ten sposób utworzony obiekt pozwoli na bezpośrednią integrację wielu środowisk z terenu gminy.

W ramach inwestycji planowane są prace renowacyjne, które przyczynią się do zahamowania procesu degradacji historycznego obiektu i jego otoczenia, nadania mu nowych funkcji kulturowo-edukacyjnych oraz utrwalenia jego historii i artystycznych walorów co pozwoli na zachowanie dziedzictwa kulturowego dla przyszłych pokoleń. Zły stan techniczny stanowi barierę w wykorzystaniu obiektu jako elementu budującego potencjał turystyczny, kulturowy i historyczny Gminy Raszyn. Degradacja tego obiektu wpływa negatywnie na ofertę programową w zakresie kultury i edukacji historycznej związanej z obiektem, a także ogranicza funkcje społeczne i rekreacyjne obszaru. Przywrócenie historycznego znaczenia kompleksu (budynek Austerii oraz obiekty przyległe) będzie odbywać się poprzez działalność organizacji pozarządowych, które aktywnie organizują i realizują rekonstrukcje Bitwy Raszyńskiej z 1809 r. Pomieszczenia będą wykorzystane na potrzeby bieżącej działalności stowarzyszeń oraz do składania rekwizytów i przygotowania inscenizacji. W ramach przedsięwzięcia przewiduje się utworzenie ścieżki historycznej śladami odkryć archeologicznych w Raszynie, które miały miejsce w latach 1967-1985. Odkryto wówczas dawne obozowiska oraz przedmioty świadczące o działalności człowieka na tym obszarze z okresu IX tysiąclecia przed Chrystusem. Otoczenie wokół kompleksu Austerii w przyszłości może również zostać wykorzystane jako początek ścieżki ekologicznej, która prowadzić będzie do zabytkowego kompleksu pałacowego w Falentach.

Okres realizacji: 2017 – 2023 r.

Koszt: 6 000 000 zł

Przedsięwzięcie nr 3. Utworzenie domu spotkań oraz organizacja zajęć aktywizujących lokalną społeczność w Nowych Grocholicach

Przedsięwzięcie przyczyni się do rozwiązania takich problemów jak:

- niski poziom integracji społecznej (w tym międzypokoleniowej) i brak miejsc spotkań wspierających integrację społeczną
- zagrożenie wykluczeniem społecznym i marginalizacją spowodowanym ubóstwem
- niedostatek wysokiej jakości przestrzeni publicznych
- niewystarczająca liczba obiektów infrastruktury społecznej

Realizacja przedsięwzięcia zapewni osiągnięcie celu: 1.3. Utworzenie miejsc integracji i aktywizacji społecznej.

W trakcie konsultacji społecznych, spaceru badawczego, wywiadu grupowego zdiagnozowano potrzebę utworzenia miejsca integracji dla mieszkańców sołectwa Nowe Grocholice. Na tym terenie infrastruktura społeczna jest niedostatecznie rozwinięta, brakuje lokalnej placówki z programem aktywizacji społecznej dla lokalnej społeczności (najbliższa instytucja jest w Raszynie, w Centrum Kultury Raszyn), miejsce zostanie wykorzystane również do prowadzenia zebrań sołeckich i zwiększenia uczestnictwa mieszkańców w organizowanych zebraniach.

Organizacja takiego miejsca skutkuje poprawą jakości życia, aktywizacją i integracją społeczności lokalnej. W trakcie budowy zostanie rozpatrzona organizacja filii biblioteki publicznej. Realizacja przedsięwzięcia wzmocni efekty przedsięwzięć podstawowych nr 1-3, które nastawione są na aktywizację społeczności lokalnej, integrację grup zmarginalizowanych i zwiększenie kapitału społecznego wśród mieszkańców.

Okres realizacji: 2019-2020 r.

Koszt: 3 500 000 zł

Przedsięwzięcie nr 4. Realizacja zadań Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa

Przedsięwzięcie jest odpowiedzią na problem niedożywiania wynikające z analizy diagnostycznej. W 2015 r. z pomocy społecznej w postaci dożywiania w Raszynie skorzystały 83 osoby. Świadczenia te w sumie objęły kwotę 28 660 zł. Z kolei biorąc pod uwagę dzieci i młodzież korzystające z programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania” w 2015 r. 32% z nich mieszkało na obszarze rewitalizacji. W tej kwestii szczególnie wyróżniał się podobszar II, gdzie na 1000 mieszkańców było 15,67 korzystających.

Projekt będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie oraz Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „ARKA”. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa współfinansowany jest z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym Podprogram 2016. Przedsięwzięcie będzie realizowane zgodnie z wytycznymi Instytucji Zarządzającej, jaką jest Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Projekt jest

adresowany do mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy spełniają ustawowe kryteria dochodowe. Będzie on polegał na pomocy w przygotowywaniu paczek żywnościowych, a także procesach zarządczych (wydawaniu skierowań do pomocy żywnościowej, przygotowywaniu list osób zakwalifikowanych, ewidencji artykułów żywnościowych, przygotowywaniu miesięcznych informacji o realizacji wskaźników dystrybucji żywności i ewidencji artykułów, przygotowywaniu sprawozdań zgodnie z harmonogramem Banku Żywności SOS, monitorowaniu działań).

Okres realizacji: październik 2017-czerwiec 2018 r.

Koszt: 40 000 zł

Przedsięwzięcie nr 5. Budowa i wdrożenie zintegrowanego systemu wsparcia usług opiekuńczych opartego na narzędziach technologii informacyjno-komunikacyjnych (E-Opieka)

Przedsięwzięcie jest częścią projektu pod tą samą nazwą realizowanego na terenie Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego. Ma on na celu pomoc osobom niepełnosprawnym, starszym i samotnym z obszaru rewitalizacji, dla których wyjście z domu, m.in. w celu wizyty u lekarza, czy skorzystanie z podstawowych usług, stanowi duży problem.

Realizacja przedsięwzięcia odpowiada na problemy wskazane podczas badań ilościowych i jakościowych, takie jak:

- starzenie się społeczeństwa,
- duża liczba osób długotrwale i ciężko chorych oraz niepełnosprawnych,
- wykluczenie społeczne.

W ramach przedsięwzięcia powstanie centrum wsparcia 24/7 świadczące teleusługi i teleopiekę. Centrum będzie w posiadaniu podstawowych informacji o wszystkich podopiecznych, co pozwoli na zdecydowanie o właściwym rodzaju pomocy w nagłych wypadkach (wezwanie pogotowia, powiadomieniu pracownika socjalnego, członka rodziny, innych służb). Ponadto centrum będzie udzielać pomocy w problemach codziennych, np. poszukiwanie dostawców usług i produktów takich jak hydraulik czy wsparcie psychologiczne. Podopieczni zostaną wyposażeni w urządzenia monitorujące i umożliwiające osobom objętym wsparciem kontakt z centrum – tablety i technologie ubieralne (np. bransoletki/opaski). Monitorowanie usług świadczonych przez opiekunów pozwoli na optymalizację ich pracy. Przedsięwzięcie zakłada także wyposażenie służb świadczących usługi opiekuńcze w przenośne zestawy urządzeń monitorujących podstawowe parametry życiowe podopiecznych (m.in. oddech, tętno). Stworzona zostanie także platforma cyfrowa powiązana z centrum wsparcia, umożliwiająca utrzymywanie więzi rodzinnych i przyjacielskich, a także kontakt ze specjalistami.

Okres realizacji: lata 2018-2023

Całkowity koszt realizacji projektu to 26 093 125 zł, a tym udział gminy wynosi 60 938,75 zł.

Przedsięwzięcie nr 6. Wydarzenia „Akademia przedszkolaka”

Przedsięwzięcie polega na zorganizowaniu i przeprowadzeniu wydarzeń plenerowych „Akademia przedszkolaka”, które będą miały na celu wzmocnienie poziomu integracji mieszkańców (w tym międzypokoleniowej) oraz promowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego, zwłaszcza z dziećmi.

Podczas wydarzeń będą miały miejsce animacje kulturalne, prezentacje edukacyjne, prezentacje innowacyjnych metod wychowywania i nauczania w gminnych przedszkolach, zawody o charakterze sportowo-rekreacyjnym, pokazy umiejętności sprawnościowych, występy zaproszonych artystów, spotkania z ciekawymi osobami ze świata kultury i sportu, a także międzypokoleniowe zabawy integracyjne. Różnego rodzaju zabawy będą miały na celu krzewienie idei postaw olimpijskich, naukę współdziałania w grupie i radzenia sobie ze stresem. Na terenie wydarzenia rozstawione będą również dmuchańce. Udział w wydarzeniach będzie otwarty i nieodpłatny.

Przedsięwzięcie obejmuje przygotowanie organizacyjne wydarzenia, zapewnienie obsługi wydarzenia (w tym montażu sceny i nagłośnienia, ochrony, usług animacyjnych, wynajem konferansjera), zakup lub wynajem niezbędnego sprzętu (m.in. namiotów).

Przedsięwzięcie, które stanowi operację LGD, będzie realizowane przy współpracy Centrum Kultury Raszyn. Wstępnie planuje się, że przedsięwzięcie będzie realizowane na terenie nowego przedszkola przy ul. Poniatowskiego w Raszynie.

Okres realizacji: 2018 - 2023 r.

Koszt: 190 000 zł

Przedsięwzięcie nr 7. Pikniki edukacyjno-kulturalne

Przedsięwzięcie polega na przeprowadzeniu pikników edukacyjno-kulturalnych.

Problemy, na jakie odpowiada przedsięwzięcie:

- niski poziom integracji społecznej w tym międzypokoleniowej,
- brak oferty aktywnych form wypoczynku,
- niewystarczająca promocja kultury i edukacji wśród mieszkańców, zwłaszcza młodzieży.

Celem przedsięwzięcia będzie prezentacja oferty zajęć prowadzonych przez Centrum Kultury Raszyn, placówki organizacyjne z terenu Gminy Raszyn. Dodatkowo zostaną zaprezentowane uczelniane koła naukowe i placówki oświatowe.

W ramach wydarzeń odbędą się animacje kulturalne i prezentacje edukacyjne. Integracje społeczną zapewnią zawody sportowo-rekreacyjne oraz zabawy dla dzieci i młodzieży.

Formą atrakcji dla przybyłych będą także pokazy umiejętności sprawnościowych i występy zaproszonych artystów.

Nabór uczestników wydarzenia będzie otwarty. Udział w wydarzeniach będzie nieodpłatny i dobrowolny, a przedsięwzięcie będzie miało charakter nie dochodowy.

Przeprowadzenie przedsięwzięcia obejmuje także przygotowania do wydarzeń i zakup niezbędnego sprzętu (przygotowanie sceny i nagłośnienia, wynajem namiotów), przygotowanie organizacyjne wydarzeń (wynajem konferansjera, zorganizowanie atrakcji edukacyjnych, wynajem wykonawcy programu artystycznego, przygotowanie ekspozycji Centrum Nauki Kopernik, zapewnienie usługi nadzorowania oraz przenośnych toalet) oraz zapewnienie obsługi podczas wydarzeń (ochrona, usługa animacji dla uczestników).

Przedsięwzięcie, które stanowi operację LGD, będzie realizowane przy współpracy Centrum Kultury Raszyn. Planuje się, że przedsięwzięcie będzie realizowane na terenie Parku w Raszynie.

Okres realizacji: 2018 – 2023 r.

Koszt: 190 000 zł

Przedsięwzięcie nr 8. Pikniki wielokulturowości

Przedsięwzięcie łączy problemy i potencjały Raszyna jako ośrodka z dużą liczbą zameldowanych cudzoziemców różnych kultur. Działania podejmowane w ramach przedsięwzięcia wpłyną nie tylko na integrację międzykulturową, ale także na integrację wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz wzrost poziomu tolerancji.

W ramach przedsięwzięcia realizowane będą cykliczne wydarzenia związane z multikulturowością gminy, a zwłaszcza obszaru rewitalizacji. Dzięki uczestnictwu w wydarzeniach mieszkańcy poznają tradycje, historię, sztukę i kuchnię swoich sąsiadów innych narodowości. W programie cyklicznych wydarzeń przewiduje się występy artystyczne, stoiska z poczęstunkiem, sprzedaż rękodzieła, warsztaty językowe, plastyczne i muzyczne.

Okres realizacji: 2018-2023 r.

Koszt: 150 000 zł

Tabela 31. Realizacja celów Gminnego Programu Rewitalizacji poprzez przedsięwzięcia rewitalizacyjne – matryca

| Lp. | Cele operacyjne GPR | Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji | | | Cel strategiczny 2. Zagospodarowana i dostępna dla mieszkańców przestrzeń publiczna | |
|--------------------------------------|---|---|---|---|---|--|
| | | Cel 1.1 Rozwój systemowego i kompleksowego wsparcia rodziny | Cel 1.2 Wsparcie rozwoju potencjału młodzieży na obszarze rewitalizacji | Cel 1.3 Utworzenie miejsc integracji i aktywizacji społecznej | Cel 2.1 Wzrost użyteczności przestrzeni publicznych na cele społeczne i gospodarcze | Cel 2.2 Rozwój efektywnych i przyjaznych środowisku ciągów komunikacyjnych |
| Przedsięwzięcia podstawowe | | | | | | |
| 1. | Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami | X | | X | | |
| 2. | Organizacja miejsca usług i zajęć dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych | | X | X | | |
| 3. | Kompleksowe wsparcie rodziny | X | | X | | |
| 4. | Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych | X | | X | X | |
| 5. | Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskiej | | | | X | X |
| Przedsięwzięcia uzupełniające | | | | | | |
| 6. | Funkcjonalny system połączeń podobszarów rewitalizacji | | | | | X |
| 7. | Zagospodarowanie i renowacja zabytkowego kompleksu Austerii na cele społeczne - utworzenie Centrum Integracji Społecznej w Raszynie | | | X | X | |
| 8. | Utworzenie domu spotkań oraz organizacja zajęć aktywizujących lokalną społeczność w Nowych Grocholicach | | X | X | | |

| | | | | | | |
|-----|---|---|---|---|--|--|
| 9. | Realizacja zadań Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa | | X | | | |
| 10. | Budowa i wdrożenie zintegrowanego systemu wsparcia usług opiekuńczych opartego na narzędziach technologii informacyjno-komunikacyjnych (E-Opieka) | X | | | | |
| 11. | Wydarzenia „Akademia przedszkolaka” | X | | X | | |
| 12. | Pikniki edukacyjno-kulturalne | | X | X | | |
| 13. | Pikniki wielokulturowości | | X | X | | |

Źródło: opracowanie własne

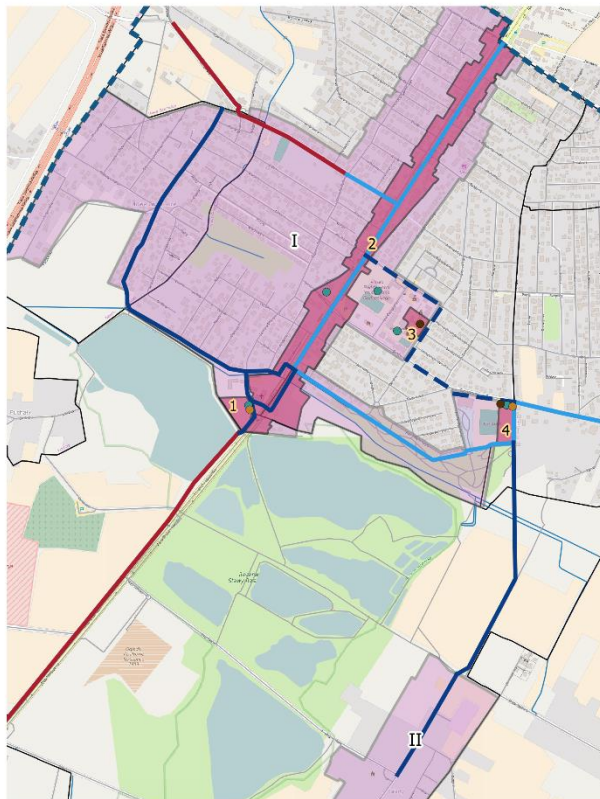
Należy podkreślić, że przedsięwzięcia przewidziane do realizacji w GPR nie są „przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko” w rozumieniu Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, o udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, zaś sam GPR nie jest dokumentem strategicznym wyznaczającym ramy dla realizacji „przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko”. Gminny Program Rewitalizacji wyklucza możliwość podejmowania działań naruszających przepisy odrębne dotyczące ochrony przyrody, co pozwoli na praktyczne wyeliminowanie działań mogących w przyszłości spowodować zniszczenie siedlisk zwierząt na pobliskim obszarze rezerwatu przyrody „Stawy Raszyńskie”. Załącznikiem do Gminnego Programu Rewitalizacji jest Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016-2023 – Integracja Społeczna i Terytorialna opracowana dla potrzeby przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

8. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych – mechanizmy komplementarności

8.1. Komplementarność przestrzenna

Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne znajdują się w granicach obszaru rewitalizacji, a ich lokalizacja pozwala na łatwy dostęp do obiektów, w których będą one realizowane. Efekty synergii zauważalny jest poprzez wzajemne przenikanie się i oddziaływanie efektów jakie przyniesie realizacja każdego z nich. Zwłaszcza przedsięwzięcia uzupełniające dopełniają potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez ułatwienia komunikacyjne oraz odzyskanie zabytkowego obiektu, kluczowego dla mieszkańców.

Rysunek 9. Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych



Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych

- Granica gminy Raszyn
 - Obszar rewitalizacji
 - Podstawowe zmiany funkcjonalno-przestrzenne związane z realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych:
 1. Modernizacja kompleksu Austerii
 2. Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej Al. Krakowskiej i jej najbliższego otoczenia
 3. Obiekt w trakcie realizacji - przedszkole
 4. Obiekt w trakcie realizacji - wielofunkcyjna hala sportowa
 - Ciągi pieszo-rowerowe:**
 - planowane do realizacji przez gminę niezależnie od uchwalenia GPR
 - proponowane do realizacji w ramach GPR (przedsięwzięcie uzupełniające)
 - stworzenie pasów rowerowych w ramach jezdni (przedsięwzięcie uzupełniające)
 - istniejące, istotne dla zachowania ciągłości planowanych tras
 - Lokalizacja przedsięwzięć o charakterze społecznym:**
 - Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami
 - Organizacja miejsca zajęć i usług dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych
 - Kompleksowe wsparcie rodziny
- Dodatkowo na podobszarze nr I w Nowych Grocholicach planowana jest realizacja Domu Spotkań, a na podobszarze rewitalizacji nr II w Fałentach planowana jest realizacja Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych.

mapa podkładowa: Openstreetmap.org

Źródło: opracowanie własne, podkład mapowy © autorzy OpenStreetMap

8.2. Komplementarność problemowa

Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i potrzeby mieszkańców. Problemy społeczne przenikają się wzajemnie, często są rezultatem związków przyczynowo skutkowych, np. osoby niepełnosprawne wymagają większej opieki oraz nakładów finansowych związanych z pielęgnacją oraz utrzymaniem dobrej jakości życia, co może powodować drastycznie zmniejszenie dochodów rodziny, bezrobocie jednego z rodziców który pełni stałą opiekę nad dzieckiem w ciągu dnia itp. Poniższa tabela (32) przedstawi powiązania problemowe między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Przedsięwzięcia uzupełniające, które mają charakter inwestycyjny, wspierają przedsięwzięcia podstawowe, które dotyczą zadań społecznych, skierowanych do społeczności lokalnej i wsparcia jej rozwoju. Przedsięwzięcia uzupełniające w pierwszej kolejności kwalifikowane zostały do sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej (w poniższej tabeli), jednakże w pełni wspierają sferę społeczną, która wspierana jest poprzez realizację przedsięwzięć podstawowych.

Tabela 32 Komplementarność problemowa pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

| LP | Zdiagnozowane problemy Przedsięwzięcia | Problemy społeczne | | | | | Problemy przestrzenne i techniczne | | | |
|--------------------------------------|---|------------------------------|---------|-------------------------------|-------------------|--------------|--|--|---|--|
| | | Długotrwała i ciężka choroba | Ubóstwo | Problemy opiekuńcze, rodzinne | Niepełnosprawność | Uzależnienia | Brak miejsc integracji społecznej/ degradacja więzi między-sąsiedzkich | Niedostatek wysokiej jakości przestrzeni publicznych | Bariera architektoniczne i niskiej jakości ciągi piesze | Niewystarczająca liczba obiektów infrastruktury społecznej |
| PRZEDSIĘWZIĘCIA PODSTAWOWE | | | | | | | | | | |
| 1. | Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami | x | x | x | x | | x | | | |
| 2. | Organizacja miejsca usług i zajęć dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych | | x | x | x | x | x | | | x |
| 3. | Kompleksowe wsparcie rodziny | x | x | x | | x | x | | | x |
| 4. | Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych | x | x | x | x | | x | | x | x |
| 5. | Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskiej | | | | | | x | x | x | x |
| PRZEDSIĘWZIĘCIA UZUPEŁNIAJĄCE | | | | | | | | | | |
| 6. | Funkcjonalny system połączeń podobszarów rewitalizacji | | | | | | | x | x | |
| 7. | Zagospodarowanie i renowacja zabytkowego kompleksu Austerii na cele społeczne - utworzenie Centrum Integracji Społecznej w Raszynie | | x | | | | x | x | | x |
| 8. | Utworzenie domu spotkań oraz organizacja zajęć aktywizujących lokalną społeczność w Nowych Grocholicach | | | | | | x | x | | x |
| 9. | Realizacja zadań Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa | | x | x | | | | | | |
| 10. | Budowa i wdrożenie zintegrowanego systemu wsparcia usług opiekuńczych opartego na narzędziach technologii informacyjno-komunikacyjnych (E-Opieka) | x | | x | x | | x | | | |
| 11. | Wydarzenia „Akademia przedszkolaka” | | | | | | x | | | |
| 12. | Pikniki edukacyjno-kulturalne | | | | | | x | | | |
| 13. | Pikniki wielokulturowości | | | | | | x | | | |

Źródło: opracowanie własne



8.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

W celu zapewnienia jak najefektywniejszej współpracy pomiędzy realizatorami, partnerami przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz interesariuszami rewitalizacji zostaną wdrożone zasady komunikacji, procedur oraz ścieżek podejmowania decyzji na szczeblach instytucji publicznych. Operatorem wdrażającym i zapewniającym spójność proceduralno-instytucjonalną będzie Referat Realizacji Projektów w Urzędzie Gminy Raszyn. Szczegółowe mechanizmy współpracy zostały opisane w rozdziale 10. „Struktura zarządzania ...” .

8.4. Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się w całościową realizację polityki gminy mającą na celu podniesienie jakości życia poprzez inwestycje dotyczące infrastruktury technicznej i społecznej. W latach 2015-2016, a także w trakcie trwania opracowania projektu gminnego programu rewitalizacji zrealizowano następujące inwestycje (dotyczące zarówno obszaru rewitalizacji jak i gminy):

- Budowa Centrum Kultury Raszyn w Raszynie, Al. Krakowska 29a
- Podniesienie jakości bazy oświatowo-edukacyjno-sportowej i ich oferty
- Doposażenie placów zabaw i siłowni plenerowych

Pozostałe inwestycje:

- rozpoczęto budowę 8. Oddziałowego Przedszkola przy ul. Poniatowskiego 18 w Raszynie, w którym będzie miejsce dla 200 dzieci (termin zakończenia budowy to 30 czerwca 2017 r.)
- wykonano projekt, wyłoniono wykonawcę i wprowadzono go na budowę Wielofunkcyjnej Hali Sportowej przy ul. Sportowej w Raszynie (termin zakończenia budowy to połowa 2018 r.)
- rozbudowa ścieżek rowerowych w ramach ZIT (7,1 km i 5,4 mln zł na budowę ścieżek rowerowych ze środków europejskich)

Wyraża się poprzez zaplanowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych w sposób kompleksowy, który pozwoli na synchronizację działań w czasie obowiązywania GPR oraz będzie realizowane zgodnie z przyjętym harmonogramem (rozd. 8).

8.5. Komplementarność źródeł finansowania

W celu zróżnicowania finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz zwiększenia szansy ich realizacji, władze samorządowe będą zobowiązane do pozyskiwania środków na realizację Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016 – 2023 z różnych źródeł.

Potencjalne źródła pozyskiwania funduszy na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych to:



Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna



MINISTERSTWO
ROZWOJU



Unia Europejska
Fundusz Spójności



- środki Unii Europejskiej (EFRR, EFS) - Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014 – 2020 oraz Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
- budżet Państwa – programy wsparcia i dotacji z poszczególnych Ministerstw, np. Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020 i Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020 (krajowe środki publiczne), konkursy w ramach Programu Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020 (Departament Pomocy i Integracji Społecznej, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej)
- środki własne (prywatne i publiczne) – środki własne gminy i podmiotów prywatnych
- środki z innych źródeł, np. dotacje i konkursy organizowane przez trzeci sektor: programy dotacyjne i konkursowe Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce – program Działaj Lokalnie, dotacje Fundacji Banku Zachodniego WBK, Fundacji Kronenberga, Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży, Fundacji Batorego.

Poziom dofinansowania odnosi się wyłącznie do kosztów kwalifikowanych, które zostaną szczegółowo opisane we wnioskach o dotację na realizację poszczególnych przedsięwzięć. Szczegółowa tabela prezentująca udział/wartość poszczególnych źródeł finansowania została umieszczona w rozdz. 8. „Szacunkowe ramy finansowe...”

9. Szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych

Gminny Program rewitalizacji będzie realizowany od 2017 roku, po przyjęciu uchwały Rady Gminy. Jak wskazano w rozdziale dotyczącym komplementarności, dywersyfikacja źródeł finansowania Programu będzie zachodzić na poziomie środków publicznych i prywatnych, środków Unii Europejskiej, budżetu Państwa i innych dostępnych w danym czasie zewnętrznych źródeł pozyskiwania funduszy.

Tabela 33. Ramowy harmonogram realizacji przedsięwzięć podstawowych

| Lp. | Nazwa przedsięwzięcia | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
|--|---|------|------|------|------|------|------|------|
| Przedsięwzięcia wieloletnie, realizowane rokrocznie | | | | | | | | |
| 1. | Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami | x | x | x | x | x | x | x |
| 2. | Organizacja miejsca usług i zajęć dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych | x | x | x | x | x | x | x |
| 3. | Kompleksowe wsparcie rodziny | x | x | x | x | x | x | x |
| Przedsięwzięcia realizowane etapami | | | | | | | | |
| 4. | Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych: | | | | | | | |
| | wyłonienie lokalizacji | x | x | | | | | |
| | adaptacja budynku | | | x | x | x | | |
| | eksploatacja | | | | | x | x | x |
| 5. | Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskiej | | | | | | | |
| | przygotowanie inwestycji | x | x | x | x | x | | |
| | realizacja | | | | | | x | x |

Źródło: opracowanie własne

Tabela 34. Indykatywne ramy finansowe przedsięwzięć podstawowych

| LP. | Przedsięwzięcia | Wartość projektu | Udział środków Unii Europejskiej (EFRR, EFS) | Udział krajowych środków publicznych | Udział środków własnych (prywatne i publiczne) | Udział środków z innych źródeł | Udział środków Unii Europejskiej (EFRR, EFS) | Udział krajowych środków publicznych | Udział środków własnych (prywatne i publiczne) | Udział środków z innych źródeł |
|-------------|---|------------------|--|--------------------------------------|--|--------------------------------|--|--------------------------------------|--|--------------------------------|
| | | (zł) | % | | | | zł | | | |
| 1. | Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami | 300 000 | 50 | 20 | 10 | 20 | 150 000 | 60 000 | 30 000 | 60 000 |
| 2. | Organizacja miejsca usług i zajęć dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych | 350 000 | 20 | 45 | 15 | 20 | 70 000 | 157 500 | 52 500 | 70 000 |
| 3. | Kompleksowe wsparcie rodziny | 1 500 000 | 85 | 0 | 15 | 0 | 1 275 000 | 0 | 225 000 | 0 |
| 4. | Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych | 800 000 | 65 | 20 | 15 | 0 | 520 000 | 160 000 | 120 000 | 0 |
| 5. | Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskiej | 25 000 000 | 85 | 0 | 15 | 0 | 21 250 000 | 0 | 3 750 000 | 0 |
| Suma | | 27 950 000 | 5,35 | 0,78 | 1,10 | 10,00 | 1 495 000 | 217 500 | 307 500 | 130 000 |

Tabela 35. Uszczegółowienie źródeł finansowania przedsięwzięć podstawowych

| Lp. | Nazwa przedsięwzięcia | Źródło finansowania – Program Operacyjny | Źródło finansowania – budżet Państwa i środki własne | Źródło finansowania – środki z innych źródeł |
|-----|---|---|---|---|
| 1. | Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami | środki unijne w ramach EFS: RPO WM działanie 9.2, PO WER działanie 4.1, | Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020; środki własne gminy | Fundacja Batorego w ramach programu dotacji Obywatele dla demokracji, Akademia Rozwoju Filantropii w ramach programu dotacji Działaj Lokalnie |
| 2. | Organizacja miejsca usług i zajęć dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych | środki unijne w ramach EFS: RPO WM działanie 9.2, PO WER działanie 4.1 | Program Fundusz Inicjatyw Obywatelskich na lata 2014–2020, Program Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020; środki własne gminy | Akademia Rozwoju Filantropii w ramach programu Działaj Lokalnie, dotacje Fundacji Kronenberga, Fundacji Banku Zachodniego WBK, program dotacji Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży |
| 3. | Kompleksowe wsparcie rodziny | środki unijne w ramach EFS: RPO WM działanie 9.2, PO WER działanie 4.1 | środki własne gminy | - |
| 4. | Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych | środki unijne w ramach EFS: RPO WM działanie 9.2 | Rządowy Program Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014-2020 (Program ASOS) | środki prywatne |
| 5. | Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskiej | środki unijne w ramach EFRR: RPO WM działanie 6.2 | środki własne gminy | - |

Źródło: opracowanie własne

Łączny koszt realizacji podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych szacowany jest na około 27 950 000 zł. Poniżej prezentowana jest planowany rozkład środków finansowych.

Tabela 36. Koszt realizacji GPR (zł)

| 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 |
|---------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|
| 239 571 | 2 395 714 | 2 395 714 | 3 593 571 | 4 312 285 | 5 749 714 | 5 270 571 |

Źródło: opracowanie własne



Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna



MINISTERSTWO
ROZWOJU



Unia Europejska
Fundusz Spójności



10. Mechanizmy włączania różnych grup interesariuszy w procesie rewitalizacji. Partnerstwo i partycypacja

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. istotnym elementem programu rewitalizacji jest włączenie jak największej liczby interesariuszy podczas opracowywania Diagnozy oraz Programu Rewitalizacji. W celu rozpoznania problemów oraz skali ich natężenia, w proces opracowania dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn zaangażowane zostało szerokie grono interesariuszy z obszaru rewitalizacji:

- przedstawiciele trzeciego sektora m.in. Stowarzyszenie Projekt Raszyn oraz Raszynskie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich Klub „Arka”
- przedsiębiorców z obszaru rewitalizacji
- podmioty organizacyjne Urzędu Gminy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Biblioteka Publiczna, placówki oświatowe i kulturalne (Centrum Kultury Raszyn)
- przedstawiciele samorządu gminnego: Radni Gminy oraz pracownicy Urzędu Gminy Raszyn
- mieszkańcy obszaru rewitalizacji
- przedstawiciele zarządów i członkowie osiedli mieszkaniowych, sołtysi

W okresie opracowywania dokumentu przeprowadzono szereg spotkań z różnymi grupami społecznymi w formie spotkań konsultacyjnych, warsztatów projekcyjnych, wywiadów grupowych, spotkań diagnostycznych oraz spacerów badawczych, które zostały opisane w poniższych podrozdziałach. Interesariusze mieli decydujący wpływ na obecny kształt dokumentu oraz jego zapisy. Zastosowanie zróżnicowanych form konsultacji społecznych pozwoliło na poznanie potrzeb rewitalizacyjnych wielu środowisk. Raport ze wszystkich spotkań są dostępne w BIP Urzędu Gminy (www.bip.raszyn.pl/?c=530) oraz na stronie www.rewitalizacja.raszyn.pl

10.1. Etap opracowania Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

Włączenie interesariuszy w proces opracowania Diagnozy trwało od 3 sierpnia do 16 września 2016 r. W pierwszej kolejności zrealizowane zostało **badanie ankietowe metodą PAPI²³** opartej na bezpośredniej rozmowie z respondentem, które odbyło się w dniach 3-5 sierpnia 2016 r. Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w najbardziej uczęszczanych miejscach Gminy, głównie wzdłuż Al. Krakowskiej, w pobliżu Rynku jak również w sołectwach. W sumie udział wzięło 393 respondentów. Pytania zawarte w kwestionariuszach dotyczyły ogólnej oceny gminy, wskazania problemów (społecznych, środowiskowych, gospodarczych, przestrzenno-

²³ Wyniki badania zostały dołączone do dokumentu pn. Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji do Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Raszyn na lata 2016-2023”. Raport z badania dostępny jest również w BIP Urzędu Gminy Raszyn www.bip.raszyn.pl/?a=10982

funkcjonalnych, technicznych) z podziałem na poszczególne lokalizacje (osiedla, sołectwa gminy). Ostatnim elementem ankiety było wskazanie grup, które będą głównymi odbiorcami działań rewitalizacyjnych. Drugą formą było **spotkanie diagnostyczne**, które odbyło się 8 sierpnia 2016 r. i wzięło w nim udział ok. 30 osób stanowiących grupę radnych, sołtysów, mieszkańców, lokalnych aktywistów, przedstawicieli organizacji pozarządowych, przedsiębiorców. Celem spotkania było poznanie opinii uczestników na temat obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz dyskusja o problemach gminy, które mogą zostać rozwiązane dzięki realizacji GPR. W pierwszej części spotkania przedstawiono najważniejsze założenia Gminnego Programu Rewitalizacji. Kolejno zostały przedstawione wyniki badania ankietowego przeprowadzonego w dnia 3-5 sierpnia 2016 r. oraz propozycja wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Druga część spotkania polegała na przeprowadzeniu dyskusji na temat miejsc problemowych w gminie, podczas której analizowano aspekty społeczne, gospodarcze, środowiskowe oraz przestrzenno-funkcjonalne i techniczne.

W procesie opracowania dokumentu Diagnozy odbyły się **konsultacje społeczne projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Raszyn**, które trwały od 17 sierpnia do 16 września 2016 r. Wypełnione **formularze uwag** (papierowe i elektroniczne) można było składać:

- drogą elektroniczną na adres e-mail, online na stronie Cyfrowa Demokracja,
- drogą korespondencyjną,
- bezpośrednio w Urzędzie Gminy Raszyn lub w Centrum Kultury Raszyn.

Pytania w formularzu dotyczyły propozycji ewentualnych zmian obszaru zdegradowanego, obszaru rewitalizacji oraz propozycje dodatkowych uwag dotyczących przedmiotu konsultacji. W sumie złożono 125 formularzy obejmujących wszystkich interesariuszy. Odnotowano 247 zagadnień, które pozwoliły na wyodrębnienie dziewięciu głównych tematów. Informacje o odbywających się konsultacjach zawarte były w obwieszczeniu wójta gminy, w Centrum Kultury Raszyn, na portalu Cyfrowa Demokracja, na stronie internetowej Urzędu Gminy Raszyn i w Biuletynie Informacji Publicznej, w artykule pełnomocnika ds. rewitalizacji w lokalnej gazecie (Kurier Raszynski) oraz szerzone podczas spotkania konsultacyjnego 30 sierpnia 2016 r. **Raport z konsultacji dostępny jest w BIP Gminy Raszyn** (www.bip.raszyn.pl/?c=530). W wielu formularzach uwag pisano o propozycjach na działania rewitalizacyjne, co wskazywało na szczególne zaangażowanie interesariuszy w proces opracowania dokumentu.

Drugą formą prowadzenia konsultacji społecznych, dotyczących projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Raszyn, były **wywiady i uwagi ustne**, które również można było składać przez cały miesiąc trwania konsultacji społecznych w Centrum Kultury Raszyn oraz w Referacie Realizacji Projektów.

Uwagi ustne można było zgłaszać również w **Mobilnym Punkcie Konsultacyjno-Informacyjnym** podczas gminnych dożynek oraz pikniku inauguracyjnego edukacyjno-kulturalny rok w Centrum

Kultury Raszyn. W ramach tej formy konsultacji wpłynęła 1 uwaga, która dotyczyła zmiany obszaru rewitalizacji.

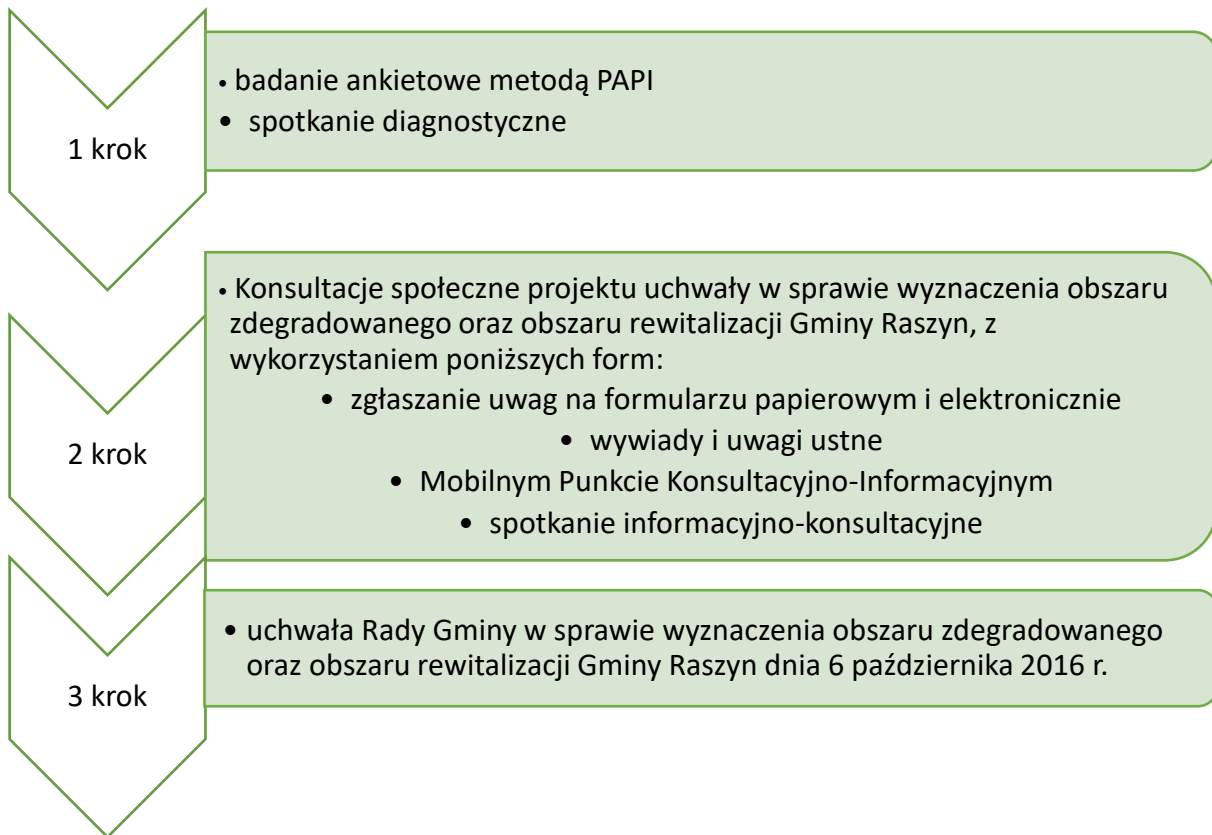
Trzecią formą konsultacji społecznych, dotyczących projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Raszyn, było **spotkanie konsultacyjne**, które odbyło się 30 sierpnia w Centrum Kultury Raszyn. W spotkaniu wzięło udział 36 osób i byli to mieszkańcy, przedsiębiorcy, lokalni liderzy, organizacje pozarządowe oraz przedstawiciele samorządu. Spotkanie rozpoczęło wprowadzeniem w tematykę rewitalizacji i uwarunkowań związanych z opracowaniem GPR. Następnie przedstawiono granicę obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. W następnej kolejności rozpoczęto dyskusję, której celem było zgłaszanie uwag i wniosków dotyczących wyżej wymienionych obszarów. Notatka ze spotkania została opublikowana na stronie internetowej www.rewitalizacja.raszyn.pl oraz w BIP Urzędu Gminy Raszyn²⁴

Etap diagnozy sytuacji w gminie (rezultatem jest dokument Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji do GPR – załącznik nr. 4) został zakończony podjęciem **uchwały Rady Gminy w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji Gminy Raszyn dnia 6 października 2016 r.**²⁵

²⁴ Treść notatki dostępna jest na stronie internetowej www.bip.raszyn.pl/?a=11033.

²⁵ Uchwała dostępna pod adresem www.edziennik.mazowieckie.pl/#/legalact/2016/8868/ dostęp 18.01.2017

Schemat 3. Partycypacja na etapie opracowania Diagnozy (służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji do Gminnego Programu Rewitalizacji)



10.2. Etap opracowania Programu Rewitalizacji

Po zakończeniu etapu Diagnozy rozpoczęto opracowywanie Programu Rewitalizacji na podstawie uchwały Rady Gminy z dnia 4 listopada 2016 r. o przystąpieniu do opracowania GPR (Uchwała nr XXVIII /262/16 z dn. 04.11.2016 w sprawie przystąpienia do sporządzania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016 - 2023 - Integracja Społeczna i Terytorialna)²⁶. Pierwszą formą włączenia interesariuszy na tym etapie był **nabór kart przedsięwzięć rewitalizacyjnych**²⁷, które można było składać od 3 do 21 listopada 2016 r. Wypełniony formularz można było złożyć w następującej formie:

- drogą elektroniczną na adres e-mail;
- wypełniając formularz elektroniczny na stronie Cyfrowa Demokracja;
- drogą korespondencyjną na adres Urzędu Gminy Raszyn;
- bezpośrednio na biuro podawcze w Urzędzie Gminy.

W Centrum Kultury Raszyn można było również pobrać formularz w formie papierowej.

Łącznie wpłynęło 15 kart przedsięwzięć, z czego 3 z nich złożono do biura podawczego, elektronicznie przez stronę Cyfrowa Demokracja wpłynęły 2 propozycje przedsięwzięć,

²⁶ Uchwała dostępna pod adresem www.bip.raszyn.pl/?a=11290

²⁷ Ogłoszenie o naborze dostępne pod adresem www.rewitalizacja.raszyn.pl oraz na BIP Urzędu Gminy Raszyn www.bip.raszyn.pl/?c=530

natomiast na adres e-mail przesłano 9 kart przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Podczas **dyżuru konsultacyjno-informacyjnego w Centrum Kultury Raszyn** wpłynęła 1 uwaga. Karta przedsięwzięć rewitalizacyjnych dotyczyła wskazania propozycji działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji. Zgłoszone przedsięwzięcia dotyczyły:

1. Upamiętnienia najstarszych miejsc archeologicznych
2. Kompleksowej rewitalizacji budynku Austerii
3. Utworzenia grupy wsparcia dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi
4. Utworzenia domu spotkań w Nowych Grocholicach
5. Poprawy połączeń komunikacyjnych między podobszarami rewitalizacji (rozbudowa sieci ścieżek pieszo-rowerowych; zgłoszono trzy przedsięwzięcia podobne tematycznie)
6. Utworzenie Domu pobytu dla osób starszych
7. Wsparcie rodziny
8. Wybudowanie ciągu pieszo-jezdnego oraz parkingu przed segmentami al. Krakowska 27 a, b i c.
9. Poprawa bezpieczeństwa oraz zwiększenie atrakcyjności Al. Krakowskiej dla mieszkańców i przedsiębiorców poprzez spowolnienie ruchu na Al. Krakowskiej oraz zwiększenie dostępności otwartych terenów zielonych
10. Bazar Multikulturowy
11. Raszynski Klub Międzypokoleniowy
12. Uporządkowania ul. Dąbrowskiego w Raszynie (poza obszarem rewitalizacji)

Nadesłane zgłoszenia były weryfikowane przez Zespół ds. rewitalizacji powołany Zarządzeniem nr 159 Wójta Gminy Raszyn z dnia 17 listopada 2016 r. Zespół spotkał się dwukrotnie, jego zadaniem była ocena merytoryczna nadesłanych propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W trakcie jednego ze spotkań, w dn. 28 listopada 2016 r. uczestniczyli również wnioskodawcy kart przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Celem spotkania była integracja jednostkowych przedsięwzięć oraz doszczegółowienie zakresu przedmiotowego zaproponowanych działań. Rezultatem spotkania było opracowanie listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które zostały przedłożone do akceptacji przez Wójta Gminy Raszyn (łącznie 10 przedsięwzięć). Informacja podsumowująca prace Zespołu znajduje się do pobrania w BIP Urzędu Gminy²⁸. Pomysły zgłoszone w trakcie naboru przedsięwzięć były zbieżne z wnioskami, jakie pojawiły się w trakcie konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Formularze kart przedsięwzięć zostały złożone przez interesariuszy, którzy włączyli się w prace nad opracowaniem GPR od początku trwania projektu. Zaangażowanie widoczne było również wśród osób mieszkających poza obszarem rewitalizacji.

Kolejną formą włączenia interesariuszy w proces opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji było **spotkanie warsztatowo-projekcyjne**, które odbyło się 4 listopada 2016 r.

²⁸ <http://bip.raszyn.pl/?a=11344>

w Centrum Kultury Raszyn i wzięło w nim udział 17 osób – przedstawiciele samorządu lokalnego, radni, mieszkańcy, przewodniczący i członkowie rad osiedli. Celem spotkania projekcyjnego była wspólna dyskusja i wypracowanie w gronie głównych interesariuszy Gminnego Programu Rewitalizacji roboczej koncepcji wizji i kierunków działań, które przyczynią się do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Uczestnicy spotkania zostali podzieleni na dwie grupy, ich zadaniem było określenie jak będzie wyglądał obszar rewitalizacji w 2023 r. oraz jakie działania należy podjąć żeby przedstawiona wizja mogła zostać spełniona. Spotkanie zakończono przedstawieniem wypracowanych koncepcji.

Następną formą diagnozowania problemów oraz włączania szerokiego grona interesariuszy w proces opracowania GPR był spacer badawczy oraz wywiady z mieszkańcami, które odbyły się 15 listopada 2016 r. w dwóch podobszarach: **spacer badawczy w Podobszarze I** (osiedle Raszyn I i Raszyn II oraz sołectwo Nowe Grocholice), wywiady z mieszkańcami w Podobszarze II (sołectwo Falenty). W spacerze badawczym udział wzięło pięć osób, mieszkańców Podobszaru I. Celem spaceru było poznanie problemów i potrzeb interesariuszy rewitalizacji. Spacer został poprzedzony rozmową z uczestnikami, podczas której mieszkańcy wskazali na mapie występowanie miejsc zdegradowanych, czyli takich w których skupiają się problemy (w sferze społecznej, przestrzennej, gospodarczej i środowiskowej). Wytypowane lokalizacje stanowiły trasę spaceru. W **wywiadach z mieszkańcami**, zamieszkującymi na podobszarze II, udział wzięło 8 osób, mieszkańców Podobszaru II. Rezultaty pracy zostały wykorzystane do pogłębienia analizy obszaru rewitalizacji (szczegółowy opis spaceru badawczego oraz wywiadów z mieszkańcami znajduje się w rozdziale 2.8).

Wywiad grupowy odbył się 22 listopada 2016 r. w Centrum Kultury Raszyn, był kolejną formą włączenia interesariuszy w proces opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji. Jest to jedna z technik badawczych, która opiera się na rozmowie/dyskusji, dotyczącej wątku tematycznego w grupie uczestników (zwykle jest to grupa 6-10 osobowa). Na etapie sporządzania Gminnego Programu Rewitalizacji dla gminy Raszyn celem tego badania było poznanie doświadczeń i praktyk osób reprezentujących zróżnicowane środowiska oraz instytucje działające na obszarze rewitalizacji. Do udziału w wywiadzie zostali zaproszeni przedstawiciele różnych grup (rekrutacja odbywała się za pośrednictwem zaproszeń tradycyjnych dostarczonych korespondencyjnie oraz drogą mailową), w rezultacie udział wzięło 17 osób stanowiących przedstawiciele przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych, lokalnych aktywistów, Rady Gminy, członków Zarządu Osiedli oraz członków zarządu wspólnot mieszkaniowych. Spotkanie zostało podzielone na trzy bloki tematyczne. Pierwszy blok odnosił się do problemów w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, gospodarczej, środowiskowej oraz technicznej. Kolejny blok dotyczył ważnych miejsc/miejsc tożsamości związanych z miejscem zamieszkiwania, a ostatni współpracy międzysektorowej. Uczestnicy wywiadu mieli za zadanie włączyć się w dyskusję na podstawie pytań zawartych w poszczególnych blokach tematycznych. Szczegółowy opis przebiegu wywiadu oraz wnioski zostały opisane w podrozdziale nr 2.9.

Ostatnim etapem działań partycypacyjnych w procesie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji były **konsultacje społeczne projektu dokumentu GPR**, które odbyły się w okresie od



Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna



MINISTERSTWO
ROZWOJU



Unia Europejska
Fundusz Spójności



23 grudnia 2016 do 22 stycznia 2017 r. Zgłaszanie uwag do treści projektu odbywało się za pomocą formularza uwag w formie elektronicznej oraz papierowej. Formularze oraz dokument były do pobrania w punkcie informacyjno-konsultacyjnym w Centrum Kultury Raszyn oraz na stronach internetowych:

- Urzędu Gminy Raszyn (www.raszyn.pl),
- na dedykowanej stronie na temat rewitalizacji w Gminie Raszyn www.rewitalizacja.raszyn.pl
- na platformie do konsultacji społecznych www.cyfrowademokracja.pl.

Wypełnione czytelnie formularze można było dostarczyć:

- drogą elektroniczną na adres e-mail
- online na stronie cyfrowademokracja.pl
- drogą korespondencyjną na adres Urzędu Gminy Raszyn,
- bezpośrednio w Urzędzie Gminy Raszyn na biuro podawcze (Raszyn, ul. Szkolna 2a) w godzinach pracy urzędu.

Łącznie złożono 30 formularzy uwag. Złożone formularze uwag zawierały uwagi dotyczące:

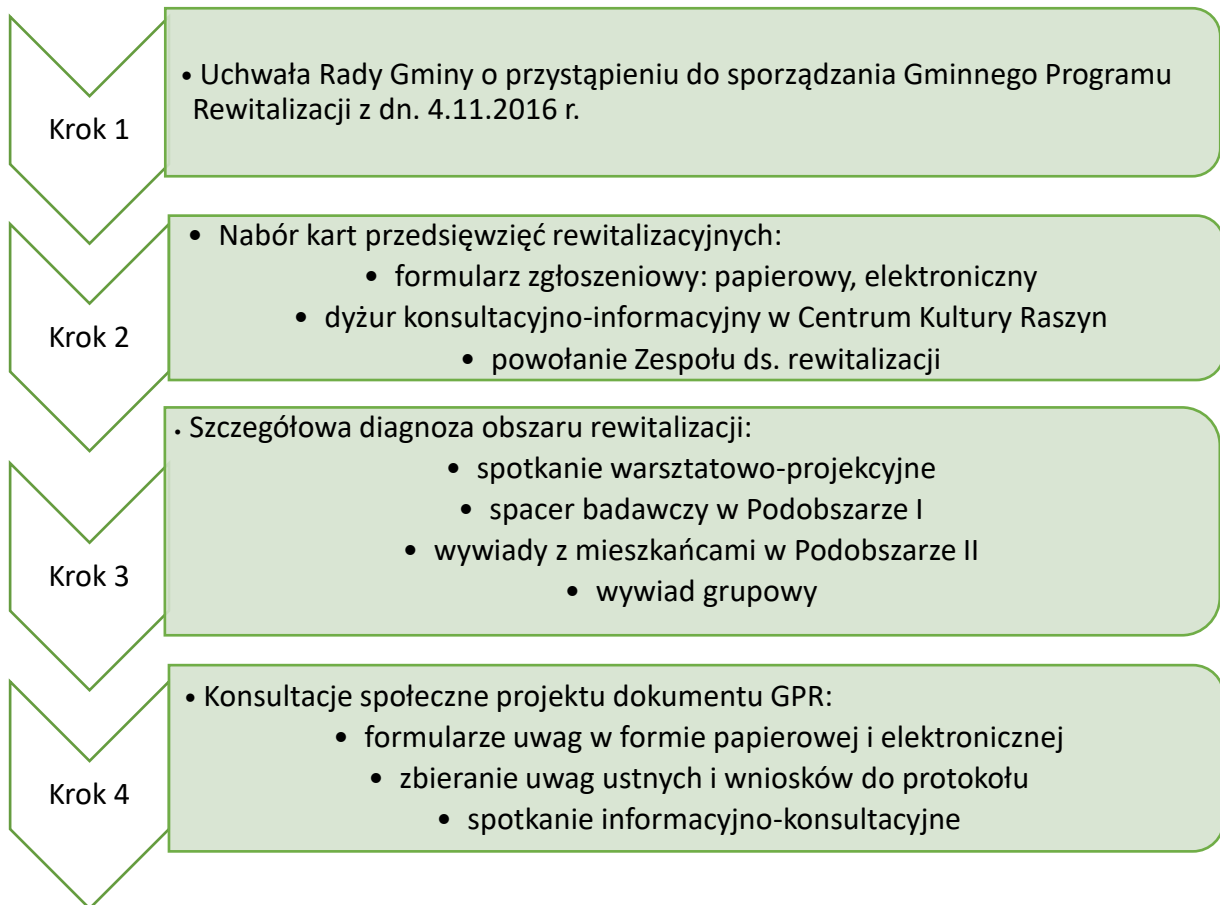
- uzupełnień w opisie przedsięwzięcia nr 6. Poprawa funkcjonalności przestrzennej Al. Krakowskie (jedna uwaga)
- lokacji dodatkowych odcinków ścieżek rowerowych (dwie uwagi)
- uzupełnień w podrozdziale pn. „Wywiad grupowy z interesariuszami” (dwie uwagi)
- dodania dwóch nowych przedsięwzięć (dwie uwagi)
- korekty w opisie przedsięwzięcia nr 5. Utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych z ofertą aktywizacyjną dla osób starszych
- pozostali wnioskodawcy złożyli formularze bez uwag lub wyrażali się przychylnie o przedsięwzięciach wpisanych do Programu Rewitalizacji.

Zbieranie uwag ustnych i wniosków do protokołu odbywało się również w Centrum Kultury Raszyn (Raszyn, Al. Krakowska 29a) i w Referacie Realizacji Projektów (Raszyn, ul. Unii Europejskiej 3), od poniedziałku do piątku w godzinach 10-14. Przez cały okres trwania konsultacji interesariusze nie skorzystali z tej formy konsultowania dokumentu, nie złożono uwag ustnych.

W ramach konsultacji społecznych projektu dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji w dniu 17 stycznia 2017 r. odbyło się spotkanie informacyjno-konsultacyjne, w którym udział wzięło 18 osób: mieszkańcy, przedsiębiorcy, lokalni liderzy i przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedstawiciele samorządu (radni i pracownicy Urzędu Gminy), Wójt Gminy Raszyn oraz Zastępca Wójta Gminy Raszyn. W trakcie spotkania podsumowano dotychczasowe formy włączenia interesariuszy w proces opracowania dokumentu oraz przedstawiono główne założenia Gminnego Programu Rewitalizacji (wizja, cele i przedsięwzięcia rewitalizacyjne). Następnie otworzono dyskusję, której celem było zgłaszanie uwag i wniosków dotyczących projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016 - 2023 – Integracja

Spółeczna i Terytorialna. Notatka ze spotkania została opublikowana na stronie www.rewitalizacja.raszyn.pl oraz w BIP Urzędu Gminy Raszyn²⁹.

Schemat 4. Partycypacja społeczna na etapie sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji



Działania informacyjno-promocyjne

W celu dotarcia do jak największej liczby interesariuszy przed każdym spotkaniem konsultacyjnym, warsztatem, badaniem (spacery badawcze, wywiady z mieszkańcami, wywiad grupowy) na tablicach informacyjnych oraz w miejscach użyteczności publicznej (np. Centrum Kultury Raszyn, Urząd Gminy) umieszczono **plakaty zapraszające** do udziału w pracach nad opracowaniem dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji. Ponadto w obiektach użyteczności publicznej rozdysponowano ulotki informacyjne, a w Urzędzie Gminy Raszyn umieszczono wielkoformatowy plakat informacyjny o prowadzonym projekcie. Do interesariuszy zostały wysłane **zaproszenia mailowe** informujące i zachęcające do udziału w nadchodzących wydarzeniach (wywiady grupowe, spacery badawcze, spotkania konsultacyjne i warsztaty, itd.). Dokumentacja działań informacyjnych (plakaty informacyjne, galeria zdjęć ze wszystkich spotkań z interesariuszami) dostępna jest na stronie internetowej

²⁹ Notatka ze spotkania jest dostępna pod adresem www.bip.raszyn.pl/?a=11475

poświęconej rewitalizacji gminy Raszyn
www.rewitalizacja.raszyn.pl/galeria.

www.rewitalizacja.raszyn.pl/galeria.

W trakcie opracowania GPR, w celu włączenia jak największej liczby interesariuszy o postępach prac informowano w lokalnej prasie:

- WPR Pruszków (15 września, 7 listopada 2016 r, 9 stycznia 2017 r.)
- Kurier Raszyński (6 i 12 sierpnia 2016 r.)
- Fakt24.pl (9 stycznia 2017 r.)
- Kurier Południowy (19 sierpnia 2016 r.)
- TVN Warszawa³⁰ (7 lutego 2017)

Z publikacjami można zapoznać się na **dedykowanej stronie internetowej poświęconej procesowi rewitalizacji w Gminie Raszyn:**

www.rewitalizacja.raszyn.pl/category/aktualnosci/publikacje/

Intensywna akcja promocyjno-informacyjna dotycząca opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji była prowadzona również poprzez organizację dodatkowych spotkań informacyjno-edukacyjnych, które odbyły się podczas:

- comiesięcznego Zebrania Klubu Seniora Raszyn działającego przy CKR w Raszynie (6 września 2016 r.)
- uroczystości wmurowania kamienia węgielnego oraz podpisania aktu erekcyjnego budowanego przedszkola publicznego w Raszynie (7 września 2016 r.) - rozmowy z dyrektorami placówek oświatowych
- zebrań sołeckich - Raszyn I (6 września 2016 r.), Dawidy Bankowe (8 września 2016 r.), Łady (11 września 2016 r.)
- zebrania Raszyńskiego Stowarzyszenia Rodzin Abstynenckich Klubu Arka (8 września 2016 r.)
- próby zespołu seniorów Barwy Jesieni działającego przy CKR w Raszynie (8 września 2016 r.)
- spotkania ze Stowarzyszeniem Projekt Raszyn (9 września 2016 r.)

Promocja oraz informowanie interesariuszy na temat opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji odbywało się również przy okazji wydarzeń prowadzonych w Centrum Kultury Raszyn.

W Centrum Kultury Raszyn odbywały się niemalże wszystkie spotkania mające na celu włączenie społeczności lokalnej w proces opracowania GPR (z wyjątkiem badań społecznych, spacerów,

³⁰ Materiał opublikowano na stronie internetowej TVN Warszawa www.tvnwarzawa.tvn24.pl/informacje,news,raszyn-rok-temu-zniknely-korki-czas-na-metropolie-i-tramwaj,222905.html

wywiadów z mieszkańcami). W placówce, przez okres prac nad opracowaniem GPR, mieścił się punkt konsultacyjny.

10.3. Etap wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji

Włączenie interesariuszy rewitalizacji w etap wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji będzie prowadzone w oparciu o dotychczasowe doświadczenia i dobre praktyki, wypracowane na etapie sporządzania Gminnego Programu Rewitalizacji, w zakresie informowania oraz konsultacji społecznych. Podczas opracowania dokumentu interesariusze rewitalizacji chętnie brali udział w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych, dlatego też na etapie wdrażania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzone będą **cykliczne spotkania z interesariuszami rewitalizacji**. Kontynuacja debaty i rozwijanie dialogu na temat rewitalizacji będzie okazją do rozmów z przedstawicielami samorządu lokalnego oraz realizatorami i partnerami przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Dzięki tego rodzaju spotkaniom interesariusze rewitalizacji mają szansę poznania szczegółów dotyczących realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych na poszczególnych etapach ich realizacji. Zatem kluczową kwestią będzie informowanie o postępach prac nad realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ale także popularyzacja zagadnienia rewitalizacji w gminie oraz zachęcanie interesariuszy rewitalizacji do uczestnictwa w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Na etapie realizacji poszczególnych etapów przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą możliwe do realizacji wywiady grupowe bądź spotkania z grupami przedstawicielskimi w celu konsultacji zastosowania zaproponowanych rozwiązań w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W celu zwiększenia zaangażowania interesariuszy w proces wdrażania GPR nadal będą prowadzone działania informacyjno-promocyjne w lokalnych mediach. Za rozpowszechnienie informacji o podejmowanych działaniach i terminach spotkań z interesariuszami będzie odpowiedzialny Operator Gminnego Programu Rewitalizacji. Podstawowe środki komunikacji obejmują umieszczenie informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy Raszyn, publikację ogłoszenia w lokalnej prasie oraz umieszczenie informacji na słupach informacyjnych. Uzupełnieniem będą ulotki oraz broszury informacyjne na temat procesu rewitalizacji w gminie, umieszczone w obiektach użyteczności publicznej.

W celu efektywnego włączenia mieszkańców w proces rewitalizacji przy okazji lokalnych wydarzeń, partnerzy prowadzący poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą organizowali szereg wydarzeń promocyjno-informacyjnych takich jak np. konkursy dla dzieci, młodzieży i dorosłych, piknik rodzinny, inicjatywy sąsiedzkie dzięki którym będzie możliwość porozmawiania o konkretnym przedsięwzięciu oraz zgłosić chęć udziału w prowadzonych projektach. W razie zaistnienia potrzeby może zostać przeprowadzony nabór uczestników do projektów realizowanych w ramach przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W procesie włączenia mieszkańców w proces rewitalizacji będą uczestniczyły jednostki organizacyjne gminy, np. GOPS, Biblioteka Publiczna, placówki kulturalne i oświatowe, które będą wykorzystywały swoją wiedzę i doświadczenie z codziennej pracy z mieszkańcami obszaru rewitalizacji.

Ponadto w celu włączenia interesariuszy w proces decyzyjny nad realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych prowadzone będą **badania opinii (ankiety)** wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji. Zaangażowanie społeczności lokalnej, w tym **trzeciego sektora oraz przedsiębiorców** będzie kluczowym elementem gwarantującym powodzenie przeprowadzonego procesu rewitalizacji. Powierzenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym będzie kolejną formą włączenia trzeciego sektora w działania rewitalizacyjne w gminie. Organizacje pozarządowe pełnią główną rolę w budowie i wzmacnianiu kształtującego się społeczeństwa obywatelskiego. Z tego powodu samorząd lokalny może zlecić organizacjom pozarządowym część zadań, w ramach zawartego partnerstwa. Zasady tworzenia partnerstw reguluje corocznie uchwalany Program Współpracy Gminy Raszyn z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie zadań publicznych. Głównym celem programu jest budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami w środowisku lokalnym. Podczas wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji partnerstwo może zostać utworzone w celu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych lub w odpowiedzi na wyznaczone w Programie cele. Partnerstwo może być związane z inicjatywy władz miasta bądź organizacji pozarządowej.

Nawiązanie współpracy z przedsiębiorcami będzie odbywać się poprzez cykliczne spotkania w formie forum, na którym będą omawiane różne scenariusze włączenia sektora prywatnego w proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji. Przewiduje się przeprowadzenie kampanii promocyjnej w lokalnych mediach oraz wysyłkę zaproszeń do przedsiębiorców prowadzących działalność na obszarze rewitalizacji.

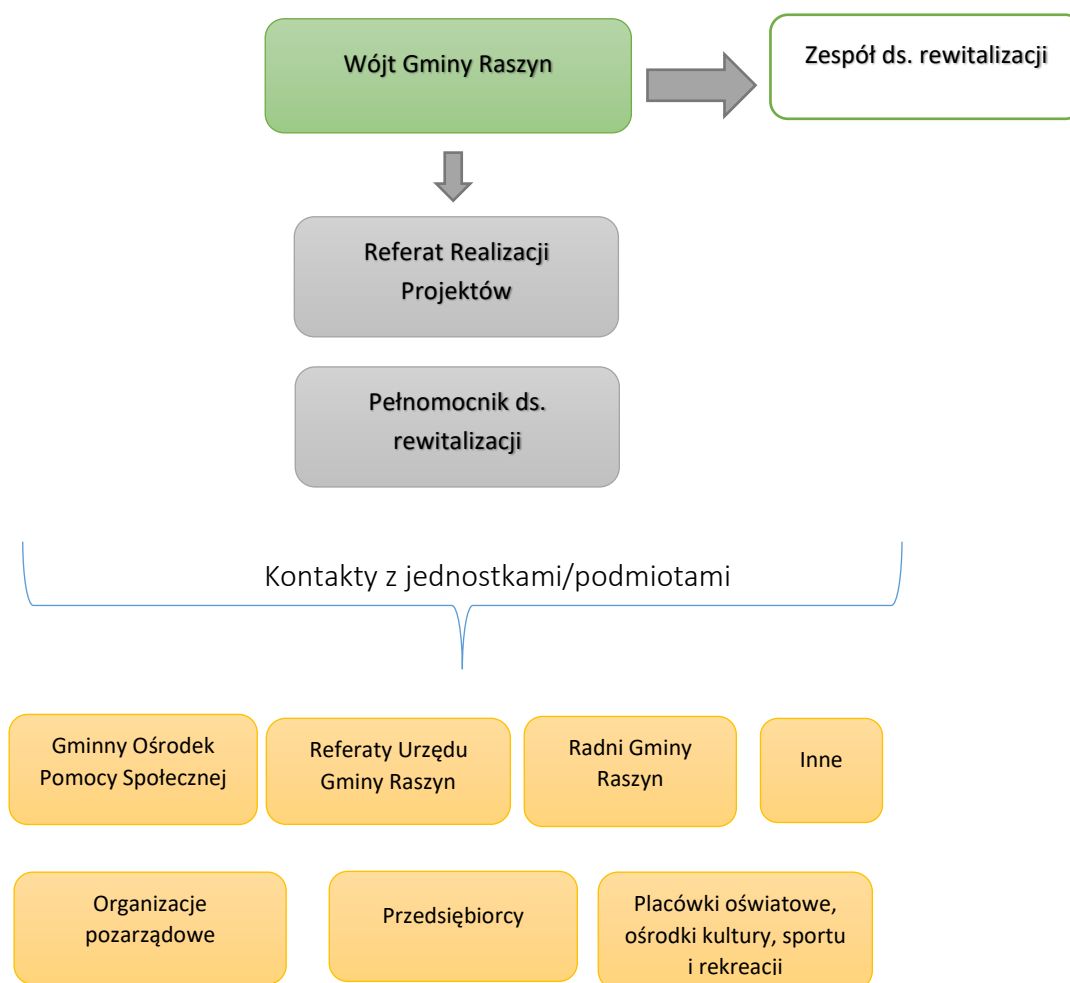
Rysunek 10. Interesariusze rewitalizacji zaangażowani w proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji



11. Struktura zarządzania gminnym programem rewitalizacji

Za opracowanie dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji odpowiedzialny był pełnomocnik ds. Rewitalizacji oraz Referat Realizacji Projektów. Współpraca obu podmiotów była monitorowana przez Wójta Gminy Raszyn. Struktura realizacji zarządzania GPR oraz sposób podejmowania decyzji na etapie przygotowania dokumentu został przedstawiony na poniższym schemacie.

Schemat 5. Struktura zarządzania na etapie opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji



Pełnomocnik ds. rewitalizacji oraz Referat Realizacji Projektów byli odpowiedzialni za informowanie i zapraszanie interesariuszy do zaangażowania się w opracowanie dokumentu GPR oraz kontakt z osobami i podmiotami posiadającymi dane niezbędne do opracowania pogłębionej analizy obszaru rewitalizacji. Zespół ds. Rewitalizacji, o którym mowa w rozdz. 9.2, odpowiedzialny był za weryfikację nadesłanych propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych przez interesariuszy rewitalizacji.

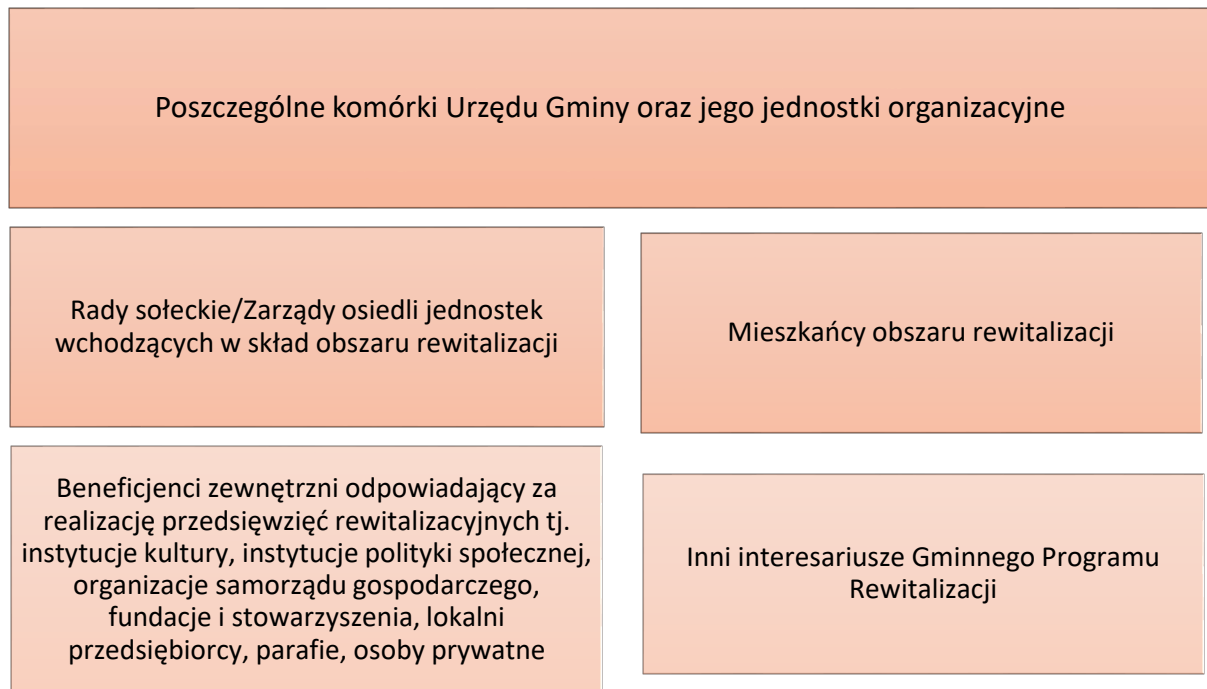
Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji jest zadaniem trudnym i złożonym z uwagi na dużą liczbę partnerów uczestniczących w jego realizacji oraz wielodyscyplinarny charakter przedsięwzięć, przewidzianych do realizacji. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji zadaniem własnym Gminy jest m.in. tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji.

Skuteczna realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji będzie prowadzona w oparciu o następujące zasady:

1. **Kompleksowość** – realizacja działań i przedsięwzięć wieloaspektowo, z perspektywy całej Gminy; zasada jest weryfikowana na poziomie Programu (GPR), a nie pojedynczych przedsięwzięć.
2. **Koncentracja terytorialna** – Program (GPR) realizowany jest na wskazanym obszarze kryzysowym, który charakteryzuje się szczególnymi warunkami w skali Raszyna. Jednocześnie zachowana jest koncentracja środków na zadania priorytetowe o największych korzyściach społecznych.
3. **Komplementarność** – przedsięwzięcia realizowane w ramach różnych działań i priorytetów wzajemnie się uzupełniają; inwestycje publiczne są realizowane równolegle z przedsięwzięciami wspierającymi i towarzyszącymi partnerów zewnętrznych.
4. **Partnerstwo** – do realizacji GPR włączają się partnerzy społeczni, gospodarczy i instytucjonalni, którzy będą również realizatorami przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Warunkiem skutecznego partnerstwa jest otwarta i ciągła komunikacja.
5. **Współpraca** – współdziałanie wewnątrz komórek i jednostek organizacyjnych Urzędu Gminy Raszyn, pomiędzy partnerami publicznymi, społecznymi i prywatnymi; realizacja zasady dotyczy zarówno ustalania priorytetów, realizacji przedsięwzięć, jak i mierzenia ich efektów.
6. **Stały monitoring** realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji i jego ewaluacja.



Schemat 6. Główne strony współpracy przy wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji



Głównym celem wdrażania GPR jest budowanie partnerstwa między koordynatorem procesu - Urzędem Gminy a innymi podmiotami publicznymi oraz prywatnymi i pozarządowymi działającymi w gminie. Właściwe zarządzanie wdrażaniem wymaga przyjęcia odpowiednich rozwiązań organizacyjnych prezentowanych poniżej.

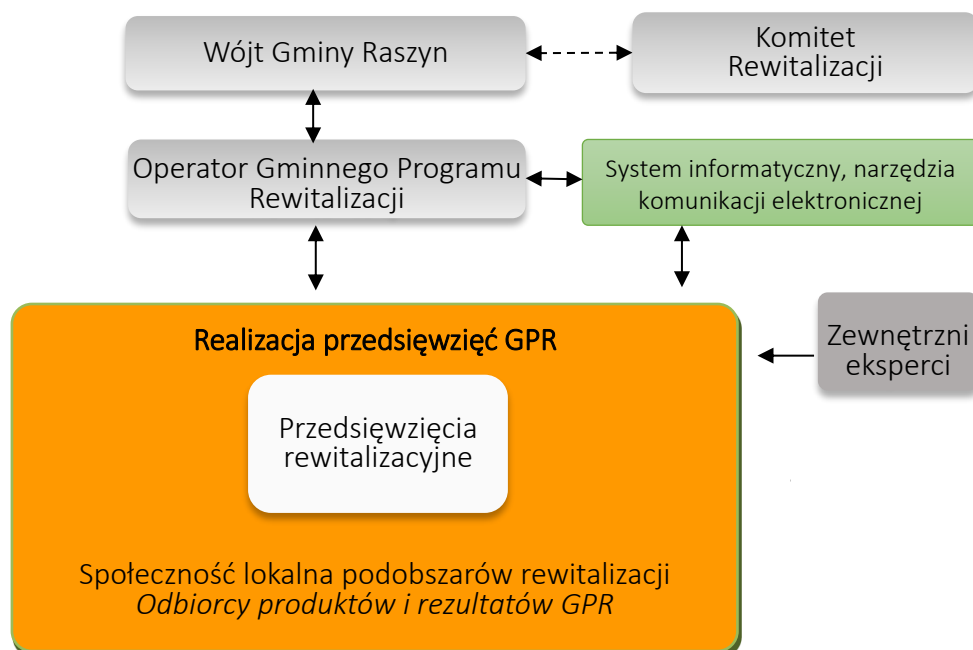
11.1. Organizacja wdrożenia

We wdrożeniu Gminnego Programu Rewitalizacji będą brały udział dwa typy podmiotów:

- **Podmioty wykonawcze**, tzn. jednostki odpowiedzialne za realizację poszczególnych przedsięwzięć,
- **Podmioty zarządzające**, tzn. jednostki zarządzające oraz koordynujące wdrażanie całości Gminnego Programu Rewitalizacji, które równocześnie prowadzą monitoring oraz ocenę GPR.

Wdrażanie i monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji będą realizowane z udziałem szerokiego grona interesariuszy. Poniżej przedstawiona jest organizacja wdrożenia.

Rysunek 11. Organizacja wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji



Źródło: opracowanie własne

Organem mającym ustawowe umocowanie do zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji jest **Wójt Gminy Raszyn**, który ustanawia pozostałe elementy struktury zarządzania wdrożeniem.

11.2. Komitet Rewitalizacji

Komitet Rewitalizacji będzie stanowił forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami Gminy w zakresie prowadzenia i oceny rewitalizacji. Jednocześnie będzie on pełnił funkcję opiniodawczo-doradczą dla Wójta Gminy Raszyn.

Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określa Rada Gminy w drodze uchwały, zapewniając wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli. Podjęcie uchwały w tej sprawie będzie poprzedzone konsultacjami społecznymi.

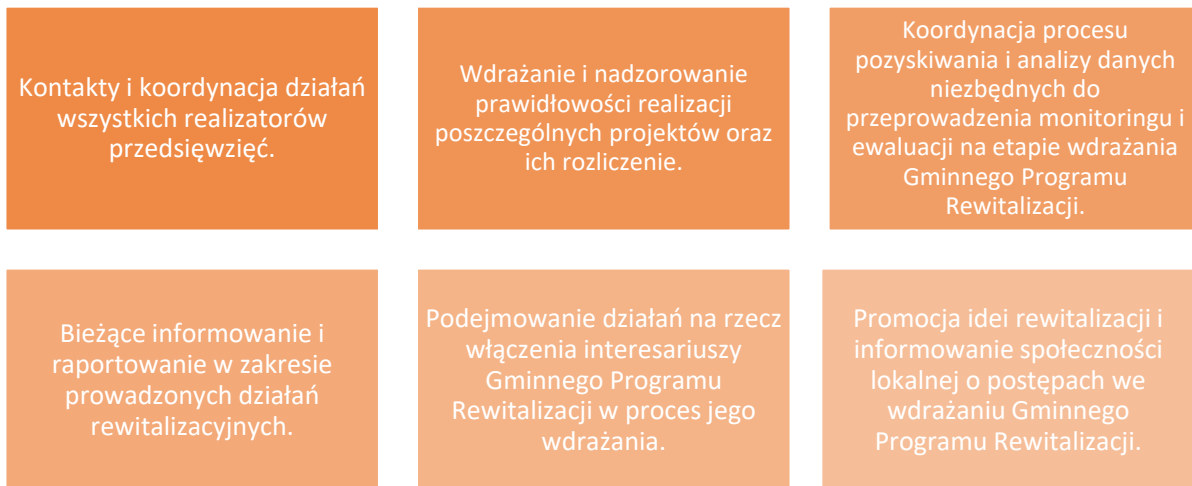
Zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. art.7 ust. 3 zasady, o których mowa powyżej, określa w drodze uchwały, rada gminy przed uchwaleniem gminnego programu rewitalizacji albo w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia jego uchwalenia. W przypadku GPR Gminy Raszyn, uchwalenie Zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji odbędzie się po przyjęciu GPR przez Radę Gminy.

Wójt Gminy Raszyn, zgodnie z art. 7 ust.4 niezwłocznie po podjęciu przez radę gminy uchwały w sprawie Zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, powołuje Komitet Rewitalizacji w drodze zarządzenia.

11.3. Operator Gminnego Programu Rewitalizacji

Operatorem Gminnego Programu Rewitalizacji będzie właściwa merytorycznie istniejąca komórka Urzędu Gminy Raszyn - Referat Realizacji Projektów współpracująca z poszczególnymi referatami Urzędu Gminy, w szczególności: z Referatem Inwestycji, Referatem Urbanistyki i Zagospodarowania Przestrzennego, Referatem Oświaty i Spraw Społecznych. Na poniższym schemacie przedstawiono zadania i odpowiedzialność Operatora GPR.

Schemat 7. Zadania i odpowiedzialność Operatora GPR



Sposób wykonywania zadań przez Operatora będzie miał podstawowe znaczenie dla tworzenia i utrzymania dobrych relacji z partnerami i odbiorcami realizowanych działań rewitalizacyjnych, którzy mają bezpośredni wpływ na powodzenie wdrażania Programu.

11.4. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

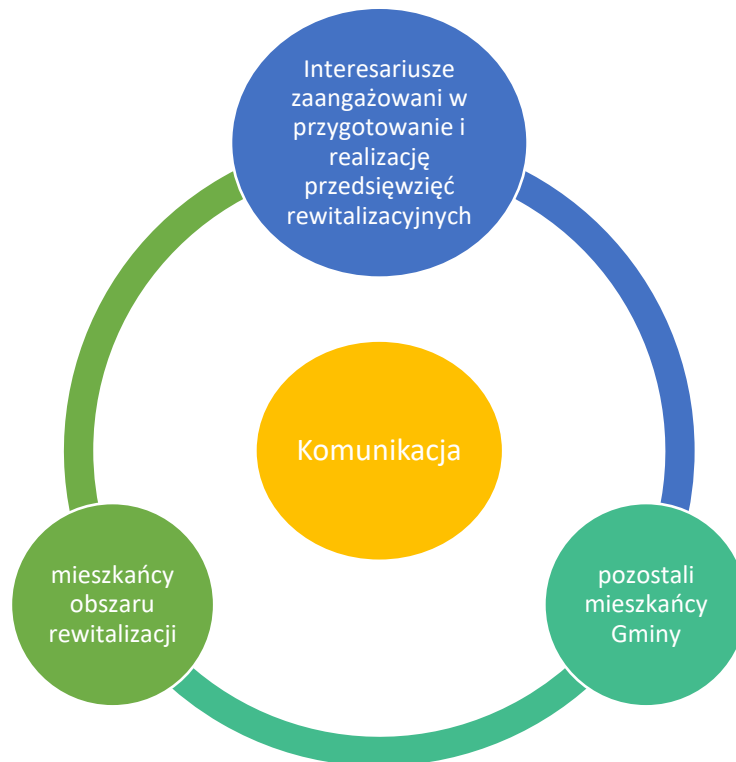
Podstawowymi instrumentami wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji są kluczowe przedsięwzięcia, które zostały wyłonione w procesie partycypacji społecznej na etapie programowania. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. art. 21 po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne służące realizacji zadań własnych Gminy będą wprowadzone do załącznika uchwały przyjmującej Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy. Wszystkie przedsięwzięcia będą realizowane na obszarze rewitalizacji i są niezbędne do osiągnięcia wizji zmian na obszarze rewitalizacji. Dotyczą one osób zamieszkujących ten obszar.

Realizacja przedsięwzięć będzie finansowana ze środków UE, środków z budżetu państwa, środków z budżetu gminy oraz innych dostępnych źródeł w tym podmiotów prywatnych, dotacji i konkursów. Zróżnicowanie i zachowanie niezależności źródeł finansowania jest niezbędne w poprawnym zarządzaniu i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Za pozyskiwanie informacji dotyczących organizowanych w ramach programów krajowych i regionalnych konkursów oraz przygotowanie wniosków o dofinansowanie oraz ich realizację będą odpowiedzialni indywidualnie poszczególni właściciele (wnioskodawcy) przedsięwzięć, znajdujących się w Gminnym Programie Rewitalizacji.

11.5. Komunikacja

Komunikacja w procesie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji będzie adresowana do następujących grup interesariuszy:

Schemat 8. Komunikacja w procesie wdrażania GPR



Komunikacja z interesariuszami na etapie wdrażania i oceny PR będzie obejmowała:

- Cykliczne otwarte spotkania informacyjno-konsultacyjne z interesariuszami Gminnego Programu Rewitalizacji, których celem będzie *efektywne zarządzanie przepływem informacji na temat prowadzonych działań rewitalizacyjnych oraz włączanie interesariuszy*
- Przeprowadzanie badań ankietowych, których celem będzie *poznanie opinii mieszkańców na temat dotychczas zrealizowanych przedsięwzięć*
- Dostęp do informacji będzie zapewniony dzięki aktualizacji strony internetowej Urzędu Gminy Raszyn: www.raszyn.pl

W grupie interesariuszy zaangażowanych w przygotowanie i realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych kluczowe działania komunikacyjne będą dotyczyły procesu koordynacji prac wszystkich realizatorów przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W ramach tej komunikacji niezbędne będzie pozyskiwanie i analiza danych niezbędnych do przeprowadzenia monitoringu i ewaluacji.

11.6. Koszty zarządzania wdrożeniem Gminnego Programu Rewitalizacji

W procesie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji niezwykle istotne jest określenie kosztów zarządzania, dlatego też szacunkowe koszty zostały określone poniżej.

Tabela 37. Szacunkowe koszty zarządzania w poszczególnych latach Gminnym Programem Rewitalizacji w latach 2016-2023

| 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 | łącznie |
|------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|---------|
| 0 | 32000 | 36000 | 36000 | 52000 | 36000 | 36000 | 52000 | 280000 |

12. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji

12.1. Monitoring Gminnego Programu Rewitalizacji

Monitoring procesu rewitalizacji jest procedurą systematycznego rejestrowania i raportowania postępów procesu rewitalizacji na poziomie powstawania jego założonych produktów. Obejmuje on monitoring rzeczowy i finansowy.

Monitoring rzeczowy polega na bieżącej inspekcji przeprowadzanych w danym czasie przedsięwzięć, pozyskiwaniu informacji nt. postępów w ich realizacji, zapewnieniu zgodności z założeniami GPR.

Monitoring finansowy obejmuje kontrolę finansowych aspektów inwestycji oraz zapewnia trwałość osiągniętych rezultatów. Dodatkowym aspektem monitoringu finansowego może być pomoc partnerom uczestniczącym w rewitalizacji w uzyskaniu informacji nt. możliwych źródeł finansowania zewnętrznego inwestycji.

Za monitoring i ocenę postępów we wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji odpowiadać będzie Operator. Podstawą systemu monitoringu i oceny realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji będą pozyskane dane ilościowe (monitorowanie metodą ilościową) i jakościowe (monitorowanie metodą jakościową). Dane będą gromadzone na poziomie poszczególnych jednostek (osiedli oraz sołectw). Umożliwi to przeprowadzanie analiz i okresowe raportowanie postępu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Do okresowego monitorowania zmian stanu obszaru rewitalizacji w poszczególnych jego podobszarach będą wykorzystane te same wskaźniki ilościowe które były podstawą delimitacji obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.

Monitorowanie metodą jakościową będzie odbywać się za pomocą danych jakościowych mierzących skuteczność prowadzonych działań, tj. systematycznym prowadzeniu badań społecznych (wywiadów, spotkań) z odbiorcami rewitalizacji.

Do monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji został zaprojektowany system wskaźników w oparciu o następujące kryteria:

- **Mierzalności** – wskaźniki powinny być możliwe do zmierzenia na odpowiednio wysokim poziomie dokładności,

- **Rzetelności** – pomiar wskaźników powinien być dokonywany w sposób obiektywny, za każdym razem na tych samych zasadach,
- **Trafności** – wskaźniki powinny odzwierciedlać rzeczywisty poziom realizacji celów, a więc być dobrane tak, aby odzwierciedlać rzeczywiste wyniki działań,
- **Dostępności** – wskaźniki powinny być dostępne dla osób lub instytucji dokonujących ewaluacji, ich pozyskanie powinno być proste i nie wymagać nadmiernych nakładów finansowych ani czasowych.

Realizacja celów operacyjnych Gminnego Programu Rewitalizacji będzie oparta na wskaźnikach rezultatu, które będą mierzyły materialne, konkretne efekty podejmowanych działań w ramach realizacji zapisów dokumentu.

Tabela 38. Tabela wskaźników realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

| Cel strategiczny | Wskaźnik | Rodzaj wskaźnika | Wartość bazowa | Wartość docelowa | Źródło informacji |
|---|--|------------------|-----------------------------|------------------|-------------------|
| 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji | Liczba rodzin objętych świadczeniami GOPS w przeliczeniu na 100 mieszkańców | rezultatu | 20,4 (stan na 2015 r.) | -12% | GOPS |
| | Liczba uczestników zajęć stałych organizowanych w CKR na 1000 mieszkańców | rezultatu | 8,95 (stan na 2015 r.) | +14% | Urząd Gminy, CKR |
| | Liczba dzieci korzystających z Programu dożywiania | rezultatu | 9,58 (stan na 2015 r.) | -15% | Urząd Gminy, GOPS |
| | Liczba organizacji pozarządowych (NGO) na obszarze rewitalizacji w przeliczeniu na 100 mieszkańców | rezultatu | 3,38 (stan na 2017 r.) | +17% | Urząd Gminy, |
| 2. Zagospodarowana i dostępna dla mieszkańców przestrzeń publiczna | Powierzchnia przestrzeni publicznej na 1 mieszkańca w mkw. | rezultatu | 0,7 (stan na 2015 r.) | +25% | Urząd Gminy, |
| | Wzrost dochodów podatków prowadzących działalność gospodarczą | rezultatu | 93 437,62 (stan na 2015 r.) | 101 500,00 | Urząd Skarbowy |
| | Dynamika zmian ludności | rezultatu | 0,54 (stan na rok 2015) | +3,5% | Urząd Gminy |

Źródło: opracowanie własne

W celu włączenia interesariuszy rewitalizacji w proces monitoringu i oceny, narzędziami monitoringu i ewaluacji GPR będą także okresowe **otwarte spotkania organizowane** przez Urząd Gminy dla wszystkich zainteresowanych podmiotów, a także sprawozdania partnerów rewitalizacji dotyczące realizowanych przez nie przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Okresowe sprawozdania dotyczące realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji będą przedkładane do akceptacji Wójtowi Gminy Raszyn oraz zamieszczane na stronie internetowej Urzędu Gminy Raszyn. **Na podstawie wniosków z okresowych sprawozdań, Gminny Program Rewitalizacji może zostać poddany procedurze aktualizacji.**

W przypadku zaistnienia potrzeby aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Operator Programu zgłasza wniosek do Wójta Gminy Raszyn, a ten przedkłada projekt do uchwalenia przez Radę Gminy. W proces aktualizacji Programu będą zaangażowani wszyscy interesariusze rewitalizacji, którzy będą informowani na bieżąco o przebiegu procesu wdrażania i monitoringu Programu Rewitalizacji (GPR). Aktualizacja dokumentu zostanie dokonana zgodnie z obowiązującymi w danym momencie wytycznymi oraz regulacjami prawnymi. Zgodnie z ustawą o rewitalizacji art. 22 ust. 1. *Gminny program rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie.*

Materiał zebrany w procedurze monitoringu będzie podstawą do przeprowadzenia oceny (ewaluacji) skuteczności działań rewitalizacyjnych zarówno po ich zakończeniu (ewaluacja ex-post), jak również w wyznaczonych momentach jej realizacji (ewaluacja mid-term).

Procedura monitorowania i oceny:

Tabela 39. Kroki w procedurze monitorowania i oceny- sposób monitorowania realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

| | | |
|----|--|-----------------------------|
| 1. | Pozyskiwanie i dokumentowanie danych | Zakres monitoringu |
| 2. | Gromadzenie danych i ich weryfikacja | |
| 3. | Porównywanie danych ze wskaźników z zakładanymi wartościami planowanymi (o ile zostały określone) | |
| 4. | Przeprowadzenie badań opinii mieszkańców, opracowanie raportów (włączenie interesariuszy rewitalizacji w proces monitoringu i oceny) | |
| 5. | Opracowanie wniosków na podstawie wskaźników monitoringu oraz badań opinii | Zakres oceny |
| 6. | Udostępnienie wniosków z oceny | |
| 7. | Weryfikacja i aktualizacja Programu, w tym działań rewitalizacyjnych | Wykorzystanie wyników oceny |
| 8. | Przeprowadzenie konsultacji społecznych w ramach aktualizacji Programu | |
| 9. | Realizacja działań rewitalizacyjnych określonych w Programie | |

Źródło: opracowanie własne

W przypadku zaistnienia potrzeby aktualizacji Operator Programu zgłasza wniosek do Wójta Gminy Raszyn, a ten przedkłada projekt do uchwalenia przez Radę Gminy.

12.2. Ocena Gminnego Programu Rewitalizacji

Ocena (ewaluacja) procesu rewitalizacji jest sformalizowaną oceną stopnia osiągnięcia celów rewitalizacji w danej chwili i będzie dokonywana w oparciu o odpowiednio zaplanowane badania społeczno-ekonomiczne, które będą dotyczyły w szczególności następujących kryteriów:

- skuteczności i efektywności procesu rewitalizacji,
- użyteczności, trwałości i trafności osiągniętych rezultatów.

Do oceny będą miały zastosowanie oparte na wytycznych Komisji Europejskiej poniższe kryteria:

- trafność (ang. relevance) – czy cele rewitalizacji odpowiadają potrzebom beneficjentów (różnych grup mieszkańców, przedsiębiorców)?
- efektywność (ang. efficiency) – czy działania rewitalizacyjne są racjonalne z ekonomicznego punktu widzenia? Czy ponoszone koszty są proporcjonalne do osiągniętych efektów?
- skuteczność (ang. effectiveness) – czy wdrażanie działań rewitalizacyjnych przyczynia się do realizacji założonych celów strategicznych?
- użyteczność (ang. utility) – czy realizacja działań rewitalizacyjnych przyczynia się do lepszego zaspokojenia potrzeb beneficjentów i rozwiązywania zidentyfikowanych problemów? Czy beneficjenci faktycznie korzystają z efektów działań? Czy pojawiają się niepożądane, negatywne efekty uboczne realizowanych działań?
- trwałość (ang. sustainability) – czy pozytywne skutki działań rewitalizacyjnych mają charakter stały? Czy efekty działań będą trwałe?

Schemat 9. Procedura oceny - kroki



Bieżące gromadzenie danych i informacji, na temat zmian sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, a w szczególności podobszarów rewitalizacji pozwoli na prowadzenie analiz skuteczności wdrażania GPR. **Ocenia stopnia realizacji GPR będzie dokonana trzykrotnie:**

- Pierwsza ocena (ewaluacja on-going) do 29 lutego 2020 roku
- Druga ocena (ewaluacja on-going) do 28 lutego 2022 roku
- Trzecia ocena (ewaluacja ex-post) do 28 lutego 2024 roku

Zgodnie z wnioskami z oceny, GPR może być poddany zmianom. Za dokonywanie oceny będzie odpowiadał Wójt Gminy Raszyn. Działania operacyjne związane z przygotowaniem raportów z ewaluacji będą prowadzone przez Operatora.

Raport końcowy z realizacji GPR wraz z analizą jego skuteczności przygotowany zostanie do 31 maja 2023 r. Raporty z ewaluacji będą publikowane na stronie internetowej Gminy Raszyn.

12.3. System modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu Programu

Organem odpowiedzialnym za wprowadzanie modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu jest Rada Gminy, która czyni to na wniosek Wójta Gminy Raszyn. Wójt może wystąpić z wnioskiem podjętym na skutek analizy raportów opracowywanych okresowo na podstawie wyników monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji i sytuacji w Gminie.

Kroki w procedurze oceny realizacji i zmian Gminnego Programu Rewitalizacji:

1. Przekazanie przez Wójta Gminy Raszyn Komitetowi Rewitalizacji do zaopiniowania ocenę aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.
2. Ogłoszenie oceny sporządzonej przez Wójta w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Raszyn.
3. Wystąpienie przez Wójta Gminy Raszyn do Rady Gminy z wnioskiem (wraz z opinią Komitetu Rewitalizacji) o zmianę Gminnego Programu Rewitalizacji, jeżeli w wyniku oceny zmiana jest konieczna.
4. Podjęcie przez Radę Gminy uchwały o zmianie Gminnego Programu Rewitalizacji z zachowaniem wymagań zawartych w art. 23 Ustawy o rewitalizacji.

W proces aktualizacji dokumentu będą zaangażowani wszyscy interesariusze rewitalizacji, którzy będą informowani na bieżąco o przebiegu procesu wdrażania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji. Aktualizacja Programu zostanie dokonana zgodnie z obowiązującymi w danym momencie wytycznymi oraz regulacjami prawnymi.

Jeżeli w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, stwierdzone zostanie osiągnięcie celów rewitalizacji, Rada Gminy powinna uchylić uchwałę



w sprawie Gminnego Programu Rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek Wójta Gminy Raszyn. Jednakże Program nie może być uchylony w wymaganym okresie zachowania trwałości produktów będących wynikiem zrealizowanych przedsięwzięć w ramach dofinansowania z środków RPO Województwa Mazowieckiego lub Programów krajowych.

13. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322)

W związku z opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji możliwe będzie wprowadzenie zmian w uchwałach definiujących politykę mieszkaniową gminy:

- Uchwała Nr XVI/245/07 Rady Gminy Raszyn z dn. 28 grudnia 2007 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Raszyn,
- Uchwała Nr XLVII/484/13 Rady Gminy Raszyn z dnia 19 grudnia 2013 roku w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Raszyn na lata 2014 – 2018.

Zmiany będą dotyczyły w pierwszej kolejności elementów związanych ze sposobem i trybem gospodarowania zasobami mieszkaniowymi po zakończeniu wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Niezbędne zmiany zostaną wprowadzone również w przepisach wykonawczych do ww. uchwał.

Należy jednak zwrócić uwagę, że w chwili obecnej nie przewiduje się zmian w dokumentach dotyczących polityki mieszkaniowej z uwagi na to, że obowiązujące dokumenty są zgodne z przyjętymi kierunkami procesu rewitalizacji w Raszynie.

14. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Na obszarze rewitalizacji nie planuje się zastosować mechanizmów określonych w ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. odnoszących się do ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji (art.25).

15. Sposób realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

W związku z opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji możliwe będzie dokonanie zmian w uchwałach definiujących politykę planowania zagospodarowania przestrzennego przyjętych przez Radę Gminy Raszyn, tj.:

- W uchwałach dotyczących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,



Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna



MINISTERSTWO
ROZWOJU



Unia Europejska
Fundusz Spójności



- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego (Uchwała Nr LX/590/14 Rady Gminy Raszyn z dnia 21 października 2014 roku).

Należy jednak zwrócić uwagę, że w chwili obecnej nie przewiduje się zmian w dokumentach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego z uwagi na to, że obowiązujące dokumenty są zgodne z przyjętą polityką rewitalizacji w Raszynie.

Brak jest konieczności uchwalania miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Spis tabel

| | |
|---|----|
| Tabela 1. Uzasadnienie podziału gminy na jednostki referencyjne | 7 |
| Tabela 2. Przypisanie wag do poszczególnych wskaźników w sferze społecznej..... | 10 |
| Tabela 3. Wartości wskaźników wystandaryzowanych w sferze społecznej | 13 |
| Tabela 4. Wartość wskaźnika wystandaryzowanego w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej..... | 14 |
| Tabela 5. Wartości wskaźników wystandaryzowanych w sferze środowiskowej..... | 14 |
| Tabela 6. Wartości wskaźnika wystandaryzowanego w sferze gospodarczej | 15 |
| Tabela 7. Zestawienie wskaźników sumarycznych dla analizowanych sfer..... | 15 |
| Tabela 8. Charakterystyka podziału obszaru zdegradowanego na 8 jednostek analitycznych | 18 |
| Tabela 9. Wskazanie liczby wskaźników niekorzystnych w porównaniu do średniej gminy – podsumowanie..... | 19 |
| Tabela 10. Liczba dzieci i młodzieży w gminie Raszyn korzystających z Programu żywienia w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (2015 r.) | 22 |
| Tabela 11. Informacja o należnych i wypłaconych świadczeniach wychowawczych (dane dla gminy Raszyn za okres 1 kwiecień -31 października 2016 r.) | 23 |
| Tabela 12. Informacja o liczbie rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego (w tym w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności) w ramach Programu Rodzina 500+ w gminie Raszyn (dane dla gminy za okres 1 kwiecień -31 października 2016 r.)..... | 24 |
| Tabela 13. Liczba rodzin z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w sytuacji, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności w gminie Raszyn (grudzień 2016 r.) | 25 |
| Tabela 14. Liczba wydanych (przyznanych) decyzji w ramach Programu Rodzina 500+ w gminie Raszyn (październik 2016 r.) | 25 |
| Tabela 15. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z uwagi na potrzebę ochrony macierzyństwa w gminie Raszyn (2015 r.) | 26 |
| Tabela 16. Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny w gminie Raszyn (w 2015 r.) | 27 |
| Tabela 17. Dysfunkcje występujące na terenie obszaru rewitalizacji w gminie Raszyn w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2015 r. | 28 |
| Tabela 18. Zasiłki pielęgnacyjne wydane dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w gminie Raszyn, dane z grudnia 2016 r. | 28 |
| Tabela 19. Liczba wszystkich wszczętych procedur Niebieskiej Karty w gminie Raszyn – dane dla obszaru rewitalizacji (dane za III kwartał 2016 r.)..... | 30 |
| Tabela 20. Liczba udzielonych konsultacji psychoterapeutycznych, porad i konsultacji rodzinnych w 2015 r. w punkcie konsultacyjnym w Jaworowej (dane dla całej gminy Raszyn) | 30 |
| Tabela 21. Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Raszyn | 33 |
| Tabela 22. Spójność dokumentów strategicznych z Programem rewitalizacji..... | 52 |
| Tabela 23. Cele strategiczne i operacyjne w podziale na podsystemy | 55 |
| Tabela 24. Cel strategiczny 1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji - struktura | 55 |
| Tabela 25. Cel strategiczny 2. Zagospodarowana i dostępna dla mieszkańców przestrzeń publiczna - struktura .. | 56 |
| Tabela 26. Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 1..... | 59 |
| Tabela 27. Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 2..... | 61 |
| Tabela 28. Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 3..... | 63 |
| Tabela 29. Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 4..... | 65 |
| Tabela 30. Opis przedsięwzięcia rewitalizacyjnego nr 5..... | 67 |
| Tabela 31. Realizacja celów Gminnego Programu Rewitalizacji poprzez przedsięwzięcia rewitalizacyjne – matryca | 78 |
| Tabela 32. Komplementarność problemowa pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi | 82 |



| | |
|--|-----|
| Tabela 33. Ramowy harmonogram realizacji przedsięwzięć podstawowych | 85 |
| Tabela 34. Indykatywne ramy finansowe przedsięwzięć podstawowych | 86 |
| Tabela 35. Uszczegółowienie źródeł finansowania przedsięwzięć podstawowych | 87 |
| Tabela 36. Koszt realizacji GPR (zł) | 87 |
| Tabela 37. Szacunkowe koszty zarządzania w poszczególnych latach Gminnym Programem Rewitalizacji w latach 2016-2023 | 106 |
| Tabela 38. Tabela wskaźników realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji | 107 |
| Tabela 39. Kroki w procedurze monitorowania i oceny- sposób monitorowania realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji | 108 |

Spis rysunków, wykresów i schematów

| | |
|--|-----|
| Rysunek 1. Obszary analityczne | 7 |
| Rysunek 2. Podział obszaru zdegradowanego na jednostki analityczne | 17 |
| Rysunek 3. Sieć komunikacji publicznej na obszarze rewitalizacji w gminie Raszyn | 33 |
| Rysunek 4. Emisja komunikacyjna pyłu zawieszanego PM10 na drogach powiatu pruszkowskiego (bez miasta Pruszków) w 2005 roku | 34 |
| Rysunek 5. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na tle gminy | 44 |
| Rysunek 6. Podobszar rewitalizacji I (Raszyn, Nowe Grocholice) | 45 |
| Rysunek 7. Podobszar rewitalizacji II (Falenty) | 46 |
| Rysunek 8. Lokalizacje ciągów pieszo-rowerowych | 72 |
| Rysunek 9. Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych | 81 |
| Rysunek 10. Interesariusze rewitalizacji zaangażowani w proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji | 99 |
| Rysunek 11. Organizacja wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji | 103 |

| | |
|--|-----|
| Schemat 1. Powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi w gminie | 51 |
| Schemat 2. Programy profilaktyczne i strategiczne prowadzone w Gminie Raszyn | 58 |
| Schemat 3. Partycypacja na etapie opracowania Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji do Gminnego Programu Rewitalizacji) | 91 |
| Schemat 4. Partycypacja społeczna na etapie sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji | 95 |
| Schemat 5. Struktura zarządzania na etapie opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji | 100 |
| Schemat 6. Główne strony współpracy przy wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji | 102 |
| Schemat 7. Zadania i odpowiedzialność Operatora GPR | 104 |
| Schemat 8. Komunikacja w procesie wdrażania GPR | 105 |
| Schemat 9. Procedura oceny - kroki | 109 |

| | |
|---|----|
| Wykres 1 Dzieci i młodzież w gminie Raszyn korzystające i niekorzystające z programu „Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania” (2015 r.) | 22 |
| Wykres 2. Rodziny z ustalonym prawem do świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w sytuacji, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymizujące się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności w gminie Raszyn (grudzień 2016 r.) | 25 |
| Wykres 3. Decyzje przyznane w ramach Programu Rodzina 500+ w gminie Raszyn (październik 2016 r.) | 26 |
| Wykres 4. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z uwagi na potrzebę ochrony macierzyństwa w gminie Raszyn (2015 r.) | 26 |
| Wykres 5. Rodziny korzystające z pomocy asystenta rodziny w gminie Raszyn (w 2015 r.) | 27 |
| Wykres 6. Zasiłki pielęgnacyjne wg ustawy o świadczeniach rodzinnych w gminie Raszyn, dane z grudnia 2016 r. | 28 |
| Wykres 7. Osoby w wieku 60 lat i więcej w gminie Raszyn (2015 r.) | 29 |
| Wykres 8. Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty (dane za III kwartał 2016 r.) | 30 |



Załącznik nr 1. Lista podmiotów opiniujących dokument Gminnego Programu Rewitalizacji

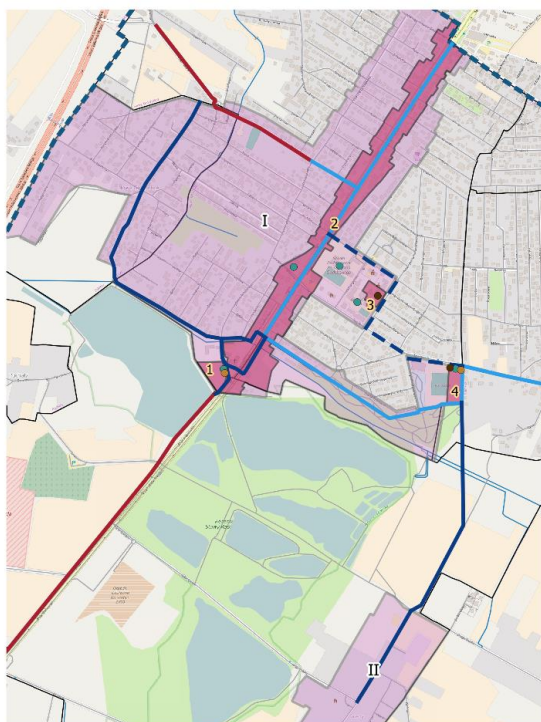
Zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. art. 17 ust. 4 Gminny Program Rewitalizacji został skierowany do zaopiniowania przez:

- a) Zarząd Powiatu Pruszkowskiego – w zakresie zgodności ze strategią rozwoju powiatu,
- b) Zarząd Województwa Mazowieckiego – w zakresie zgodności z planem zagospodarowania przestrzennego województwa i strategią rozwoju województwa,
- c) Wojewodę Mazowieckiego – w zakresie zgodności z zadaniami rządowymi służącymi realizacji celu publicznego określonego w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- d) Wojewódzki Sztab Wojskowy w Warszawie – w zakresie wymagań bezpieczeństwa i obronności,
- e) Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Pruszkowie – w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
- f) Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie
- g) Właściwą gminną komisję urbanistyczno-architektoniczną - Naczelnik Wydziału Architektury, Urbanistyki i Zagospodarowania Przestrzennego, Urząd Miejski w Pruszkowie
- h) Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Warszawie – w zakresie form ochrony przyrody,
- i) Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków – w zakresie form ochrony zabytków
- j) operatorów sieci uzbrojenia terenu, w tym zarządców dróg oraz linii i terenów kolejowych:
 - sieci elektroenergetyczne: PGE Dystrybucja, Innogy STOEN (dawniej RWE)
 - sieci kanalizacyjne i sieci wodociągowe: Eko-Raszyn Sp. z o.o., Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A.
 - sieci gazowe: Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.,
 - sieci telekomunikacyjne: Orange Polska SA, Netia SA,
 - drogi gminne: Urząd Gminy Raszyn Referat Inwestycji
 - drogi powiatowe Zarząd Starostwa Powiatowego w Pruszkowie
 - drogi wojewódzkie: Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich

Załącznik nr 2. Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016-2023 – Integracja Społeczna i Terytorialna wraz ze streszczeniem w języku niespecjalistycznym

Załącznik nr 3 graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000, opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989r.- Prawo geodezyjne i kartograficzne (załącznik nr 3, plik pdf.)

Mapa pogładowa



Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych

- Granica gminy Raszyn
 - Obszar rewitalizacji
 - Podstawowe zmiany funkcjonalno-przestrzenne związane z realizacją przedsięwzięć rewitalizacyjnych:
 1. Modernizacja kompleksu Austerii
 2. Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej
 - Al. Krakowskiej i jej najbliższego otoczenia
 3. Obiekt w trakcie realizacji - przedszkole
 4. Obiekt w trakcie realizacji - wielofunkcyjna hala sportowa
 - Ciągi pieszo-rowerowe:**
 - planowane do realizacji przez gminę niezależnie od uchwalenia GPR
 - proponowane do realizacji w ramach GPR (przedsięwzięcie uzupełniające)
 - stworzenie pasów rowerowych w ramach jezdni (przedsięwzięcie uzupełniające)
 - istniejące, istotne dla zachowania ciągłości planowanych tras
 - Lokalizacja przedsięwzięć o charakterze społecznym:**
 - Warsztatowa Grupa Wzajemnego Wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnościami
 - Organizacja miejsca zajęć i usług dedykowanych dla młodzieży - Młodzieżowy Klub Inicjatyw Lokalnych
 - Kompleksowe wsparcie rodziny
- Dodatkowo na podobszarze nr I w Nowych Grocholicach planowana jest realizacja Domu Spotkań, a na podobszarze rewitalizacji nr II w Falentach planowana jest realizacja Dziennego Domu Pobytu dla Osób Starszych.

mapa podkładowa: Openstreetmap.org

Załącznik nr 4. Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Raszyn na lata 2016-2023 – Integracja Społeczna i Terytorialna

Załącznik nr 5 Szczegółowy wykaz ulic wraz z numerami budynków, które wchodziły w skład obszaru rewitalizacji

| Raszyn | |
|-------------------------------------|---|
| Nazwa ulicy | Numer budynku |
| Adama Mickiewicza | 1, 2A |
| Aleja Krakowska | 1, 2, 2A, 2B, 2C, 3, 4, 4A, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 11A, 12, 12A, 13, 14, 14A, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 20A, 20B, 21, 22, 22A, 23, 24, 24A, 24B, 25, 26, 27A, 27B, 27C, 28, 29, 29A, 30, 30A, 31, 31A, 31B, 31C, 31D, 32, 32A, 32B, 33, 33A, 33B, 34, 34A, 35, 35A, 36, 36A, 36B, 37, 38, 38A, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 46A, 47, 48, 49, 50, 51, 51B, 52, 52A, 53, 54, 54A, 55, 56, 57, 57A, 58, 59, 59A, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 67A, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 99A, 101, 103, 105, 107, 109, 109A, 109B, 109C, 111, 113, 113A, 113B, |
| Bliska | 1, 2, 3, 4, 4A, 5, 6, 7, 8, 9, 9A, 10, 10A, 11, 12 |
| Brzozowa | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8 |
| Cypriana Godebskiego | 1, 1A, 1B, 1C, 2, 2A, 3, 3A, 4, 5, 6, 7, 7A, 8, 8A, 9, 11, 11A, 12, 12A, 13, 13A, 14, 15, 15A, 15B, 16, 17, 17A, 18, 18A, 19, 19A, 19B, 21, 22A, 22B, 22C, 22D, 22E, 22F, 24, 25, 27, 27A, 28, 29, 30, 30A, 31, 32, 33, 34, 34A, 34B, 35, 36S, 37, 38, 39, 39A, 41, 41A, 42, 43, 44, 44B, 45, 46, 46/1, 46/2, 46A, 47, 47A, 47B, 48, 49, 50, 52, 52A, 53, 55, 55A, 55B, 56, 57, 57A, 58, 59, 61, 61A, 61B, 62, 63, 64, 64A, 65, 67, 67A, 67B, 68, 69, 70, 70A, 70B, 71, 71A, 71B, 72, 73, 73A, 74, 74A, 75, 76, 78, 79, 80, 81, 82, 82A, 83, 85 |
| Dobra | 1, 2, 3, 4 |
| Dolna | 1, 1A, 1B, 2, 2A, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 8A, 9, 9a, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 15A, 16, 17, 17A, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 23A, 24, 26, 26A |
| Finałowa | 7, 9, 13 |
| Fryderyka Chopina | 2 |
| Graniczna | 2 |
| Grocholicka | 1, 1A, 1B, 2, 2A, 2B, 3, 3A, 3B, 3C, 4, 5, 5A, 6, 7, 8, 8A, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 15A, 15B, 16, 16A, 17, 18, 19, 19A, 20, 21, 22, 22A, 23, 24, 26, 28, 30, 30S |
| Jana Matejki | 1, 1A, 2, 3, 4, 5, 6, 6A, 7, 8, 9, 11, 11A |
| Jesienna | |
| Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego | 1, 2, 2A, 4, 6, 8, 10, 12, 16 |
| Kościelna | 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 |
| Krótka | 1, 2, 3, 3B, 3C, 3D, 3E, 4, 6, 8, 10, 12, 12A |
| Księcia Józefa Poniatowskiego | 18, 18a, 20 |

| | |
|----------------------------|--|
| Lipowa | 1A, 2, 2A, 3, 3A, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 |
| Łączna | 4,8,10 |
| Łąkowa | 1, 1A, 2, 2A, 2C, 2D, 3, 4, 4A, 5, 5A, 6, 7, 7A, 8, 9, 9A, 10, 11A, 12, 12A, 14, 15, 16, 16A, 17,19, 20, 21, 23, 23A, 25, 27, 29, 31, 31A, 33, 33A, 35 |
| Michała Sokolnickiego | 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 25, 25A, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 41, 43 |
| Mieczysława Słowikowskiego | 1, 1A, 3, 3A, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 |
| Młynarska | 1, 2, 2A, 2B, 2C, 4, 6 |
| Mokra | 1, 1A, 2, 2A, 4, 6, 8 |
| Na Skraju | 115, 117 |
| Nadrzeczna | 2, 2A, 4, 6, 6A, 6B, 6C, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26 |
| Niska | 1, 2, 2A, 2B, 3, 3A, 4, 5, 6, 6A, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 14a, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 21A, 22, 23, 23A, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 41 |
| Ogrodowa | 1, 2, 2A, 2B, 2C, 3, 3A, 4, 5, 6, 6A, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 20, 22A, 22B, |
| Pastelowa | 2, 4 |
| Polna | 1, 1A, 2, 2A, 3, 4, 4A, 4B, 4C, 5, 5A, 6, 6A, 7, 7A, 8, 9, 10, 10A, 11, |
| Poprzeczna | 1, 2, 3, 4, 4A, 6, 8 |
| Projektowana | 1A, 4, 4A, 5, 6, 7, 7A, 8, 9, 10, 10A, 11, 12, 12A, 13, 13A, 14 |
| Prosta | 1, 2, 3, 3A, 4, 5, 5A, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18 |
| Pruszkowska | 1, 2, 3, 3A, 4, 5, 6, 7, 7A, 7B, 8, 8A, 9, 10, 11, 11A, 11B, 12, 13, 13A, 13B, 14, 14A, 16, 16A, 17, 17A, 18, 19, 20, 21B, 21C, 22D, 23, 24, 24A, 26, 26A, 26B, 26C, 26D, 28, 28A, 30, 30A, 32, 32A, 36, 36A, 38, 38A, 40, 42, 42A, 44, 46, 48, 50 |
| Sasanki | 2 |
| Słoneczna | 1, 2A |
| Sportowa | 1A, 1B, 1C, 1D, 30 |
| Stefana Żeromskiego | 1, 2, 3, 4, 4A, 4B, 5, 7, 7A, 8A |
| Szkolna | 1, 1A, 2A, 2B, 3, 3A |
| Tadeusza Kościuszki | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 7A, 8, 9, 12 |
| Zacisze | 1, 3, 3A, 5, 7, 11, 11A, 13, 13A, 17, 25 |
| Unii Europejskiej | 1, 2, 3, 5 |
| Wąska | 1, 1A, 1B, 2, 3, 4, 5, 6, 8,10 |
| Wiosenna | 1, 2, 2A, 3, 4 |
| Władysława Broniewskiego | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11 |
| Władysława Reymonta | 1, 2, 4, 5, 6, 6A, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 14A, 15, 16, 16A, 16B, 17, 18, 19 |



| | |
|---------------------------------|--|
| Wodna | 1, 2, 2A, 3, 4, 4A, 5, 6, 7, 7A, 8, 8A, 9, 10, 11, 11b, 12, 13, 15, 16, 16a, 17, 19, 22, 24 |
| Wolska | 1, 2, 3, 4, 5, 6 |
| Wschodnia | 3 |
| Wysoka | 1, 2, 4, 6, 7, 8, 8A, 9, 11, 12, 12A, 14, 14A, 16, 18, 20, 20A, 21, 21A, 22, 22A, 23, 23A, 24, 24A, 24B, 25, 26, 26A, 27, 28, 28A, 29, 30A |
| Zielona | 2, 4, 4A, 5, 6, 7, 7A, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 20, 22, 26, 28, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 36A, 37, 38, 39, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52 |
| Nowe Grocholice | |
| Nazwa ulicy | Numer budynku |
| Aleja Partyzantów | 2, 4, 6, 7, 8, 8A, 8B, 8C, 8D, 9, 10, 11, 12, 13, 13A, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 23, 24, 25A, 26, 26A, 27, 28, 31, 33, 33A, 35, 39, 39A, 42, 44, 49, 50, 51A, 55, 59, 61, 63, 65A, 65B, 67 |
| Błotna | 1, 2, 2A, 3, 3A, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 10A, 12 |
| Ciasna | 1, 1A, 2, 2A, 3, 4, 5, 7, 9, 9A |
| Dolna | 25, 27, 28, 29, 29A, 30, 31, 31A, 31B, 32, 33, 34, 34A, 34B, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42 |
| Dzika | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 |
| Generała Władysława Sikorskiego | 1, 2, 3, 3A, 4, 4A, 5, 6, 7, 7A, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 17, 17A, 18, 19, 20, 21, 22, 22A, 23, 26, 28, 29, 30, |
| Henryka Sienkiewicza | 4, 6, 8, 8A, 10, 10A, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 18A, 19, 20, 21, 22, 22A, 24, 24A, 24B, 25, 26, 26A, 27, 28, 31 |
| Jesienna | 33, 35, 36, 36A, 36B, 37, 38, 39, 40, 42, 42A, 44, 47, 48, 50, 52, 54 |
| Księżycowa | 14, 16 |
| Ludwika Waryńskiego | 1, 1A, 1B, 1C, 1D, 2, 2A, 3, 3A, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 9A, 10, 11, 11A, 12, 12A, 13, 14, 14A, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 23A, 24, 25, 25A, 25B, 26, 27, 27A, 27B, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 40, 40A, 40B, 41, 42, 43, 43A, 45, 46, 47, 47A, 48, 49, 49A, 50, 50A, 51, 51A, 51B, 51C, 52, 53, 53A, 54, 55, 56, 56A, 57, 57A, 5A, 5B, 6, 60, 60A, 60B, 61, 62, 62A, 62B, 64, 66 |
| Mikołaja Kopernika | 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14 |
| Popularna | 1, 3, 5, 7, 9, 17, 18, 19 |
| Pruszkowska | 41, 41A, 43, 45, 47 |
| Robotnicza | 1, 1A, 2, 4 |
| Moniuszki | 1, 2, 4, 5, 6, 7, 7A, 7B, 8, 9, 10, 11, 12, 14 |
| Stawowa | 1, 1A, 1B, 1C, 1D, 2, 3, 3A, 3B, 4, 4A, 4B, 5, 5A, 6, 6A, 6B, 6C, 7, 7A, 7B, 10, 11, 11A, 12, 12A, 12C, 12D, 13, 13A, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 21A, 22, 23, 23A, 25, 27, |
| Trakt Grocholiński | 52, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 62, 64, 65, 66, 66A, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 873A, 74, 75, 75A, 77, 79, 80 |
| Wiejska | 1, 2, 3, 4, 6 |
| Własna | 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11 |
| Falenty | |
| Nazwa ulicy | Numer budynku |
| Aleja Hrabstwa | 2, 4, 4a |



Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna



MINISTERSTWO
ROZWOJU



Unia Europejska
Fundusz Spójności



| | |
|--------------------|---|
| Azalii | 2, 3, 4, 5, 6, 7 |
| Kaczeńcowa | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 21 |
| Magnolii | 1, 3 |
| Wrzosowa | 2, 3, 4, 5, 6 |
| Zygmunta Opackiego | 13, 15, 17, 18, 19, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 46A, 48, 50 |